

GLASILO ZBORNICE
ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE
NEGE SLOVENIJE - ZVEZE
STROKOVNIH DRUŠTEV
MEDICINSKIH SESTER,
BABIC IN ZDRAVSTVENIH
TEHNIKOV SLOVENIJE

25 UTRIP

XXVI | 2

Februar | Marec 2018

Poštmina plačana pri pošti 1102 Ljubljana

Uvodnik

Nič o nas brez nas

Delo Zbornice - Zveze

Aktualne informacije v
zvezi z registrom in licenco
izvajalcev v dejavnosti
zdravstvene in babiške nege

Iz zgodovine

Strokovno informativni
bilten UTRIP skozi čas

Utrip

INFORMATIVNI BILTEN ZBORNICE
ZDRAVSTVENE NEGE SLOVENIJE

FEBRUAR

“MEDICINSKE SESTRE

udarile

PO MIZI”

GLAVNA UREDNICA:

Monika Ažman

ODGOVORNA UREDNICA:

Ksenija Pirš

UREDNIŠKI ODBOR:

Irena Keršič, Andreja Krajnc,
Suzana Habot, Marjeta Berkopec,
Anita Prelec

STROKOVNA RECENZIJA:

Anita Prelec

LEKTORIRANJE:

Jelica Žalig Groc

NAKLADA:

15.210 izvodov

NASLOV UREDNIŠTVA:

UTRIP, Ob železnici 30 a, Ljubljana

Tel. št.: 01 544 5480

F.: 01 544 5481

TRR Zbornice – Zveze pri NLB, d. d.,

poslovalnica Tavčarjeva, Ljubljana
številka: SI56 0201 5025 8761 480

OGLASI:

Zbornica zdravstvene in babiške
nege Slovenije – Zveza strokovnih
društev medicinskih sester, babic
in zdravstvenih tehnikov Slovenije

Tel. št.: 01 544 5480

F.: 01 544 5481

trzenje@zbornica-zveza.si

OBLIKOVANJE IN PRIPRAVA

ZA TISK:

Barbara Kralj, PRELOM d.o.o.

www.prelom.si

TISK:

Salomon d. o. o.

SPLETNA STRAN ZBORNICE –

ZVEZE:

www.zbornica-zveza.si

Utrip (online)

ELEKTRONSKI NASLOV UTRIPA:

utrip@zbornica-zveza.si

SPREMEMBE V ZVEZI Z NASLOVI

POŠILJAJTE NA:

clanarina@zbornica-zveza.si

ISSN 1581-3738

Revija izhaja 9-krat letno.

Datum izida: 6. 2. 2018

Fotografija za naslovnico:

Prvi Utrip, februar 1993

(Vir: arhiv Zbornice – Zveze)

POČITNICE v Termah Čatež

UGODNOSTI za članice in člane Zbornice - Zveze

**Najin paket v Hotelu
Toplice****,
dvoposteljna soba**

v terminu 02. 01. – 04. 03. 2018

2 polpenzion + 3 dni kopanja

**Cena: 217 € - 10 % popust za
člane Zbornice – Zveze**

195,30 € za DVA

**Super družinske počitnice
v Hotelu Čatež***,
dvoposteljna soba**

v terminu 02. 01. – 04. 03. 2018

2 polpenzion + 3 dni kopanja

**Cena: 196 € - 10 % popust za
člane Zbornice – Zveze**

176,40 € za DVA

Pogoji bivanja za otroke in popusti: otrok do 5,99 let starosti, brez lastnega ležišča biva brezplačno; otrok do 11,99 let ima 50 % popust na pomožnem ležišču v sobi z dvema odraslima.

Doplačila: turistična taksa, prijavnina **Več informacij o paketih:** www.term-catez.si, »Vroča ponudba«

Pogoji za uveljavljanje popusta v hotelih: predhodno potrjena rezervacija Term Čatež (E: info@term-catez.si, T: 07 49 36 700); obvezna predložitve kupona iz revije Utrip na recepciji ob prihodu; popust velja za članico/člana Zbornice - Zveze in njegove ožje družinske člane; popusti se izključujejo.

ZIMSKA TERMALNA RIVIERA

V terminu od 08. januarja do 04. marca 2018 nudimo članom Zbornice – Zveze **celodnevno vstopnico za zimsko Termalno riviero po ceni 11,50 €** (redna cena vstopnice za odrasle : od 13,00 do 17,00 €)

Pogoji za uveljavljanje ugodnosti: ugodnost lahko članice in člani Zbornice – Zveze uveljavljajo s predložitvijo članske izkaznice in osebnega dokumenta na blagajni zimske Termalne riviere ob nakupu celodnevne vstopnice za kopanje.

**Več informacij na www.term-catez.si
ali pokličite na številko 07/49 36 000**

NIČ O NAS BREZ NAS

Monika Ažman, predsednica Zbornice - Zveze

»Medicinske sestre delajo na robu moči«, »Medicinske sestre hodijo z vročino v službo«, »Medicinske sestre udarile po mizi«, »Za medicinske sestre je čas, da postanejo vidne«, »Medicinske sestre bo treba zvleči na cesto«, je le nekaj senzacionalnih naslovov, ki jih zadnji mesec spremljamo v medijih. Morda pa tokrat vendarle zares naznanjajo »modro pomlad«? Pomlad, ki bo pripadla najštevilčnejši skupini zaposlenih v zdravstvu, naši poklicni skupini. Še enkrat in znova zato, ker je vključevanje medicinskih sester bistveno za doseganje splošnega zdravstvenega varstva.

Dva največja sindikata v dejavnosti zdravstva in socialnega varstva v Sloveniji (Sindikat delavcev v zdravstveni negi Slovenije in Sindikat zdravstva in socialnega varstva Slovenije), ki združujeta **približno 80 % vsega** organiziranega članstva v obeh dejavnostih, sta se konec lanskega leta združila in napovedala zaostrovanje sindikalnih aktivnosti. V primeru, da se jima z vlado ne bi uspelo dogovoriti o sindikalnih zahtevah, sta za torek, 13. februarja 2018, napovedala tudi dveurno opozorilno stavko.

V stavkovnih zahtevah so zapisali:

Dvig plač in odprava varčevalnih ukrepov

- Zahtevamo zvišanje plačnih razredov v okviru odprave anomalij v dejavnosti zdravstva in socialnega varstva in dvig plač iz naslova primerljivosti z zdravniškimi delovnimi mesti.
- Zahtevamo vrnitev vrednosti plačne lestvice na raven pred 1. 6. 2012 (vrnitev 8 %).
- Zahtevamo odpravo vseh preostalih varčevalnih ukrepov, v skladu s VII. točko Dogovora o ukrepih na področju stroškov dela in drugih ukrepih v javnem sektorju (Ur. l. RS, št. 88/2016).

Uveljavitev kadrovskih standardov in normativov

- Zahtevamo uveljavitev kadrovskih standardov in normativov, ki so zapisani v Modri knjigi standardov in normativov

v zdravstveni in babiški negi ter oskrbi, ter drugih standardov in normativov v dejavnosti zdravstva in socialnega varstva.

Dodatki za neugoden delovni čas in razporejanje delovnega časa

- Zahtevamo višje plačilo dela na praznični dan, dela ob nedeljah ter nočnega dela ter ustrezno ureditev drugih dodatkov za manj ugodne delovne pogoje v dejavnosti zdravstva in socialnega varstva.
- Zahtevamo, da se pri razporejanju delovnega časa v dejavnosti zdravstva in socialnega varstva uslužbenci razporejajo na delo tako, da imajo vsi pravico biti prosti na dan praznika s pravico do nadomestila plače, razen tistih, ki so zaradi nujnih potreb delovnega procesa razporejeni na delo in dobijo plačilo in ustrezen dodatek. Do nadomestila plače niso upravičeni za tiste praznične dneve, ki so v pogodbi o zaposlitvi konkretno določeni kot njihovi prosti dnevi. Do nadomestila plače niso upravičeni tudi takrat, ko so dokazljivo prosti iz naslova počitka sedmega dne in je ta dan praznik na nedeljo.
- Zahtevamo dosledno spoštovanje pravice do prostega vikenda v dejavnosti zdravstva in socialnega varstva.

Zahtevamo določitev pravice do izplačila jubilejne nagrade za 40 let delovne dobe.

Ali so stavkovne zahteve upravičene, sploh ni vprašanje, dejstvo je, da se je minister za javno upravo Boris Koprivnikar na prvih pogajanjih s sindikatoma odzval takole: »Pogledali smo vse zahteve in jih natančno razumeli z obeh strani. Mislim, da so bila pogajanja zelo konstruktivna, dogovorili pa smo se tudi, katere specifične stavkovne zahteve se bodo reševale neposredno v dogovoru z ministrstvom za zdravje in ministrstvom, pristojnim za socialo. Katere stavkovne zahteve so priporočila, pri katerih želimo spremeniti prakso, ki se nam dogaja tako na področju zdravstva kot sociale, in katere so tiste, ki jih bo treba dejansko izpogajati, spremeniti uvrstitve«.

In kakšno je stališče strokovne organizacije Zbornice – Zveze? Obstoječi kadrovski standardi in normativi so stari več kot 20 let. Številni izvajalci zdravstvene, babiške nege in oskrbe se kot zagovorniki pacientovih potreb dnevno soočajo s stisko ne le zaradi lastne preobremenjenosti, ampak ker pacientom in oskrbovancem težko zagotavljajo kakovostno in varno zdravstveno nego.

Modra knjiga standardov in normativov v zdravstveni, babiški negi in oskrbi je pripravljena in napisana že od leta 2013. Sprejel jo je tako Upravni odbor Zbornice – Zveze kot Razširjeni strokovni kolegij za zdravstveno nego pri Ministrstvu za zdravje. Z njimi je vse od nastanka seznanjen tudi Sindikat delavcev v zdravstveni negi. Pri oblikovanju kadrovskih normativov smo izhajali iz **Strategije razvoja zdravstvene nege in oskrbe v sistemu zdravstvenega varstva v Republiki Sloveniji za obdobje od 2011 do 2020**.

Predlagani kadrovski standardi temeljijo na preverjenih in mednarodno primerljivih kriterijih:

- **za bolnišnični del sekundarne ravni** je podlaga ugotavljanja normativov in obsega dela v zdravstveni negi Slovenska kategorizacija zahtevnosti zdravstvene nege (SKZBZN), ki jo je kot orodje za izračun kadra v zdravstveni negi sprejel zdravstveni svet (ZS, nov. 2011), ob upoštevanju razmejitev del in nalog med TZN in dipl. m. s. ter dokument »Poklicne aktivnosti in kompetence v zdravstveni in babiški negi« (Zbornica – Zveza, 2008 in kasnejše dopolnitve) in na te dokumente vezani strokovni standardi ter izračun kadrov, ki izhaja iz večletne analize kategoriziranja pacientov v slovenskih bolnišnicah (2007–2010);
- za oceno stanja **v ambulantni in diagnostično terapevtski dejavnosti na sekundarni ravni** in terciarni ravni so podlaga »Minimalni kadrovski standardi« (RSKZN, 2006) in splošni sporazum za leto 2008, ki opredeljuje priznano število kadra s strani večinskega plačnika zdravstvenih storitev;
- temeljna podlaga za obravnavo in usklajevanje izvajanja zdravstvene nege, skladno s kompetencami, določanje obremenjenosti izvajalcev zdravstvene nege in določanje vrste ter števila kadrov zdravstvene nege **v ambulanti družinske medicine** (ADM) sta dokumenta: »Poklicne aktivnosti in kompetence v zdravstveni in babiški negi« (2008) in »Aktivnosti zdravstvene nege za diplomirane medicinske sestre in tehnike zdravstvene nege v ambulanti družinske medicine« (2011);
- za **področje patronažnega varstva** utemeljujejo kadrovski standard dokumenti: »Patronažno varstvo in patronažna zdravstvena nega – nadgradnja in prilagajanje novim izzivom (RSKZN, 2006), Resolucija o nacionalnem planu zdravstvenega varstva 2008–2013 »Zadovoljni uporabniki in izvajalci zdravstvenih storitev Republike

Slovenije« (Državni zbor RS, 2008) in »Aktivnosti zdravstvene nege v patronažnem varstvu« (RSKZN, 2011);

- kadrovski standardi izvajanja zdravstvene nege **v nujni medicinski pomoči in pri prevozu pacienta** temeljijo na novelaciji Pravilnika o službi nujne medicinske pomoči (Ur. list RS, št. 106/2008 in 57/2007) in Pravilniku o prevozih bolnikov (Ur. list RS 109/2009);
- kadrovski standardi **na področju socialnovarstvene dejavnosti** so oblikovani na podlagi vključevanja bolničarja - negovalca za oskrbni del obravnave stanovalcev in na podlagi rezultatov v času testiranja oziroma evidentiranja opravljenih aktivnosti zdravstvene nege in oskrbe po posameznih profilih.

Zbornica – Zveza je lani aktivno sodelovala pri nastajanju Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstveni dejavnosti (ZZDej-K), zlasti sedanjega 38. člena, ki v prehodnih in končnih določbah ureja sistemske rešitve v zdravstveni negi.

38. člen se glasi:

Ne glede na določbe sedmega odstavka 64. člena zakona medicinske sestre in medicinski tehniki, ki so zaključili izobraževanje po srednješolskem strokovnem izobraževalnem programu zdravstvena nega, v katerega je zadnji vpis potekal v šolskem letu 1980/1981, in so na dan uveljavitve tega zakona v zadnjih 15 letih najmanj 12 let pretežno, to je več kot 50 odstotkov delovnega časa, izvajali aktivnosti in kompetence diplomirane medicinske sestre v skladu s poklicnimi aktivnostmi in kompetencami v zdravstvenimi negi iz četrtega odstavka tega člena, lahko nadaljujejo opravljanje teh aktivnosti in kompetenc na delovnem mestu diplomirane medicinske sestre in za opravljanje teh aktivnosti in kompetenc pridobijo licenco iz sedmega odstavka 64. člena zakona v dveh letih od uveljavitve tega zakona. Če v navedenem roku licence ne pridobijo, se z njimi sklene pogodba o zaposlitvi za delovno mesto, za katero izpolnjujejo pogoje glede izobrazbe.

Zdravstvene tehnice in zdravstveni tehniki, tehnice zdravstvene nege in tehniki zdravstvene nege, ki so zaključili

izobraževanje po srednješolskem strokovnem izobraževalnem programu zdravstvena nega, v katerega je vpis potekal od vključno šolskega leta 1981/1982, in so se zaposlili na delovno mesto srednje medicinske sestre po 1. maju 2004 ter na dan uveljavitve tega zakona najmanj 12 let pretežno, to je več kot 50 odstotkov delovnega časa, izvajajo aktivnosti in kompetence diplomirane medicinske sestre v skladu s poklicnimi aktivnostmi in kompetencami v zdravstveni negi iz četrtega odstavka tega člena, lahko nadaljujejo opravljanje teh aktivnosti in kompetenc na delovnem mestu diplomirane medicinske sestre pod pogojem, da v šestih letih od sklenitve pogodbe o zaposlitvi za delovno mesto diplomirane medicinske sestre zaključijo študijski program in pridobijo strokovni naslov diplomirana medicinska sestra. Če zaposleni ne želi skleniti pogodbe o izobraževanju ob delu, se z njim sklene pogodba o zaposlitvi za delovno mesto, za katero izpolnjuje pogoje glede izobrazbe. Če zaposleni v šestih letih od sklenitve pogodbe o zaposlitvi za delovno mesto diplomirana medicinska sestra v skladu s pogodbo o izobraževanju ob delu ne zaključi izobraževalnega programa in ne pridobi poklicne kvalifikacije diplomirana medicinska sestra, se z njim sklene pogodba o zaposlitvi za delovno mesto, za katero

izpolnjuje pogoje glede izobrazbe.

Zdravstvene tehnice in zdravstveni tehniki, tehnice zdravstvene nege in tehniki zdravstvene nege, ki so zaključili izobraževanje po srednješolskem strokovnem izobraževalnem programu zdravstvena nega, v katerega je vpis potekal od vključno šolskega leta 1981/1982, in so se zaposlili na delovno mesto srednje medicinske sestre po 1. maju 2004 ter na dan uveljavitve tega zakona najmanj 12 let pretežno, to je več kot 50 odstotkov delovnega časa, izvajajo aktivnosti in kompetence diplomirane medicinske sestre v skladu s poklicnimi aktivnostmi in kompetencami v zdravstveni negi iz četrtega odstavka tega člena, lahko nadaljujejo opravljanje teh aktivnosti in kompetenc na delovnem mestu diplomirane medicinske sestre pod pogojem, da v šestih letih od sklenitve pogodbe o zaposlitvi za delovno mesto diplomirane medicinske sestre zaključijo

študijski program in pridobijo strokovni naslov diplomirana medicinska sestra. Če zaposleni ne želi skleniti pogodbe o izobraževanju ob delu, se z njim sklene pogodba o zaposlitvi za delovno mesto, za katero izpolnjuje pogoje glede izobrazbe. Če zaposleni v šestih letih od sklenitve pogodbe o zaposlitvi za delovno mesto diplomirana medicinska sestra v skladu s pogodbo o izobraževanju ob delu ne zaključi izobraževalnega programa in ne pridobi poklicne kvalifikacije diplomirana medicinska sestra, se z njim sklene pogodba o zaposlitvi za delovno mesto, za katero izpolnjuje pogoje glede izobrazbe.

Razširjeni strokovni kolegij za zdravstveno nego v sodelovanju z Zbornico zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zvezo strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije in s soglasjem ministrstva, pristojnega za zdravje, sprejme prenovljene poklicne aktivnosti in kompetence v zdravstveni negi najpozneje v treh mesecih od uveljavitve tega zakona. Če razširjeni strokovni kolegij za zdravstveno nego prenovljenih poklicnih aktivnosti in kompetenc ne sprejme v tem roku, ministrstvo, pristojno za zdravje, v treh mesecih po poteku tega roka določi poklicne aktivnosti in kompetence v zdravstveni negi.

Najpozneje v dveh mesecih od sprejetja oziroma določitve prenovljenih poklicnih aktivnosti in kompetenc v zdravstveni negi izvajalci zdravstvene dejavnosti v aktih o sistemizaciji delovnih mest določijo delovna mesta diplomiranih medicinskih sester in delovna mesta tehnikov zdravstvene nege. V 30 dneh od sprejetja akta o sistemizaciji delovnih mest se zaposlenim iz prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena ponudi sklenitev pogodbe o zaposlitvi za delovno mesto diplomirane medicinske sestre, zaposlenim iz tretjega odstavka tega člena pa tudi pogodbo o izobraževanju ob delu.

Do uvrstitve delovnih mest tehnikov zdravstvene nege v plačne razrede s kolektivno pogodbo se za delovna mesta tehnikov zdravstvene nege uporabljajo plačni razredi iz Aneksa h Kolektivni pogodbi za zaposlene v zdravstveni negi (Uradni list RS, št. 60/08) in Aneksa h Kolektivni pogodbi za dejavnost zdravstva in socialnega varstva Slovenije (Uradni list RS, št. 60/08), ki so določeni za delovna mesta srednje medicinske sestre.

Izvajalec zdravstvene dejavnosti, ki v roku iz petega odstavka tega člena v aktih o sistemizaciji delovnih mest

ne določi delovnih mest diplomiranih medicinskih ter delovnih mest tehnikov zdravstvene nege, ali v roku 30 dni od sprejema akta o sistemizaciji delovnih mest zaposlenim iz prvega, drugega in tretjega odstavka tega člena ne ponudi sklenitve pogodbe o zaposlitvi za delovno mesto diplomirane medicinske sestre, zaposlenim iz tretjega odstavka tega člena pa tudi pogodbe o izobraževanju ob delu, se kaznuje za prekršek z globo od 3.000 do 50.000 evrov.

Z globo od 300 do 5.000 evrov se za prekršek iz prejšnjega odstavka kaznuje tudi odgovorna oseba izvajalca zdravstvene dejavnosti.

Prekrškovni organ za vodenje postopka o prekršku za prekrške iz sedmega odstavka tega člena je inšpekcija, pristojna za zdravje.

Revizija dokumenta Poklicne aktivnosti in kompetence v zdravstveni negi, ki je omenjen, je opravljena. Sprejeti ga morata samo še Upravni odbor Zbornice – Zveze in Razširjeni strokovni kolegij zdravstvene nege pri Ministrstvu za zdravje.

V knjigi, ki smo jo izdali ob 90-letnici organiziranega delovanja medicinskih sester na Slovenskem, Negovanje dediščine skozi devet desetletij – organizirano delovanje medicinskih sester na Slovenskem, je izr. prof. dr. Brigita Skela Savič takole zapisala: »Razmisliti je potrebno, kakšno bi moralo biti naše znanje glede na potrebe, ki jih imajo pacienti danes, in kakšni bi morali biti kadrovski normativi, da je delo s pacientom humano. Po takšnem premisleku ne bomo več izjavljali, da medicinske sestre ne bodo nikoli stavkale, ampak bomo rekli, da »medicinske sestre morajo stavkati«, ker s tem zavzamemo pravilno etično držo za izvajanje kakovostne in varne zdravstvene nege. Stavka bi paciente opozorila, da bi zanje lahko bolje skrbeli, če bi imeli vzpostavljene mednarodno primerljive pogoje in standarde dela, kot jih zahtevajo tudi zdravniki. Povedati je potrebno, da potrebujemo več visokošolsko izobraženega kadra. To ocenjujem kot bolj družbeno odgovorno dejanje kot pa molčati in ne stavkati. **V okviru procesa razvoja profesije bi danes medicinske sestre morale stavkati kot enovito poklicno telo in to za dvig kadrovskih normativov, upoštevanje Evropske direktive in dvig stopnje izobrazbe v zdravstveni negi, saj oboje pomeni manj zapletov v zdravstveni obravnavi, vsak zaplet pa ima svojo ceno. Za takšno držo imamo dovolj dokazov.**«

Kot trenutna predsednica naše stanovske organizacije čutim veliko odgovornost za iskanje rešitev iz krize, v kateri

se je znašla slovenska zdravstvena in babiška nega. Dvig plač za vse izvajalce zdravstvene, babiške nege in oskrbe je zagotovo tisti del rešitve, ki bo povečal ugled poklicni skupini, ki bo dal jasno sporočilo, da smo strokovnjaki s področja zdravstvene in babiške nege ne le najštevilčnejša poklicna skupina, temveč še kako pomemben del zdravstvenega varstva v državi in nas ta tudi ceni. Nič manj ali pa še veliko bolj je pomembno sprejetje kadrovskih standardov in normativov in s tem zaposlitev dodatnega kadra v zdravstveni in babiški negi tako v zdravstvu kot na področju socialnega varstva. Prepričana sem, da se bodo s tem razmere najbolj izboljšale. Izboljšali se bodo pogoji dela, medosebni odnosi, zmanjšal absentizem, kolegice in kolegi pa morda v tako velikem obsegu kot zadnji dve leti ne bodo iskali priložnosti za zaposlitev v tujini. Z izboljšanjem delovnih razmer bomo spet lahko opravljali svoje delo, kot najbolje zmoremo in znamo in s tem poskrbeli tako za lastno varnost kot varno in kakovostno obravnavo pacientov. To si zaslužimo oboji.

Viri:

Irena Keršič, Darinka Klemenc, Marjeta Berkopec, Andreja Mihelič Zajec, Zdenka Seničar, 2017. *Negovanje dediščine skozi devet desetletij – organizirano delovanje medicinskih sester na Slovenskem*. Ljubljana. Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije, pp. 108–120.

Modra knjiga standardov in normativov v zdravstveni in babiški negi in oskrbi, 2013. *Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije*. http://www.zbornica-zveza.si/sites/default/files/doc_attachments/kadrovski_standardi_v_zdravstveni_in_babiski_negi_5_7_2013_1.pdf [27. 1. 2018].

Sindikat zdravstva in socialnega varstva Slovenije. *Napoved stavke Sindikata zdravstva in socialnega varstva Slovenije in Sindikata delavcev v zdravstveni negi Slovenije*. <http://www.sindikata-delavcev-v-zdravstveni-negi-slovenije-in-sindikata-delavcev-v-socialnega-varstva-slovenije-in-sindikata-delavcev-v-zdravstveni-negi-slovenije/> [27. 1. 2018].

Sindikat delavcev v zdravstveni negi Slovenije. *Prvi krog pogajanj ocenjen kot konstruktiven*. <http://www.sdzns.si/novice/prvi-krog-pogajanj-ocenjen-kot-konstruktiven/> [27. 1. 2018].

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstveni dejavnosti (ZZDej –K), stran 8575. Uradni list Republike Slovenije št. 64. <http://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina/2017-01-3026/zakon-o-spremembah-in-dopolnitvah-zakona-o-zdravstveni-dejavnosti-zzdej-k> [27. 1. 2018].

Zahvala

Na Zbornico – Zvezo smo prejeli pohvalo za delo naše stanovske kolegice dr. Mateje Berčan, ki jo v celoti objavljamo.

Spoštovani,

izjemno moram pohvaliti patronažno medicinsko sestro, gospo Matejo Berčan.

29. decembra sem rodila zdravega fantka po imenu Nik. Ker je to moj prvi otrok in sem bila kar malo zaskrbljena, je gospa Mateja predlagala srečanje takoj naslednji dan, na praznik,

2. 1. 2018. Takoj, ko sem prišla iz porodnišnice, je prišla k meni, čeprav je bil praznik. Ko je prišla, nam je prijazno svetovala, si vzela čas in pokazala vse potrebno za našega novorojenčka. Želo je prijazna. Želo pomiri mamico. Ko sem imela dodatna vprašanja, sem jo kadarkoli poklicala in mi je prijazno svetovala. Res ste lahko veseli, da taka patronažna sestra dela to, kar dela, s srcem, predano in nič ji ni težko.

Patronažna medicinska sestra z veliko začetnico. Hvala, gospa Mateja, ostali mi boste v lepem spominu.

Anita Podhraški

54 DUHOVNOST IN DUHOVNA OSKRBA BOLNIKOV IN NJIHOVIH SVOJCEV

3 Nič o nas brez nas

14

RAZPIS ZA PODELITEV
ZLATEGA ZNAKA
ZBORNICE – ZVEZE
ZA LETO 2018

25 UTRIP

35

STROKOVNO
INFORMATIVNI BILTEN
UTRIP PRAZNUJE 25 LET

42

NOVOSTI PRI IZVAJANJU PERITONEALNE DIALIZE
(PD) S POMOČJO DIPLOMIRANE MEDICINSKE
SESTRE V PATRONAŽNEM VARSTVU

UVODNIK

3 Nič o nas brez nas

DELO ZBORNICE – ZVEZE

- 10 Prav nič zimski januar
- 14 Razpis za podelitev zlatega znaka Zbornice – Zveze za leto 2018
- 15 16. simpozij zdravstvene in babiške nege 2018
- 16 Razpis za podelitev priznanj Sekcije MS in ZT v oftalmologiji
- 16 Razpis volitev Sekcije MS in ZT v hematologiji
- 17 Razpis volitev Sekcije MS in ZT v socialnih zavodih
- 17 Razpis volitev Sekcije MS in ZT v operativni dejavnosti
- 19 Dan operacijskih medicinskih sester Evrope

JAVNA POOBLASTILA ZBORNICE – ZVEZE

- 20 Obvestilo Zbornice – Zveze pred začetkom postopka o napotitvi na preizkus strokovne usposobljenosti
- 21 Kratek vodič o napotitvi na licenčni izpit
- 24 Povzetek ugotovitev strokovnih nadzorov s svetovanjem v zdravstveni in babiški negi v letu 2017

STROKOVNA MNENJA ZBORNICE – ZVEZE

- 30 Odgovori Zbornice – Zveze na vprašanja članov

IZ ZGODOVINE

- 36 UTRIP, strokovni in informativni bilten Zbornice – Zveze skozi čas

ETIKA

- 41 Zdravstvena in babiška nega kot branik humanosti v sodobni globalni družbi

AKTUALNO

- 42 Novosti pri izvajanju peritonealne dialize (PD) s pomočjo diplomirane medicinske sestre v patronažnem varstvu

PREDSTAVLJAMO VAM

- 45 Kakšen je vpliv oksitocina pri spletnju čustvenih vezi med mamico in novorojenčkom?
- 47 Vloga prehrane pri razvoju in obravnavi starostne krhkosti
- 51 Management krhkosti na individualni ravni: informacijska in komunikacijska tehnologija

PRIDOBIVAMO NOVA ZNANJA

- 54 Duhovnost in duhovna oskrba bolnikov in njihovih svojcev

IZ DRUŠTEV

- 56 DMSBZT Koper: razpis za volitve v upravni odbor

- 56 DMSBZT Koper: razpis za podelitev priznanja srebrni znak za leto 2018
- 57 DMSBZT Celje: razpis za podelitev priznanja srebrni znak in naziva častni član društva za leto 2017
- 57 DMSBZT Maribor: vabilo na redni letni in volilni občni zbor društva
- 58 DMSBZT Maribor: 5. božična zgodba pevskega zbora La Vita DMSBZT Maribor
- 59 DMSBZT Maribor vabi na iVitalis tečaj
- 60 DMSBZT Maribor: Razstava članic likovne skupine
- 61 DMSBZT Maribor vabi v skupino za podporo pri poklicnem in osebnostnem razvoju
- 62 DMSBZT Ljubljana: 90 let organiziranega delovanja medicinskih sester v Sloveniji v podružnici Zasavje
- 63 DMSBZT Ljubljana: Sekcija upokojenih vabi na strokovna srečanja
- 64 DMSBZT Ljubljana vabi na srečanje "Samozdravljenje z ajurvedo"
- 64 DMSBZT Ljubljana: Sekcija upokojenih vabi na »spoznavanje Baragovega semenišča in Navja«
- 64 DMSBZT Ljubljana: Sekcija upokojenih vabi na ogled kopališča Ilirija, Železničarskega ZD in muzeja Pivovarne Union
- 65 DMSBZT Ljubljana vabi na srečanje "Barvna terapija glede na hrbtnično karto"
- 66 SDMSBZT Pomurja: Dvajset let delovanja zunanjih skupin za samopomoč in medgeneracijsko sodelovanje
- 68 SDMSBZT Pomurja: Vokalna skupina Žarek
- 70 DMSBZT Novo mesto: 10. Dnevi Marije Tomšič – Zdravstvena nega v luči globalnih izzivov
- 72 DMSBZT Gorenjske: Slavnostna podelitev najvišjih priznanj društva v letu 2017

IZ DELA ZDRAVSTVENIH ŠOL

- 75 Uniforme medicinskih sester skozi čas
- 77 Svetovni dan paliativne in hospic oskrbe
- 78 Bodi močen, reci ne!

ŽIVIMO ZDRAVO

- 79 Neskončna belina nedolžnosti prodajalcev megle
- 82 DA S KRIŽEM NE BO KRIŽ oziroma bolečin v križu: nadaljevanje
- 83 NAGRADNA KRIŽANKA Tosama d. o. o.
- 84 IZOBRAŽEVANJA

Prav nič zimski januar

Anita Prelec

Kmalu po tem, ko je minil veseli december v vsem svojem blišču, nas je kar nekaj prvi januarski dan že tradicionalno pričakalo pred televizijskimi sprejemniki. Kako lepo je bilo slišati Novoletni koncert in ubrane dunajske filharmonike, tokrat prvič v družbi dveh Slovencev. Tudi slovenski športniki in športnice v različnih (ne) zimskih disciplinah so nas razveseljevali v hladnih, a prav nič zimsko obarvanih januarskih dneh. Sprehod v naravi, smučanje v visokogorju, druženje s prijatelji ali športno navijanje – vsak je nekaj našel zase!

Tudi naše aktivnosti so bile živahne na različnih področjih –le preberite, kaj vse se je dogajalo na Zbornici – Zvezi!

4. januar

Na Centru za poklicno izobraževanje so se sestali člani delovne skupine za področje revizije poklicnega standarda bolničar - negovalec. Sestanka se je udeležila tudi predsednica Zbornice – Zveze.

5. januar

Sestanek delovne skupine za nenasilje v zdravstveni negi.

Andrej Vojnovič se je udeležil sestanka delovne skupine Ministrstva za zdravje za pripravo predloga Pravilnika o organizaciji dejavnosti zdravstvene oziroma babiške nege v javnih zdravstvenih zavodih.

Na delovnem sestanku so se sestali člani delovne skupine za nenasilje v zdravstveni negi, ki so pripravili načrt dela za leto 2018. Vse aktivnosti so že vpete tudi v pripravo obeležitve dveh desetletij delovanja delovne skupine, ki bo konec naslednjega leta.

8. januar

Sestanek Komisije za specialna znanja.

Monika Ažman se je na povabilo ravnateljice Srednje zdravstvene šole Ljubljana Silve Kastelic udeležila sestanka na šoli. Tema sestanka je projekt Ustvarjalna zdravstvena nega, ki so ga vpeljali v tem šolskem letu. Dijaki razširijo in poglobijo znanja o določeni strokovni temi in pripravijo različne izdelke. Letošnja tema je bolečina. Projekt se bo zaključil s slovesnostjo ob mednarodnem dnevu medicinskih sester 14. maja 2018. Zbornica – Zveza bo prevzela pokroviteljstvo nad projektom Ustvarjalna zdravstvena nega na Srednji zdravstveni šoli v Ljubljani.

10. januar

Sestanek delovne skupine za pripravo nacionalnih protokolov.

Sestala se je delovna skupina za negovalne diagnoze, ki bo po izidu knjige nadaljevala z aktivnostmi izobraževanja v petih terminih. Izobraževanja bodo potekala v prostorih Zbornice – Zveze.

11. januar

V prostorih Zbornice – Zveze se je sestal izvršilni odbor Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v zobozdravstvu. Osrednja tema sestanka je bila namenjena pripravi specialnih znanj.

12. januar

Monika Ažman se je udeležila sestanka delovne skupine Ministrstva za zdravje za pripravo predloga Pravilnika o organizaciji dejavnosti zdravstvene oziroma babiške nege v javnih zdravstvenih zavodih.

16. januar

V prostorih Zbornice – Zveze so se zbrali predstavniki štirih strokovnih sekcij, ki sodelujejo pri oblikovanju strokovnega programa, ki bo 5. 4. 2018 v Ljubljani z naslovom Dvig znanja in ozaveščenosti zdravstvenih delavcev o cepljenju. Na strokovnem posvetu bo cepljenje prikazano z različnih vidikov, zato bodo v strokovni program vključeni tudi drugi strokovnjaki.

Monika Ažman se je udeležila sestanka delovne skupine Ministrstva za zdravje za revizijo poklicnega standarda bolničar - negovalec

17. januar

Na 20. seji se je sestal Upravni odbor Zbornice – Zveze, na kateri so člani obravnavali naslednje točke dnevnega reda: **Pregled in sprejem zapisnikov 18. seje UO z dne 13. 12. 2017 in 19. seje UO z dne 21. 12. 2017. Poročila o aktivnostih med obema sejama UO:** predsednica je poročala o sestanku s Srednjo zdravstveno šolo v Ljubljani. Prav tako smo obravnavali okvirne predračune za nujno vzdrževanje informacijske mreže Zbornice – Zveze, potrebne nadgradnje in širitev informacijskega programa za še boljše podporo tako organizatorjem srečanj kakor tudi članom. Letos imamo v načrtu tudi prenovo spletnih strani. Konec maja stopi v veljavo Zakon o varovanju osebnih podatkov, čemur bodo sledili potrebni koraki za zaščito le-teh na naši informacijski mreži. Upravni odbor je imenoval organe za izvedbo redne letne skupščine Zbornice – Zveze, ki bo v petek, 23. 3. 2018, v hotelu Mons. Pot točko javna pooblastila smo obravnavali **aktivnosti, vezane na specializacije in specialistične izpite ter dorekli merila za dodatno strokovno izpopolnjevanje in licenčni izpit.**

V delovno skupino pri NIJZ za oblikovanje vsebin **ustnega zdravja v projektu Vzgoja za zdravje** smo na predlog strokovne sekcije v zobozdravstvu imenovali Marino Čok in Primoža Brovča. Prav tako so člani upravnega odbora imenovali začasno **delovno skupino za pripravo smernic za duhovno oskrbo** v sestavi dr. Klelija Štrancar (voditeljica) in člane Andreja Mihelič Zajec, dr. Igor Karnjuš, doc. dr. Katarina Babnik in izr. prof. dr. Branko Klun. **Dva največja sindikata v dejavnosti zdravstva in socialnega varstva** v Sloveniji (Sindikat delavcev v zdravstveni negi Slovenije in Sindikat zdravstva in socialnega varstva Slovenije), ki združujeta **približno 80 % vsega** organiziranega članstva v obeh dejavnostih, bosta organizirala 3 posvete za management v bolnišnicah, zdravstvenih domovih in DSO. Zbornica – Zveza se jih bo udeležila s točko o implementaciji Novele zakona o zdravstveni dejavnosti in sistemskih rešitvah ter o kompetencah v zdravstveni in babiški negi.

Potrjeni so bili potni nalogi za tujino.

V prostorih Zbornice – Zveze se je sestal izvršilni odbor Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v socialnih zavodih.

Imenovani člani Zbornice – Zveze in predsednica Zbornice – Zveze kot vabljeni članica so se udeležili redne seje Razširjenega strokovnega kolegija za zdravstveno nego, kjer je

bilo predstavljeno poročilo o delu kolegija v letu 2017 in načrt dela za leto 2018.

18. januar

V prostorih Zbornice – Zveze so imeli skupni sestanek predstavniki Sekcije medicinskih sester v patronažni dejavnosti in Sekcije medicinskih sester in babic.

Monika Ažman se je udeležila predstavitve Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o pacientovih pravicah in Pravilnika o naročanju in upravljanju čakalnih seznamov ter najdaljših dopustnih čakalnih dobah na Ministrstvu za zdravje.

Anita Prelec se je udeležila druge delavnice o razvoju modela upravljanja javne zdravstvene mreže, namenjene analizi uporabe zdravstvenih storitev. Delavnica je potekala 18. in 19. januarja v prostorih NIJZ. Ob predstavitvi avstrijskega in nemškega modela za načrtovanje kadrov po regijah, se je razvila tudi razprava o modelu, ki bi ob že zbranih podatkih zdravstvenih delavcev in izvedenih storitev (Ministrstva za zdravje, NIJZ, ZZZS, Zdravniške zbornice in Zbornice – Zveze) bil najbolj primeren za slovenski prostor.

5. in 12. maju ter svečanost s podelitvijo zlatih znakov bosta organizirana v Cankarjevem domu v Ljubljani v petek, 11. maja 2018. V razpravi so udeleženci obravnavali aktivnosti Zbornice – Zveze ob napovedani stavki javnega sektorja in podpori vodstva za izboljšanje delovnih pogojev zaposlenih v zdravstveni in babiški negi. Predsednice so poročale o novostih v regijskih društvih in njihovih aktivnostih. Za vodenje DMSBZT Nova Gorica v letu 2017 smo se zahvalili tudi Moniki Kalin Vodopivec.

25. januar

V prostorih Zbornice – Zveze se je sestal izvršni odbor Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v patronažnem varstvu, v popoldanskih urah pa še izvršni odbor Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v rehabilitaciji in Delovna skupina za paliativno oskrbo.

26. januar

Na Ministrstvu za zdravje je potekalo zaključno srečanje delovne skupine za pripravo dokumentov o načrtovanih

23. januar

Sestal se je Odbor regijskih strokovnih društev in obravnaval poročila z jesenskih sej upravnega odbora, o pripravah na 31. letno skupščino, ki bo 23. marca 2018 v Ljubljani. O aktualnih dogodkih na Zbornici – Zvezi je poročala Anita Prelec. Tudi letos bo izšel letopis Zbornice – Zveze. Simpozij ob

Izvršni odbor Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v patronažnem varstvu

porodih doma. Sestanka se je udeležila Anita Prelec.

Sestanka o Pravilniku o organizaciji ZBNO na Ministrstvu za zdravje se je udeležil Andrej Vojnovič.

Sestala se je delovna skupina za področje posebnih socialno-varstvenih zavodov.

29., 30. in 31. januar

V UKC Ljubljana je potekal delovni posvet Sindikata delavcev v zdravstveni negi Slovenije in Sindikata zdravstva in socialnega varstva Slovenije. Posvet je bil namenjen managementu za področje zdravstvene nege **v zdravstvenih domovih, bolnišnicah in socialno varstvenih zavodih**. Sindikati so podali navodila in priporočila za organizacijo stavke v zavodih. Monika Ažman je predstavila implementacijo novele Zakona o zdravstveni dejavnosti in sistemske rešitve ter predlog kompetenc v zdravstveni in babiški negi.

Člani delovne skupine pri MZ za Porod doma

Posvet Sindikata delavcev v zdravstveni negi Slovenije in Sindikata zdravstva in socialnega varstva Slovenije

Pa je za nami tudi januar – hura, prihaja mesec februar! Pestro bo, vihravo, tudi malo norčavo – upamo pa na najboljši razplet za vse!

Obvestilo

Spoštovani, naslednja številka Utripa izide v začetku aprila 2018.

Prispevke sprejemamo do 20. marca.

Uredništvo

V skladu s 4. členom Statuta Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveze strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije
in

Pravilnikom o priznanjih Zbornice – Zveze,
Upravni odbor Zbornice – Zveze s sklepom 314/20, z 20. redne seje, dne 17. januarja 2018, objavlja

RAZPIS ZA PODELITEV ZLATEGA ZNAKA ZBORNICE – ZVEZE za leto 2018

Zbornica – Zveza bo v letu 2018 podelila do deset zlatih znakov.

Kandidatke/kandidate za zlati znak v skladu s **Pravilnikom o priznanjih Zbornice – Zveze** lahko predlagajo posamezni člani z obvezno podporo regijskega strokovnega društva, strokovne sekcije oziroma drugega organa ali delovnega telesa Zbornice – Zveze ter **regijska strokovna društva, strokovne sekcije in drugi organi** ter **delovna telesa** Zbornice – Zveze.

Kriteriji za podelitev zlatega znaka:

- uspešno poklicno delo na področju zdravstvene/babiške nege,
- kakovostno in učinkovito organizacijsko delo v dejavnosti zdravstvene/babiške nege,
- prispevek k uspešnemu uresničevanju programov zdravstvene/babiške nege in zdravstvenega varstva,
- prispevek k humanizaciji odnosov v zdravstvu,
- uspehi pri doseganju ciljev, uresničevanju ter uveljavljanju nalog Zbornice – Zveze,
- prispevek k izboljšanju zdravstvenega stanja prebivalstva,
- raziskovalno delo,
- pomembno publicistično delo,
- najmanj 20-letno obdobje dela na področju zdravstvene/babiške nege,
- neprekinjeno članstvo v Zbornici – Zvezi zadnjih 10 let.

Podelitev zlatih znakov bo potekala na slavnostni akademiji ob 12. maju – mednarodnem dnevu medicinskih sester in 5. maju – mednarodnem dnevu babic.

Predloge za dobitnike zlatega znaka 2018 predlagatelj pripravi **na obrazcu** »Predlog za podelitev ZLATEGA ZNAKA«, ki je dostopen na spletni strani Zbornice – Zveze (www.zbornica-zveza.si), v rubriki pravni akti kot priloga *Pravilnika o priznanjih*.

V obrazec, ki je dostopen v Wordovem formatu, lahko predlagatelj vnašate obrazložitve in utemeljitve, ki niso več prostorsko omejene.

Predlog obrazca z lastnoročnim podpisom predlagatelja, **skupaj z življenjepisom** s priporočeno pošto pošljite na: **Zbornica – Zveza, Ob železnici 30a, 1000 Ljubljana, s pripisom »Komisija za priznanja«.**

Komisija za priznanja bo upoštevala le predloge, ki bodo ustrezali razpisnim pogojem in ki bodo na sedež Zbornice – Zveze prispeli vključno do **31. 3. 2018**.

Komisija za priznanja pri Zbornici – Zvezi

Predsednica Zbornice – Zveze
Monika Ažman

Prijazno vas vabimo na

16. simpozij zdravstvene in babiške nege 2018 in na slavnostno akademijo

ob mednarodnem dnevu babic in mednarodnemu dnevu medicinskih sester, ki bo v
petek, 11. maja 2018 v Cankarjevem domu v Ljubljani.

Moto simpozija je ZDRAVJE JE ČLOVEKOVA PRAVICA.

Moto ICN

Medicinske sestre opozarjajo:
zdravje je človekova pravica

Moto ICM

Babice utirajo pot s kakovostno obravnavo

Z vabljenimi predavatelji bomo odpirali pomembne teme, vezane na zdravje kot temeljno človekovo pravico.

Sklopi simpozija:

Zdravje ranljivih skupin

Socialni vidik zdravja

Zdravje delovno aktivne populacije

Duševno zdravje

Reprodukivno zdravje

Zdravje otrok in mladostnikov

Programsko - organizacijski odbor:

Monika Ažman, dr. A. Kvas (voditeljica), mag. B.regar, mag. T. Štemberger Kolnik, K. Pirš, doc. dr. M. Prosen, J. Prestor, mag. Janez Kramar, Gordana Lokajner, Nataša Piletič, Irena Potočar, Gordana Njenjič, Anita Prelec.

Predsednica Zbornice – Zveze
Monika Ažman

Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v oftalmologiji

Na podlagi 4. člena Statuta Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveze strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije, Pravilnika o priznanjih Zbornice – Zveze in na podlagi sklepa 6/2/2015 ter na podlagi sprejetega sklepa korespondenčne seje 01/2018 18. 1. 2018 izvršilni odbor strokovne sekcije objavlja

razpis za podelitev do dveh (2) priznanj Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v oftalmologiji za dosežke na ožjem strokovnem področju v letu 2018.

Rok za prijavo kandidatov: 20. 4. 2018

Celotno besedilo razpisa bo objavljeno na spletni strani Zbornice – Zveze v rubriki aktualni razpisi.

Lucija Grudnik, predsednica sekcije

Razpis volitev članov izvršilnega odbora strokovne Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v hematologiji

V skladu s Pravilnikom o delu strokovnih sekcij Zbornice – Zveze Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v hematologiji razpisuje volitve za **8 članov/članic izvršilnega odbora** sekcije za obdobje **2018–2021** (do konca mandata predsednika Sekcije MS in ZT v hematologiji).

Rok za prijavo kandidatov je do vključno **12. 3. 2018**.

Razpisni pogoji za člane izvršnega odbora sekcije:

- član oz. članica Zbornice – Zveze najmanj 5 let,
- redno zaposlen/a na področju hemato-onkologije v Sloveniji najmanj 5 let,
- pri izbiri članov izvršnega odbora sekcije se upošteva regijski (Štajerska, Primorska, Dolenjska, celjsko savinjska regija, ljubljanska regija in Gorenjska) in strokovni princip.

Volitve članov izvršnega odbora sekcije bodo izvedene **14. 4. 2018** na strokovnem srečanju sekcije.

Celotno besedilo razpisa je objavljeno na spletni strani Zbornice – Zveze v rubriki aktualni razpisi.

Nataša Režun, predsednica sekcije

Razpis volitev članov oz. članic izvršnega odbora Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v socialnih zavodih

Na podlagi 13. in 15. člena Pravilnika o delu strokovnih sekcij Zbornice – Zveze in v skladu s Pravilnikom o volitvah in imenovanjih Zbornice – Zveze se razpisujejo volitve za **naslednje štiriletno obdobje (2018–2022) za 5 (PET) članov/ic izvršnega odbora sekcije**, ki v skladu z regijskim principom predstavljajo naslednje regije:

GORIŠKA, GORENJSKA, CELJE, VZHODNA ŠTAJERSKA IN PREKMURJE, ZASAVJE, POSAVJE.

Rok za oddajo kandidature je do vključno 30. 3. 2018.

Volilna komisija bo pregledala vse pravočasno prispele prijave in pripravila kandidacijsko listo.

Volitve bodo izvedene **12. 4. 2018** na 40. strokovnem srečanju Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v socialnih zavodih, predvidena lokacija: Four Points by Sheraton Ljubljana Mons (prej Hotel Mons, Pot za Brdom 4, 1000 Ljubljana).

Celotno besedilo razpisa je objavljeno na spletni strani Zbornice – Zveze v rubriki aktualni razpisi.

Gabrijela Valenčič, predsednica sekcije

Razpis za volitve članov izvršnega odbora Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v operativni dejavnosti

Na osnovi Pravilnika o delu strokovnih sekcij Zbornice – Zveze objavlja Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v operativni dejavnosti razpis volitev za štiriletno mandatno obdobje (maj 2018–2022):

1. za predsednika/predsednico sekcije (1 mesto),
2. za člane izvršnega odbora (8 mest).

Vlogo s prilogami kandidati pošljejo v zaprti ovojnici na sedež volilno-kandidacijske komisije na Zbornico – Zvezo, Ob železnici 30A, 1000 Ljubljana do vključno **7. maja 2018** s pripisom »**VOLITVE Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v operativni dejavnosti – NE ODPIRAJ**«.

Volilna komisija bo pregledala vse pravočasno prispele prijave in pripravila kandidacijsko listo.

Volitve bodo izvedene na seminarju Sekcije medicinskih sester v operativni dejavnosti **18. maja 2018** na strokovnem izobraževanju.

Celotno besedilo razpisa je objavljeno na spletni strani Zbornice – Zveze v rubriki aktualni razpisi.

Tatjana Požarnik, predsednica sekcije

BELGIUM BELGIUM CROATIA CYPRUS CZECH REP. DENMARK ESTONIA

UNITED KINGDOM

TURKEY

THE NETHERLANDS

SWITZERLAND

SWEDEN

SPAIN

SLOVENIA

SERBIA

RUSSIA

PORTUGAL

POLAND

NORWAY

ITALY

ISRAEL

EUROPEAN PERIOPERATIVE NURSING DAY

15th of February 2018

**Perioperative nurse :
Professionalism
Responsibility
Humanity**

www.eorna.eu

European Operating Room Nurses Association
Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih
tehnikov v operativni dejavnosti

Spoštovane kolegice in kolegi,
iskrene čestitke ob 15. februarju, dnevu operacijskih
medicinskih sester Evrope.

Letošnja tema ob dnevu operacijskih medicinskih
sester Evrope je **profesionalnost, odgovornost in
humanizacija perioperativne zdravstvene nege**.

Cilj letošnje teme je razmislek in osredotočenost
ne le na kakovost in varnost oskrbe pacientov,
temveč tudi na humanizacijo perioperativne
zdravstvene nege.

V okviru dneva operacijskih medicinskih sester
Evrope 2018 EORNA spodbuja vse operacijske
medicinske sestre k individualni obravnavi pacientov.

Vabimo vas, da 15. februarja 2018 obeležite dan
operacijskih medicinskih sester Evrope s priloženim
plakatom Združenja operacijskih medicinskih sester
Evrope EORNA.

Sekcija MS in ZT v operativni dejavnosti

Čestitka

Prof. Dr (Združeno
kraljestvo Velike Britanije
in Severne Irske)

Majdi Pajnkihar,

iskreno čestitamo
ob izvolitvi v naziv
redna profesorica s področja
zdravstvene nege in oskrbe
in ji želimo še veliko
odličnega
znanstvenoraziskovalnega
udejstvovanja.

Prodekani s sodelarci
Univerze v Mariboru,
Fakultete za
zdravstvene vede

Obvestilo Zbornice – Zveze pred začetkom postopka o napotitvi na preizkus strokovne usposobljenosti tistim izvajalcem, ki niso izpolnili obveznosti strokovnega izpopolnjevanja iz sklepov o napotitvi na dodatno strokovno izpopolnjevanje

Zbornica – Zveza je na podlagi določil Pravilnika o registru in licencah izvajalcev v dejavnosti zdravstvene ali babiške nege (Uradni list RS, št. 3/16 in 62/16, v nadaljnjem besedilu pravilnik) izvajalcev zdravstvene in babiške nege, ki niso izpolnili pogojev za podaljšanje licence, izdala sklep o napotitvi na dodatno strokovno izpopolnjevanje in podaljšala licenčno obdobje za 12 mesecev. Izvajalci ste obvezo strokovnega izpopolnjevanja iz manjkajočih licenčnih točk oziroma manjkajočih obveznih vsebin morali opraviti najkasneje v **90 dneh pred potekom podaljšane licenčne obdobja**.

Iz podatkov, ki jih vodimo v registru izvajalcev zdravstvene in babiške nege, je razvidno, da v podaljšanem licenčnem obdobju izvajalci še **niste pridobili vseh licenčnih točk** oziroma **obveznih vsebin**.

Prav tako nismo prejeli **vaše vloge za izbris iz registra**, če **ne izvajate več** dejavnosti zdravstvene ali babiške nege (zaradi upokojitve, spremembe zaposlitve ...) in ne morete biti ali **ne želite biti** vpisani v register izvajalcev v dejavnosti zdravstvene in babiške nege. Izvajalec je dolžan obvestiti Zbornico – Zvezo o vsaki spremembi podatkov najpozneje v 30 dneh po nastopu spremembe.

Zbornica – Zveza bo začela s **postopkom preizkusa strokovne usposobljenosti** (»licenčni izpit«) izvajalcev zdravstvene in babiške nege, ki v podaljšanem licenčnem obdobju v roku 90 dni pred potekom podaljšane licenčne obdobja ne bodo izpolnili obveznosti strokovnega izpopolnjevanja. O napotitvi na preizkus strokovne usposobljenosti bo **obveščen delodajalec** izvajalca.

Prosimo vas, da nam izvajalci, ki ste v teh dneh prejeli obvestilo pred začetkom postopka o napotitvi na preizkus strokovne usposobljenosti, v najkrajšem možnem času posredujete:

1. dodatna **dokazila o strokovnem izpopolnjevanju**, ki še ni licenčno ovrednoteno in vpisano v register izvajalcev,
2. **izjavo o izbrisu iz registra**, če ne izvajate oziroma ne morete več izvajati zdravstvene ali babiške nege (upokojitev, sprememba zaposlitve ...),
3. izjavo **o spremembi podatkov v registru** (npr. sprememba zaposlitve oziroma delodajalca ...), če je prišlo do spremembe,

4. če v podaljšanem licenčnem obdobju **niste mogli izpolniti obveznosti** stalnega strokovnega izpopolnjevanja **zaradi objektivnih razlogov** (npr. večkratno materinstvo ali očetovstvo, daljša bolezen oziroma daljše zdravljenje zaradi poškodbe, izjemne družinske okoliščine ...), vas prosimo, da nam posredujete **ustrezna dokazila** (npr. zdravniško potrdilo, ki mora vsebovati navedbo časa trajanja bolezenskega stanja oziroma zdravljenja poškodbe, odločbo centra za socialno delo, rojstni list otroka oziroma potrdilo druge pristojne institucije ali drugo dokazilo).

Obenem vas obveščamo, da:

- preizkus strokovne usposobljenosti obsega **ustni** oziroma **pisni preizkus** strokovne usposobljenosti iz obveznih vsebin oziroma preizkus znanja na podlagi **praktičnega dela** v približku kliničnega okolja v **simulacijskem centru**,
- izvajalec **nosi stroške** v zvezi z ugotavljanjem, ali je izpolnil svoje obveznosti strokovnega izpopolnjevanja in **stroške preizkusa strokovne usposobljenosti** v skladu s cenikom Zbornice – Zveze,
- v primeru neuspešnega preizkusa strokovne usposobljenosti oziroma če se izvajalec ne odzove na poziv za opravljanje preizkusa, Zbornica – Zveza o tem obvesti njegovega **delodajalca**.

Po prenehanju veljavnosti licence na podlagi neuspešnega preizkusa strokovne usposobljenosti Zbornica – Zveza izvajalca **izbriše iz registra**. Izbris iz registra je upravni postopek, ki ga je Zbornica – Zveza dolžna voditi na podlagi določil pravilnika, saj omogoča, da se v registru vodijo izvajalci, ki se stalno strokovno izpopolnjujejo in so zaposleni oziroma izvajajo zdravstveno ali babiško nego. Po izbrisu iz registra izvajalec **ne more več izvajati** zdravstvene ali babiške nege.

Dodatne informacije in podpora: za vsa vprašanja smo vam na voljo na elektronskem naslovu **licencno.vrednotenje@zbornica-zveza.si** in v času uradnih ur po telefonu 01 544 54 82 (interna številka 2).

Predsednica Zbornice – Zveze
Monika Ažman

KRATEK VODIČ O NAPOTITVI NA LICENČNI IZPIT

Zbornica – Zveza bo aprila 2018 začela z izvajanjem preizkusa strokovne usposobljenosti (licenčni izpit) izvajalcev zdravstvene in babiške nege, ki jim je bil izdan sklep o napotitvi na dodatno strokovno izpopolnjevanje in niso v roku izpolnili obveznosti ter pridobili manjkajoče licenčne točke oziroma obvezne vsebine. V kratkem vodiču o napotitvi na licenčni izpit vam posredujemo pojasnila na nekatera najbolj pogosta vprašanja.

1. Kaj je preizkus strokovne usposobljenosti (licenčni izpit)?

Preizkus strokovne usposobljenosti ali licenčni izpit je poseben preizkus strokovnega znanja s področja obveznih vsebin zdravstvene in babiške nege (temeljni postopki oživljanja, zakonodaja s področja zdravstva in poklicna etika, kakovost ter varnost v zdravstvu) oziroma preizkus strokovne usposobljenosti s praktičnim delom v ustreznem simulacijskem centru, ki ga vodi tričlanska komisija.

2. Kdaj Zbornica – Zveza izvajalca napoti na licenčni izpit?

Izvajalcu zdravstvene in babiške nege se na podlagi določil Pravilnika o registru in licencah izvajalcev v dejavnosti zdravstvene ali babiške nege (Uradni list RS, št. 3/16 in 62/16, v nadaljnjem besedilu pravilnik) licenca podaljša na podlagi dokazil o strokovni usposobljenosti v posameznem licenčnem obdobju (opravljene vse obvezne vsebine in pridobljenih 70 licenčnih točk).

Če izvajalec ne pridobi vseh licenčnih točk ali nima opravljenih vseh obveznih vsebin, Zbornica – Zveza izvajalcu s sklepom podaljša licenčno obdobje za največ 12 mesecev in ga napoti na dodatno strokovno izpopolnjevanje ali na preizkus strokovne usposobljenosti, če presodi, da dodatno strokovno izpopolnjevanje ne bi dovolj pripomoglo k njegovi strokovni usposobljenosti. Če izvajalec ne izpolni obveznosti strokovnega izpopolnjevanja iz sklepa o podaljšanju licenčnega obdobja in napotitvi na dodatno strokovno izpopolnjevanje, se izvajalec napoti na opravljanje licenčnega izpita (preizkus strokovne usposobljenosti).

3. Katere obveznosti strokovnega izpopolnjevanja mora izvajalec izpolniti za podaljšanje licence?

Za podaljšanje licence izvajalec v preteklem licenčnem obdobju zbere najmanj 70 licenčnih točk in ima opravljene vse obvezne vsebine stalnega izpopolnjevanja, ki so:

- zakonodaja s področja zdravstva in poklicna etika v trajanju najmanj 6 ur,
- temeljni postopki oživljanja v trajanju najmanj 6 ur,
- kakovost in varnost v zdravstvu v trajanju najmanj 6 ur.

4. Kje lahko izvajalci najdejo podatke o pridobljenih licenčnih točkah oziroma opravljenih obveznih vsebinah?

V podporo prizadevanjem izvajalcev, da bodo izpolnili vse obveznosti strokovnega izpopolnjevanja, je na spletni strani Zbornice – Zveze (www.zbornica-zveza.si) objavljen poseben portal pod oznako »PRIDOBLEJENE LICENČNE TOČKE«, preko katerega izvajalci lahko spremljajo stanje pridobljenih licenčnih točk in opravljenih obveznih vsebin. Uporabniško ime in geslo za dostop do podatkov o licenčnih točkah smo vam po pošti posredovali v letu 2017.

IALUXID
GEL

**Prepreči širjenje okužbe
PRI ZANOHTNICI**

**Namenjen tudi za uporabo
pri AKNAH in VNUTJU
LASNEGA MEŠIČKA**

Na voljo v lekarnah in
specializiranih prodajalnah

25
let
www.ialuxid.si **Dr. Gorkič**

Za vsa vprašanja smo vam na voljo na elektronskem naslovu licenčno.vrednotenje@zbornica-zveza.si in v času uradnih ur po telefonu 01 544 54 82 (interna številka 2).

5. Ali je mogoče licenco »zamrzniti«?

Pravilnik ne predvideva postopka »zamrznitve« licence. Izvajalca, ki zaradi opravičljivih razlogov ni izpolnil obveznosti stalnega strokovnega izpolnjevanja in predložil ustrezna dokazila, Zbornica – Zveza napoti na dodatno strokovno izpolnjevanje iz manjkajočih obveznih vsebin oziroma manjkajočih licenčnih točk in mu podaljša licenčno obdobje za največ 12 mesecev.

6. Ali so z opravljanjem licenčnega izpita povezani kakšni stroški?

Izvajalec nosi stroške v zvezi z ugotavljanjem, ali je izpolnil svoje obveznosti strokovnega izpolnjevanja in stroške preizkusa strokovne usposobljenosti v skladu s cenikom Zbornice – Zveze, ki je objavljen na spletni strani Zbornice – Zveze. Stroški licenčnega izpita niso majhni in so povezani z dejstvom, da se preizkus strokovne usposobljenosti izvaja v prostorih simulacijskega centra.

7. Ali je izvajalec dolžan opravljati licenčni izpit, čeprav ni mogel pridobiti vseh obveznih vsebin oziroma licenčnih točk, ker mu delodajalec ne omogoča strokovnega izpolnjevanja?

Strokovno izpolnjevanje je pravica in dolžnost izvajalcev zdravstvene in babiške nege. Zdravstveni zavodi in drugi izvajalci zdravstvene dejavnosti so sicer dolžni zagotavljati strokovno izpolnjevanje zaposlenih izvajalcev v skladu z letnim programom strokovnega izpolnjevanja, ki ga sprejme delodajalec.

Sklicevanja na nepripravljenost delodajalca, da zaposlenega pošlje na strokovno izpolnjevanje, ni mogoče upoštevati, saj je v skladu s sprejeto sodno prakso dolžnost zdravstvenega delavca, da sam poskrbi za obnavljanje licence in se strokovno izpolnjuje za podaljšanje licence v skladu s pravilnikom.

8. Kaj se zgodi, če izvajalec ne opravi licenčnega izpita ali ne pristopi k njegovemu opravljanju?

Po neuspešnem preizkusu strokovne usposobljenosti oziroma če se izvajalec ne odzove na poziv za opravljanje preizkusa strokovne usposobljenosti, Zbornica – Zveza o tem obvesti njegovega delodajalca. Ker izvajalec ni opravil preizkusa strokovne usposobljenosti, mu ni mogoče izdati odločbe o podaljšanju licence. Po poteku veljavnosti licence Zbornica – Zveza izvajalca izbriše iz registra.

9. Ali izbris iz registra vpliva na izvajanje zdravstvene ali babiške nege izvajalca?

Po pravnomočnosti odločbe o izbrisu iz registra izvajalec ne sme opravljati dejavnosti zdravstvene ali babiške nege. O izbrisu iz registra je obveščen delodajalec.

10. Posamezni izvajalci so od Zbornice – Zveze prejeli izjavo o izbrisu iz registra. Ali so izvajalci dolžni izjavo izpolniti in jo posredovati na Zbornico – Zvezo?

V skladu z določili pravilnika je izvajalec dolžen obvestiti Zbornico – Zvezo o vsaki spremembi podatkov, ki se vodijo v registru izvajalcev v dejavnosti zdravstvene in babiške nege, najpozneje v 30 dneh po nastopu spremembe.

Izvajalci, ki ste upokojeni ali zaradi spremembe zaposlitve ali drugih razlogov ne izvajate več zdravstvene ali babiške nege, ste dolžni obvestiti Zbornico – Zvezo, če ne nameravate več izvajati zdravstvene in babiške nege ter obnavljati licence.

Zbornica – Zveza je s sklepom podaljšala licenčno obdobje tudi tistim izvajalcem, ki ne izvajajo več zdravstvene ali babiške nege in posledično ne obnavljajo licence, saj ne razpolaga z ustreznimi podatki o upokojitvi oziroma spremembi zaposlitve izvajalcev.

Če izvajalec ne posreduje izjave, da ne izvaja več zdravstvene ali babiške nege (izjava o izbrisu iz registra), Zbornica – Zveza z omenjenim podatkom ne razpolaga, zato bo začela postopek napotitve izvajalca na preizkus strokovne usposobljenosti. Ker izvajalec na podlagi poziva ni obvestil Zbornice – Zveze, da ne izvaja več zdravstvene ali babiške nege, bo moral plačati celotne stroške postopka napotitve.

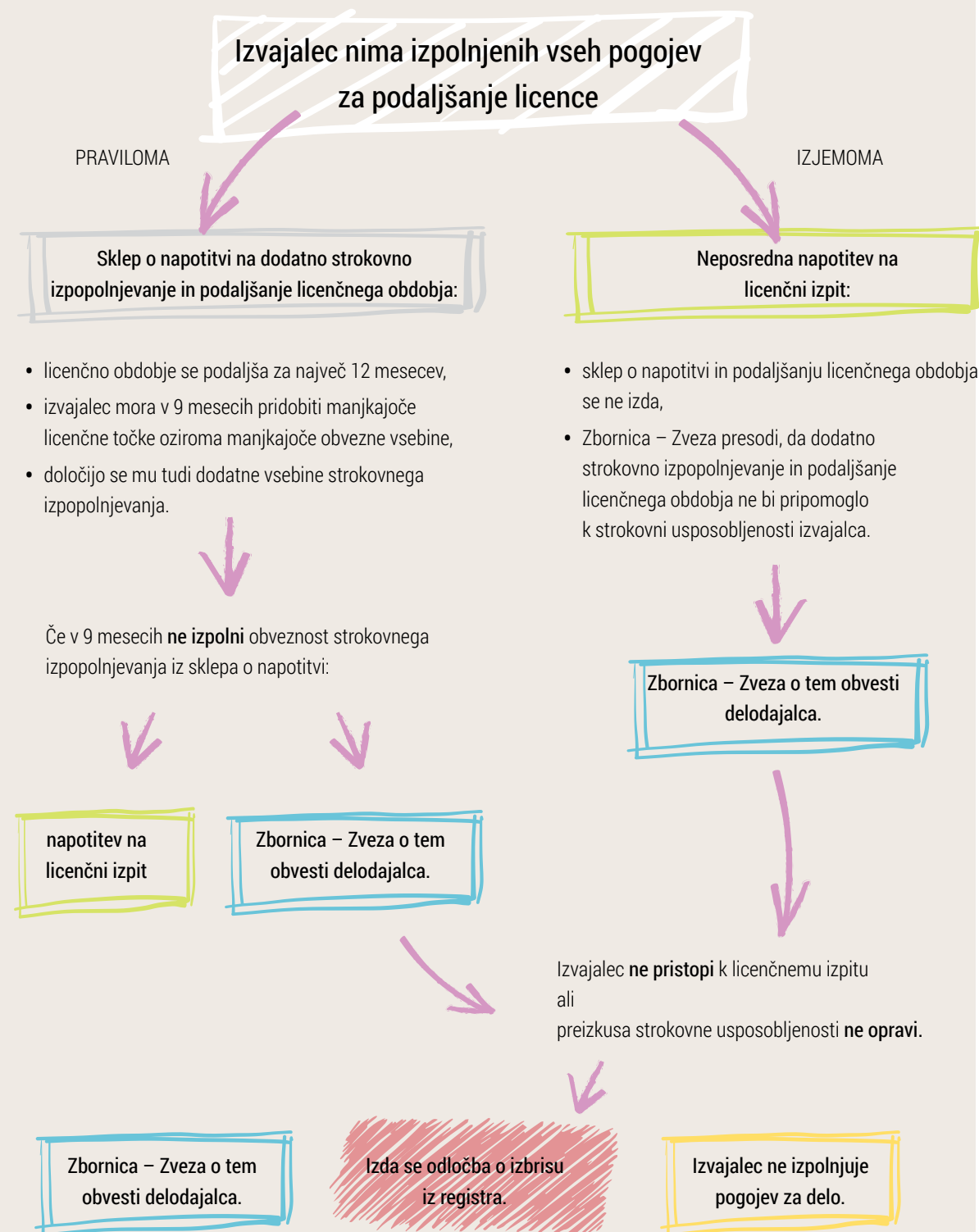
11. Ali lahko izvajalec, ki je bil izbrisan na podlagi izjave o izbrisu, znova izvaja zdravstveno ali babiško nego?

Izvajalec, ki je bil izbrisan iz registra na lastno zahtevo, se lahko na podlagi vloge znova vpiše v register, če izpolnjuje pogoje za vpis.

12. Ali izbris vpliva na pridobljen strokovni naslov ali na članstvo v strokovnih društvih?

Upravni postopek izbrisa iz registra izvajalcev v dejavnosti zdravstvene in babiške nege ne vpliva na pridobljeni poklicni naziv ali pridobljen strokovni oziroma znanstveni naslov izvajalca in ne na članstvo v zbornicah, strokovnih društvih ali strokovnih združenjih.

GRAFIČNI PRIKAZ POSTOPKA NAPOTITVE NA DODATNO STROKOVNO IZPOPOLNJEVANJE OZIROMA NAPOTITVE NA LICENČNI IZPIT

Povzetek posameznih ugotovitev izvedenih strokovnih nadzorov s svetovanjem v zdravstveni in babiški negi v letu 2017

Andrej Vojnovič, pravnik pri Zbornici - Zvezi

Zbornica – Zveze je v letu 2017 izvedla 51 strokovnih nadzorov s svetovanjem v dejavnosti zdravstvene in babiške nege. V prispevku predstavljamo povzetek posameznih ugotovitev izvedenih strokovnih nadzorov s svetovanjem v zdravstveni in babiški negi v letu 2017 pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti in nekatere ugotovljene dobre prakse. V prihodnji številki Utripa bomo objavili analizo strokovnih nadzorov s svetovanjem pri izvajalcih zdravstvene in babiške nege, pri katerih se je v letu 2017 izvajal strokovni nadzor s svetovanjem.

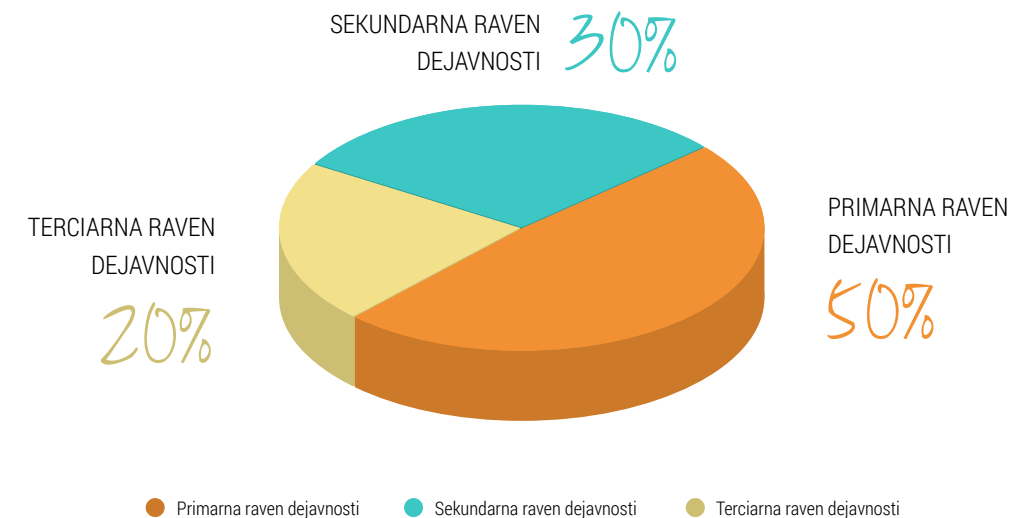
Zbornica – Zveza je kot nosilec javnega pooblastila na področju zdravstvene in babiške nege v letu 2017 na podlagi določil Zakona o zdravstveni dejavnosti (Uradni list RS, št. 23/05 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 23/08, 58/08 – ZZdrS-E, 77/08 – ZDZdr, 40/12 – ZUJF, 14/13, 88/16 – ZdZPD in 64/17) in Pravilnika o izvajanju strokovnega nadzora s svetovanjem v dejavnosti zdravstvene in babiške nege (Uradni list RS, št. 3/16 in 64/17 – ZZDej-K) izvedla **10 rednih strokovnih nadzorov dela pri izvajalcu zdravstvene dejavnosti** (javni zdravstveni zavodi in druge pravne osebe, ki so pridobile dovoljenje ministrstva, pristojnega za zdravje,

za opravljanje zdravstvene dejavnosti, v nadaljnjem besedilu program strokovnih nadzorov), **40 strokovnih nadzorov** s svetovanjem nad določenim izvajalcem zdravstvene ali babiške nege (individualni strokovni nadzori) in **1 izredni strokovni nadzor** v socialno-varstvenem zavodu za usposabljanje.

Zbornica – Zveza vsako leto program strokovnih nadzorov posreduje v soglasje ministru za zdravje. Po danem soglasju se sprejeti letni program rednih strokovnih nadzorov objavi na spletnih straneh Zbornice – Zveze, zavihek javna pooblastila (www.zbornica-zveza.si/sl/javna-pooblastila). V programu strokovnih nadzorov za leto 2017 so bili določeni izvajalci tako s primarne ravni (zdravstveni domovi in socialno-varstveni zavodi) ter sekundarne in terciarne ravni zdravstvene dejavnosti. Na podlagi posredovanih pritožb in izvedene ocene o nujnosti strokovnega nadzora pri posameznih izvajalcih zdravstvene dejavnosti je bil na podlagi soglasja ministrice za zdravje št. 0600-57/2017/4 program strokovnih nadzorov za leto 2017 spremenjen.

Iz grafa št. 1 je razvidno, da se je polovica strokovnih nadzorov izvedla na primarni ravni zdravstvene dejavnosti v socialno-varstvenih zavodih (DOM UPOKOJENCEV IN OSKRBOVANECV IMPOLJCA, enota Dom upokojencev Brežice, DOM UPOKOJENCEV CENTER Tabor – Poljane, enota Poljane, DEOS d. d., celostna oskrba starostnikov, enota Medvode, DOM STAREJŠIH OBČANOV KOČEVJE) in v vzgojno-izobraževalnem zavodu za otroke in mladostnike (VZGOJNI ZAVOD PLANILA). Velik delež izvedenih nadzorov v domovih upokojencev je posledica večjega števila odstopljenih zadev in predlogov za izvedbo strokovnega nadzora v socialno-varstvenih zavodih, ki opozarjajo, da obstoječi kadrovski normativi in

Program rednih strokovnih nadzorov pri izvajalcu zdravstvene dejavnosti v letu 2017

pomanjkanje izvajalcev zdravstvene nege ob spremenjenih potrebah uporabnikov institucionalnega varstva starejših težko zagotavljajo izvajanje kakovostne in varne zdravstvene nege ter oskrbe.

Strokovni nadzori so se izvedli tudi pri izvajalcih zdravstvene dejavnosti na sekundarni ravni (MC MEDICOR, mednarodni center za kardiovaskularne bolezni, d. d., KIRURŠKI SANATORIJ ROŽNA DOLINA d. o. o., SPLOŠNA BOLNIŠNICA TRBOVLJE, Kirurški oddelek) in terciarni ravni zdravstvene dejavnosti (UKC LJUBLJANA, Klinični oddelek za perinatologijo, UKC MARIBOR, Kirurška klinika).

Strokovnjaki zdravstvene nege s področja zagotavljanja kakovosti in varnosti ter izvajanja strokovnih nadzorov s svetovanjem pri Zbornici – Zvezi Zdenka Kramar, Irena Buček Hajdarevič in Draga Štromajer so zaradi zagotavljanja pomenenih pristopov pri izvajanju strokovnih nadzorov s svetovanjem, ki bodo zagotavljali objektivnost in nepristranskost njihove izvedbe, oblikovali posebne obrazce, ki so nadzornim komisijam v pomoč pri presoji ocene o organizaciji zdravstvene/babiške nege in oskrbe v zavodu oziroma pri izvajalcu, oceni strokovne usposobljenosti izvajalcev za delovno mesto, ustreznosti sistemizacije delovnih mest, kategorizacije zahtevnosti zdravstvene nege, stalnem sledenju stroke, zagotavljanju kakovosti in varnosti v zavodu oziroma pri izvajalcu, pregledu dokumentov v zdravstveni/babiški negi in opazovanju izvedbe aktivnosti glede na izbrani protokol, standarde in navodila za delo, področje terapije, dokumentiranje v zdravstveni negi in oskrbi, področju preprečevanja z zdravstvom

Graf št. 1
Program rednih strokovnih nadzorov pri izvajalcu zdravstvene dejavnosti v letu 2017 glede na raven zdravstvene dejavnosti

povezanimi okužbami, presoji izvajanja dejavnosti v skladu z etičnimi načeli in kodeksom ...

Kot je zapisano v Priporočilih in vodilih za izvajanje strokovnih nadzorov s svetovanjem v zdravstveni in babiški negi, ki je strokovno delovni pripomoček za izvajanje strokovnih nadzorov, namen strokovnih nadzorov ni ustvarjanje občutka nesposobnosti pri nadzorovancih ali ustvarjanje strahu pred kaznovanjem.

Strokovni nadzor s svetovanjem je pomembno orodje, s katerim ugotavljamo priložnosti za spremembo sedanjega načina dela in izboljševanje kakovosti zdravstvene obravnave.

Spodnja tabela št. 1 prikazuje posamezne ugotovljene pomanjkljivosti v organizaciji oziroma v izvajanju dejavnosti zdravstvene oziroma babiške nege pri izvajalcu zdravstvene dejavnosti v letu 2017. Na podlagi izrečenih pomanjkljivosti je Zbornica – Zveza izvajalcem zdravstvene dejavnosti izrekla

posamezna priporočila za izboljšanje praks in odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti.

Tabela št. 1
Ugotovljene posamezne pomanjkljivosti pri izvedenih strokovnih nadzorih s svetovanjem v letu 2017

UGOTOVLJENE POSAMEZNE POMANJKLJIVOSTI PRI IZVEDENIH STROKOVNIH NADZORIH S SVETOVANJEM V LETU 2017	
PODROČJE	IZREČENA PRIPOROČILA
Organizacija zdravstvene nege	- V statutu zdravstvenega zavoda in predloženih dokumentih, ki opredeljujejo organiziranost zavoda, ni razbrati umeščenosti dejavnosti zdravstvene nege. Pomočnica direktorja za zdravstveno nego ni opredeljena v statutu zavoda kot član širše uprave zavoda in je imenovana na predlog strokovnega direktorja in ne direktorja zavoda. Opredeljen je samo kolegij odgovornih medicinskih sester, ki pa je posve-tovalno telo strokovnega direktorja. - Na delovnem mestu pomočnice direktorja za zdravstveno nego ter oskrbo imajo zaposleno izvajalko zdravstvene nege s pridobljeno poklicno kvalifikacijo tehnika zdravstvene nege, kar je v nasprotju z določili akta o sistematizaciji delovnih mest in v nasprotju z opredeljenimi poklicnimi aktivnostmi in kompetencami v zdravstveni negi.
Poklicne aktivnosti in kompetence	Pri izvajalcu zdravstvene dejavnosti tehniki zdravstvene nege presegajo kompetence in izvajajo aktivnosti, ki presegajo njihovo stopnjo izobrazbe in pridobljeno poklicno kvalifikacijo (intravenozna terapija, odvzem krvi iz arterije, priprava in aplikacija transfuzije, zdravstveno-vzgojno delo, kompletna oskrba pacienta v IV. st. kategorizacije potreb po zdravstveni negi). Razmejitev dela med tehniki zdravstvene nege in diplomiranimi medicinskimi sestrami ni, vsi delajo vse.
Kadrovska struktura	V zavodu ni zagotovljena kakovostna in varna obravnava varovancev glede na razporeditev kadra v nočni, popoldanski izmeni, ob koncu tedna ter praznikih. Nadzorna komisija je pri pregledu posredovanih urnikov dela za leto 2017 ugotovila pomanjkanje kadra v zdravstveni negi ter oskrbi, saj so tehniki zdravstvene nege hkrati razporejeni na več delovišč. Za 168 varovancev sta v nočni izmeni prisotna samo en tehnik zdravstvene nege in en bolničar - negovalec, v popoldanskem času in ob koncu tedna pa dva tehnika zdravstvene nege.
Izobraževanje zaposlenih	Zavod nima vzpostavljenega celovitega spremljanja strokovnega usposabljanja zaposlenih v zdravstveni negi. Zaposleni nimajo možnosti načrtovanja individualnega letnega plana izobraževanj glede na svoje potrebe in potrebe delovnega procesa. Izvedba usposabljanj oziroma izvedenega letnega izobraževanja ni vzpostavljena.

Kakovost in varnost	Zaposleni ne poročajo o vseh padcih, razjedah zaradi pritiska in drugih odklonih. Odklonov v zvezi z rokovanjem z zdravili niso evidentirali in poročali o njih. Prišlo je do napačne aplikacije transfuzije, ki se je končala brez škode za pacienta, vendar o tem ni poročila v sistemu odklonov. Odklone sicer zabeležijo v pacientovo dokumentacijo. Zaposleni opozorijo, da ne izvajajo varnostnih pogovorov in varnostnih vizit, prav tako se ne izvajajo strokovni nadzori s svetovanjem, še vedno je prisoten kaznovalni pristop v primeru napak in odklonov.
Upoštevanje doktrin, standardov, protokolov	Med obiskom v eni izmed operacijskih dvoran in prostoru za čiščenje instrumentov ter pripravo materiala za postopek sterilizacije je bilo ugotovljeno, da se očiščeni instrumenti in drugi material pripravlja za sterilizacijo v istem prostoru, kot je parni sterilizator. V tem prostoru prihaja do križanja nesterilnih in sterilnih instrumentov, kar posledično lahko vodi do napak in zamenjave sterilnega in nesterilnega materiala. Križajo se čiste in nečiste poti.
Rokovanje z zdravili	- Razdeljevanje per os terapije se pripravlja vnaprej, zdravila ne pripravlja in deli ista oseba, prav tako se zdravila ne pripravijo neposredno pred delitvijo. Na odprtih zdravilih ni na embalaži označenega datuma odprtja. Niso upoštevana načela in priporočila stroke za varno in kakovostno rokovanje z zdravili. Delilniki za zdravila so shranjeni v posebnem lesenem zabojniku, ki ga ni mogoče očistiti. - V obeh enotah so bila v omari z zdravili shranjena zdravila, ki niso bila v originalni embalaži. Dvojne kontrole zdravil z visokim tveganjem ne zagotavljajo. Nimajo ločenega seznama zdravil z visokim tveganjem, zdravila z visokim tveganjem niso ustrezno označena in shranjena.
Dokumentiranje v zdravstveni negi in oskrbi	Iz raportne knjige v socialno-varstvenem zavodu ni razviden proces zdravstvene nege. O uporabnikih, kategoriziranih v najzahtevnejšo zdravstveno nego, ni zapisov daljša časovna obdobja. Za posamezne uporabnike pa zapisov sploh ni. Čeprav imajo v ustanovi možnost elektronskega evidentiranja poročanja službe zdravstvene nege, tega ne uporabljajo, ker da je zaposlene težko naučiti elektronskega evidentiranja in da jim to vzame preveč časa. Individualnega načrtovanja na področju zdravstvene nege in oskrbe ne izvajajo.
Okužbe, povezane z zdravstvom	- Nadzorna komisija je pri nadzornem obisku zaznala, da zaposleni ne prepoznajo priložnosti za razkuževanje rok, prav tako način razkuževanja rok ni v skladu s standardi higiene rok. Zaposleni v celoti ne upoštevajo standardnih higienskih ukrepov, pravilne uporabe preiskovalnih rokavic in druge osebne varovalne opreme. Zaposleni pri izvajanju aktivnosti niso izvedli razkuževanja delovne površine, niso upoštevali pravila ločevanja čisto/nečisto in aseptičnega postopka. - V prostoru za pripravo in reprocesiranje instrumentov in pripomočkov je zelo velika možnosti križanja čisto/nečisto, poleg tega je prostor slabo vzdrževan. V prostoru ročno čistijo instrumente s pomočjo plastične krtačke, ki je zelo iztrošena. Osebe ne zna povedati, na kakšen način jo vzdržujejo in koliko časa jo že uporabljajo. Poleg tega oseba pri krtačenju instrumentov ne uporablja zaščitnih očal.

Kot je razvidno iz spodnje tabele št. 2, so pri posameznih strokovnih nadzorih komisije opazovale in presojele izvedbo posameznih aktivnosti zdravstvene nege glede na izbrani protokol, standard oziroma navodilo za delo. Opazovanje posameznih poklicnih aktivnosti pomeni pregled skladnosti glede na veljavne predpise (organizacijske in strokovne), interna navodila, standarde kakovosti in varnosti, protokole, klinične

poti, opredeljene procese dela, dokumentiranje izvedenih aktivnosti (Priporočila in navodila za izvajanje strokovnih nadzorov s svetovanjem v zdravstveni in babiški negi).

Tabela št. 2
Primer opazovanja izvedbe aktivnosti glede na izbrani protokol, standarde in navodila za delo

Poklicne aktivnosti	Dobra praksa	Ustrezna praksa	Pomanj-kljiva	Neustre- zna	Nevarna
ocena	5	4	3	2	1
Opazovanje izvedbe aktivnosti glede na izbrani protokol, strokovni standard: ODSTRANITEV I. V. KANILE					
Opazovanje izvedbe aktivnosti glede na izbrani protokol, strokovni standard, navodilo za delo: PREBRIZGAVANJE TORAKALNEGA DRENA (izvedba zdravnika ob asistenci medicinske sestre)					
Opazovanje izvedbe aktivnosti glede na izbrani protokol, strokovni standard, navodilo za delo: UVAJANJE I. V. KANILE					
Opazovanje izvedbe aktivnosti glede na izbrani protokol, strokovni standard, navodilo za delo: PRIPRAVA VOZIČKA ZA OSEBNO HIGIENO PACIENTOV					

Analiza izvedbe strokovnih nadzorov je poleg priložnosti za izboljšave in pomanjkljivosti pokazala tudi posamezne dobre prakse na presojanem področju izvajanja zdravstvene/babiške nege ter oskrbe pri posameznih izvajalcih zdravstvene dejavnosti, pri katerih se je izvajal strokovni nadzor, ki jih primerjalno navajamo v tabeli št. 3. Navajajo se dobre prakse posameznega presojanega področja ali njegovega dela (npr.

izobraževanje zaposlenih, izvajanje internih strokovnih nadzorov, predaja pacienta ...).

Tabela št. 3
Ugotovljene dobre prakse na področju zdravstvene/babiške nege in oskrbe posameznega presojanega področja ali njegovega dela

UGOTOVLJENE DOBRE PRAKSE NA PODROČJU ZDRAVSTVENE/BABIŠKE NEGE IN OSKRBE POSAMEZNEGA PRESOJANEGA PODROČJA ALI NJEGOVEGA DELA	
IZVAJALEC	UGOTOVLJENA DOBRA PRAKSA
UKC LJUBLJANA, Ginekološka klinika	Ginekološka klinika UKC Ljubljana od kazalnikov kakovosti zbira podatke o neželenih dogodkih, kot so padci pacientov, napačno aplicirano zdravilo ... Spremljajo kakovost izvedenih ukrepov ob izolaciji, kakovost higiene rok, merijo zadovoljstvo pacientov in zaposlenih. Zdravstveni zavod je uvedel nov program za uvajanje odklonov (Shakespeare), saj želijo ustvariti kulturo, kjer bodo odkloni opaženi, prijavljeni in izpeljani ukrepi, da se ne bi ponavljali. Prijava je elektronska in omogoča tudi anonimne prijave.
DOM UPOKOJENCEV IN OSKRBOVANCEV IMPOLJCA, Dom upokojencev Brežice	Zdravstveno nego in oskrbo na podlagi ugotovljenih potreb načrtuje diplomirana medicinska sestra po 14 osnovnih življenjskih aktivnostih. Kategorizacijo zdravstvene nege izvaja vodja zdravstvene nege in oskrbe v skladu z Merili za razvrščanje oskrbovancev v kategorije zahtevnosti zdravstvene nege, ki jih je izdal Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije. Zdravstvena nega v socialno-varstvenem zavodu naj bi se izvajala skladno s predpisanimi poklicnimi aktivnostmi in kompetencami izvajalcev zdravstvene nege.
UKC MARIBOR, Klinika za kirurgijo	Nadzorna komisija je pregledala predloženo dokumentacijo na področju strokovnih izobraževanj in usposabljanj ter ugotovila dobro prakso, saj so vsi zaposleni opravili tečaj temeljnih postopkov oživljanja. Prav tako redno izvajajo interna strokovna izobraževanja ter izpopolnjevanja in ob tem vodijo evidenco prisotnosti.
KIRURŠKI SANATORIJ ROŽNA DOLINA	Opravljeni so bili številni interni strokovni nadzori v letu 2016 in 2015, ki ne pokažejo večjih odstopanj. Iz zapisanega je razbrati, da zaposleni poznajo navodila in priporočila za delo, so dobro strokovno usposobljeni in upoštevajo ukrepe, kjer so bili potrebni. V letu 2016 je bilo izrečenih 25 preventivnih in 13 korekcijskih ukrepov v operativni dejavnosti, 22 korekcijskih ukrepov na področju anesteziološke dejavnosti, 26 preventivnih in korekcijskih ukrepov na področju hospitalne in ambulantne dejavnosti in 9 preventivnih in korekcijskih ukrepov na področju lekarniške dejavnosti.
DEOS D. D., enota Medvode	Predaja oskrbovancev poteka v okviru celotnega tima – prisotni so vsi zaposleni. Kot dobro prakso so članice nadzorne komisije poudarile dobro informiranje o oskrbovančevih zdravstvenih težavah in prisotnost vseh članov negovalnega tima. Dobra praksa v enoti Medvode je vsekakor prisotnost (zaposlitev) dietetika. S tem zagotavljajo ustrezno prehrano oskrbovancev.
MEDICOR, D. D.	Članice komisije so prepoznale dobro prakso pri pripravi pacienta na operativni poseg in zelo pregledna pisna navodila ob odpustu pacienta.
Dom starejših občanov Kočevje	Iz priložene dokumentacije socialno-varstvenega zavoda je razvidno, da vsi izvajalci zdravstvene nege izpolnjujejo pogoje za samostojno izvajanje dela. Vsi izvajalci so vpisani v register izvajalcev v dejavnosti zdravstvene nege (ena bolničarka - negovalka je v postopku vpisa), obe diplomirani medicinski sestri imata veljavo licenco za samostojno opravljanje dela diplomirane medicinske sestre.

Odgovorni v zdravstvenih in socialno-varstvenih zavodih ter pri drugih izvajalcih zdravstvene dejavnosti, pri katerih se je izvajal strokovni nadzor, se konstruktivno odzivajo na izvedbe strokovnih nadzorov s svetovanjem Zbornice – Zveze, saj jih prepoznavajo kot pomoč za izboljšanje kakovosti dela in kot priložnost za spremembo sedanjega načina dela.

Nadzorne komisije so nadzorovancem izrekla priporočila in predloge z roki za odpravo pomanjkljivosti in izboljšanje dela ter kakovosti izvajanja zdravstvene oziroma babiške nege. Izvajalci so o posameznih izvedenih ukrepih za odpravo pomanjkljivosti v skladu z roki, določenimi v ugotovitenem zapisniku oziroma v poročilu o zaključku strokovnega nadzora, na podlagi določil pravilnika dolžni obvestiti Zbornico – Zvezo z evalvacijskim poročilom. Če je bil strokovni nadzor opravljen v javnem zavodu, o ugotovitvah strokovnega nadzora, ukrepih in realizaciji ukrepov direktor javnega zavoda obvesti svet zavoda.

V prihodnji številki Utripa bomo objavili analizo strokovnih nadzorov s svetovanjem pri izvajalcih zdravstvene in babiške nege, pri katerih se je v letu 2017 izvajal strokovni nadzor s svetovanjem.

OBVESTILO

*Spoštovani člani,
če še ne prejimate aktualnih e novic
Zbornice – Zveze, se na njih naročite
na email: clanarina@zbornica-zveza.si.
Spremljajte nas tudi na Facebooku:
www.facebook.com/zbornica.zveza/*

*Če ne želite prejemati Utripa v
papirni obliki, ker ga prebirate preko
spletne strani Zbornice – Zveze, nam to
sporočite na e-naslov:
clanarina@zbornica-zveza.si*

Uredništvo

Odgovarjamo na vprašanja

Mnenje Zbornice – Zveze o izvajanju storitev zdravstvene oskrbe v okviru patronažnega varstva s strani laičnega osebja (Ali lahko laično osebje v okviru patronažnega varstva izvaja zdravstveno oskrbo?)

Na Zbornico zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zvezo strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Zbornica – Zveza) smo prejeli vaše vprašanje o strokovnih dilemah v zvezi z izvajanjem storitev zdravstvene oskrbe v okviru patronažnega varstva s strani laičnega osebja. Navajate, da medicinske sestre v patronažnem varstvu bolnico obiskujete na domu in izvajate preveze rane na goleni vsak drugi dan po naročilu osebnega zdravnika. Rana veliko izloča, primarna obloga na rani (alginatna obloga) se menja na dva dni, sekundarna preveza pa je prepojena in bi jo bilo dobro zamenjati dnevno. Bolnica živi sama, giblje se samo po stanovanju, s pomočjo invalidskega vozička naredi nekaj korakov ob opori. Vaša strokovna dilema se nanaša na vprašanje, ali sme laično osebje, ki izvaja storitve socialne oskrbe, zamenjati sekundarno prevezo in namestiti elastični povoj.

V *Sekciji medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v patronažni dejavnosti*, ki deluje v okviru Zbornice – Zveze pojasnjujemo, da v skladu s 45. členom Zakona o zdravstveni dejavnosti (Uradni list RS, št. 23/05 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 23/08, 58/08 – ZZdrS-E, 77/08 – ZDZdr, 40/12 – ZUJF, 14/13, 88/16 – ZdZPZD in 64/17) zdravstveni delavci in zdravstveni sodelavci opravljajo zdravstveno dejavnost v skladu s sprejeto zdra-

vstveno doktrino in s kodeksom medicinske deontologije oziroma z drugimi strokovnimi in etičnimi kodeksi. V skladu s sklepom Razširjenega strokovnega kolegija za zdravstveno nego z dne 17. 12. 2003 nosilka patronažne zdravstvene nege ugotavlja potrebe po zdravstveni negi, načrtuje intervencije zdravstvene nege, jih izvaja in vrednoti dosežene cilje. Pomaga posameznikom in družinam na njihovih domovih in ocenjuje kdo, kdaj in kaj je sposoben posameznik ali družina storiti zase in česa ne. V okviru zdravstvenega doma ali lokalne skupnosti se lahko organizira tudi oskrba na domu, ki za izboljšanje kakovosti življenja vključuje izvajanje socialne oskrbe, servisnih dejavnosti in druge storitve.

Obravnava kronične rane na domu poteka bistveno drugače kot v kliničnih okoljih ali v ambulantni dejavnosti, saj je bolnik v celoti odvisen od storitev medicinske sestre v patronažnem varstvu, ki preveze rane izvaja po naročilu osebnega zdravnika. V primeru laične oskrbe bolnik ne zmore samooskrbe kronične rane, zato skrb prevzame laično osebje (npr. socialni oskrbovalec ali drugi), če zdravstveno stanje pacienta in zahtevnost oskrbe kronične rane dopuščata njihovo vključevanje. S stališča zagotavljanja varne zdravstvene obravnave v patronažnem varstvu *Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v patronažni dejavnosti* pri Zbornici – Zvezi opozarja, da v primeru izločanja kronične rane in prepojenosti sekundarne preveze niso zagotovljeni ustrezni pogoji za vključevanje laičnega osebja v izvajanje storitev oskrbe kronične rane, saj zdravstveno stanje pacienta ter nujnost neprestanega nadzora tega ne dopuščata. Priporočamo, da sekundarno prevezo dnevno zamenja in namesti elastični povoj diplomirana medicinska sestra v patronažnem varstvu na podlagi delovnega naloga zdravnika.

Navedeno stališče je skladno s sprejetim sklepom *Razširjenega strokovnega kolegija za zdravstveno nego*, da prenos kompetenc na profil socialni oskrbovalec ni mogoč, če njegova osnovna (bazična) izobrazba ni s področja zdravstvene nege.

Monika Ažman,
predsednica Zbornice – Zveze

Pojasnilo Zbornice – Zveze o obveznih vsebinah strokovnega izpopolnjevanja za tehnike zdravstvene nege in bolničarje – negovalce

V zvezi s številnimi vprašanji o obveznih vsebinah strokovnega izpopolnjevanja za tehnike zdravstvene nege in bolničarje - negovalce na Zbornici – Zvezi pojasnjujemo, da je 19. 8. 2017 v veljavo stopila novela Pravilnika o strokovnem izpopolnjevanju zdravstvenih delavcev in zdravstvenih sodelavcev (Uradni list RS, št. 92/06 in 42/17, v nadaljnjem besedilu pravilnik), ki določa **obvezno strokovno izpopolnjevanje** za vse zdravstvene delavce najmanj enkrat v sedmih letih iz naslednjih obveznih vsebin:

1. **zakonodaja s področja zdravstva in poklicna etika** v obsegu 6 ur,
2. **temeljni postopki oživljanja** v obsegu 6 ur,
3. **kakovost in varnost v zdravstvu** v obsegu 6 ur.

Sprejem novele pravilnika ne pomeni, da tehniki zdravstvene nege, bolničarji - negovalci in medicinske sestre babice za samostojno delo potrebujejo licenco, saj za samostojno delo zadostuje vpis v register izvajalcev v dejavnosti zdravstvene in babiške nege. Z uveljavitvijo novele pravilnika se pravica in dolžnost izvajalcev zdravstvene in babiške nege v zvezi s strokovnim izpopolnjevanjem, ki jim ga mora zdravstveni oziroma socialnovarstveni zavod ali drugi izvajalec zdravstvene dejavnosti omogočiti, **ne nanaša zgolj na dneve strokovnega izpopolnjevanja**, ki se jih mora izvajalec udeležiti vsako leto oziroma vsaka tri leta, kot jih določata pravilnik in določila kolektivne pogodbe za zaposlene v zdravstveni negi, namreč novela pravilnika določa tudi **obvezne strokovne vsebine izpopolnjevanja**, ki se jih morajo vsi izvajalci zdravstvene in babiške nege udeležiti v obsegu najmanj 6 ur za posamezno obvezno vsebino, in to najmanj enkrat v sedmih letih.

Zbornica – Zveza

Mnenje Zbornice – Zveze o aplikaciji zdravila po navodilih staršev oziroma skrbnika v posebnem socialno-varstvenem zavodu

Spoštovani,

na Zbornico zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zvezo strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Zbornica – Zveza) smo prejeli vašo prošnjo za mnenje o strokovni dilemi dajanja zdravil otrokom oziroma mladostnikom, ki so nastanjeni v zavodu za vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami na podlagi navodil njihovih staršev oziroma skrbnikov. Navajate, da ste zaposleni v zavodu za vzgojo in izobraževanje otrok ter mladostnikov s posebnimi potrebami. Običajno peljete otroka oziroma mladostnika na obravnavo ali zdravniški pregled ter vam zdravnik posreduje navodila za aplikacijo posameznega zdravila. Občasno se zgodi, da so otroci in mladostniki ob koncu tedna in v času počitnic v domačem okolju, starši pa ob vrnitvi otroka oziroma mladostnika v zavod prinesejo zdravila, kreme ter pričakujejo oziroma zahtevajo, da se zdravila aplicirajo po njihovih navodilih, ne razpolagate pa z ustreznim zdravnikovim navodilom za aplikacijo zdravila. Ob tem se vam porajajo strokovne in pravne dileme, kako v obravnavanem primeru ravnati. V zvezi s posredovanim vprašanjem vam posredujemo naslednje mnenje.

Na podlagi določil Zakona o zdravniški službi (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 58/08, 107/10 – ZPPKZ, 40/12 – ZUJF, 88/16 – ZdZPZD in 40/17) je zdravnik temeljni odgovorni nosilec zdravstvene dejavnosti, ki opravlja zdravniško službo, ki med drugim obsega predpisovanje zdravil in zdravstvenih pripomočkov. Izvajalci zdravstvene nege posamezno zdravilo aplicirajo na podlagi zdravnikovega navodila in skladno z njim. V večini zdravstvenih ustanov lahko diplomirane medicinske sestre na podlagi profesionalne kartice skladno z določili Pravilnika o kartici zdravstvenega zavarovanja, profesionalni kartici in pooblastilih za branje in zapisovanje podatkov v zalednem sistemu (Uradni list RS, št. 12/17) dostopajo do podatkov o izdanih zdravilih, kjer je navedeno, katero zdravilo je predpisano, kdo

ga je predpisal, kdaj, na kakšen način naj ga pacient prejema in koliko časa. Če podatkov o izdanem zdravilu v zalednem sistemu ni, medicinska sestra aplikacije zdravila ne izvede. Iz priloge k pravilniku je sicer razvidno, da srednja medicinska sestra oziroma tehnik zdravstvene nege nima pooblastila za branje podatkov o izdanih zdravilih, ampak ima omenjeno pooblastilo zgolj diplomirana medicinska sestra.

V vrtcih je omenjeno vprašanje npr. urejeno s sprejemom Priporočil za ukrepanje v vrtcu ob nujnih stanjih in nenadno nastalih bolezenskih znakih, Nacionalni inštitut za javno zdravje, druga dopolnjena izdaja, junij 2012, dostopno na povezavi http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/vrtci/pdf/Priporocila_ukrepanje_nujna_stanja_18_6_12.pdf). Skladno z navedenimi priporočili starši v soglasju z otrokovim izbranim zdravnikom pisno pooblastijo vrtec za dajanje zdravil in pri dolgotrajnem dajanju zdravil pooblastilo obnovijo na 6–12 mesecev, vrtec pa pooblasti eno ali več oseb (strokovnih delavcev), ki bodo dajale zdravilo otroku in ki so za to usposobljene. Navedeno pooblastilo podpišeta zdravnik in starša oziroma skrbnika. V posebnih socialno-varstvenih zavodih ponekod uporabljajo izjave, ki pa jih podpišejo zgolj starši oziroma skrbnik. Čeprav na omenjenem pooblastilu ni podpisa zdravnika, je **pooblastilo pomembno**, saj je jasno opredeljeno navodilo staršev in je morebitni **šum pri komunikaciji** med naročilom staršev oziroma skrbnika in izvajalcem zdravstvene nege o načinu aplikacije zdravila izključen.

V skladu z navedenim vam priporočamo, da omenjene strokovne dileme **izpostavite pri odgovornih v zavodu** za vzgojo in izobraževanje otrok ter mladostnikov s posebnimi potrebami in z namenom odprave morebitnih nejasnosti **sprejmete poseben protokol** oziroma **oblikujete poseben obrazec** o izjavi staršev oziroma skrbnika o načinu aplikacije zdravila.

Omenjeno vprašanje se lahko rešuje tudi z **ustrezno komunikacijo med zavodom** in **starši** oziroma skrbniki, na podlagi katere **starši predložijo ustrezno zdravniško potrdilo**, v katerem bo opredeljeno, kakšne težave ima otrok oziroma mladostnik, katero terapijo prejema in na kakšen način oziroma da starši predložijo zdravilo v ovojnici z navodilom farmacevta o njegovi aplikaciji.

S pozdravi,

Monika Ažman,
predsednica Zbornice – Zveze

Mnenje Zbornice – Zveze o izbiri ekipe operacijskih medicinskih sester v javnem zavodu

Spoštovani,

na Zbornico zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zvezo strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Zbornica – Zveza) smo prejeli vaše vprašanje o izbiri operacijske medicinske sestre v javnem zavodu oziroma ali zdravnik operater lahko samostojno odloča, da mu posamezna operacijska medicinska sestra ne instrumentira. V zvezi z navedenim vprašanjem vam posredujemo naslednje mnenje.

Operacijska medicinska sestra je specialistka na področju perioperativne zdravstvene nege in je članica multidisciplinarnega tima. Sodeluje z različnimi posamezniki, vsak ima svoje osebnostne lastnosti, navade, kulturo in zahteve. Temu se mora prilagajati, ne samo zaradi delovnih nalog, kjer nismo odvisni le od sebe, ampak tudi od sodelavcev, marveč tudi zaradi medsebojnih odnosov, ki ustvarjajo delovno vzdušje, saj skupaj z njimi preživi veliko delovnega časa v različnih trenutkih in situacijah, ki jih narekuje delo s pacientom. Timsko delo v operacijski dvorani je ključnega pomena za izvajanje učinkovite in varne zdravstvene oskrbe kirurškega pacienta ter zahteva koordinacijo specifičnih znanj vsakega posameznika z drugimi člani ekipe za dosego želenih optimalnih rezultatov zdravljenja.

V timu operacijskih medicinskih sester glavna oziroma odgovorna operacijska medicinska sestra razpisuje operacijske medicinske sestre glede na razpisani program operativnih posegov in njihovo strokovno usposobljenost. Vse operacijske medicinske sestre zavezuje standard ravnanja v VIII. načelu Kodeksa etike v zdravstveni negi in oskrbi Slovenije, ki govori, da medicinske sestre skrbijo za dobre medsebojne odnose v delovnem okolju in si aktivno prizadevajo za nenasilno in zdravo delovno okolje; trdijo se, da sodelovanje v negovalnem in zdravstvenem timu temelji na kolegialnosti, nenasilju, medsebojnem spoštovanju ter na upoštevanju načel asertivne komunikacije. Zdravnike pri svojem delu zavezuje Kodeks zdravniške etike, ki v 51. členu navaja: »Vsi od-

nosi v zdravstvenem timu morajo temeljiti na medsebojnem spoštovanju in slediti dobrobiti bolnikov. Prav tako 52. člen navaja: »Zdravnik je odgovoren za zdravstveno oskrbo, hkrati pa upošteva strokovnost in pooblastila sodelavcev, ki s tem prevzemajo svoj delež strokovne odgovornosti. Ob spoštovanju strokovne hierarhije mora nenehno potekati dvosmerna izmenjava informacij in izkušenj«.

V skladu s tretjim odstavkom 3. člena Zakona o zdravniški službi (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 58/08, 107/10 – ZPPKZ, 40/12 – ZUJF, 88/16 – ZdZPZD, 40/17 in 64/17 – ZZDej-K) **zdravnik sodeluje pri odločanju** o sestavi delovne skupine, za katere strokovno delo je odgovoren. Odločanje o sestavi delovne skupine oziroma o sestavi multidisciplinarnega tima **ni v izključujoči pristojnosti zdravnika**, ampak pri omenjeni odločitvi **zdravnik sodeluje** z glavno medicinsko sestro oziroma drugimi odgovornimi v zdravstvenem zavodu **ob ustrezni presoji strokovnih in drugih argumentov** o razlogih (npr. pomanjkljivo strokovno znanje) zakaj posamezni zdravstveni strokovnjak ne bi sodeloval v delovni skupini.

Navedena strokovna presoja je pomembna z vidika zagotavljanja kakovosti in varnosti zdravstvene obravnave, saj omogoča dodatno strokovno usposabljanje oziroma izobraževanje zdravstvenih delavcev, ob tem pa izključuje arbitrarne in morebitne samovoljne odločitve. V omenjenem primeru predlagamo, da omenjeno vprašanje izpostaviti pri odgovornih v zdravstvenem zavodu z namenom vzpostavitve oziroma upoštevanja ustreznega protokola zdravstvenega zavoda ob upoštevanju določila Zakona o zdravniški službi o odločanju o sestavi delovne skupine oziroma multidisciplinarnega tima.

Tatjana Požarnik, predsednica

Tatjana Trotošek, članica IO
Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v operativni dejavnosti

Monika Ažman, predsednica Zbornice – Zveze

Andrej Vojnovič, univ. dipl. prav.

Čestitka

Bernardi Hostnik,

čestitamo
za odličen zagovor doktorskega dela s področja socialne
gerontologije na Fakulteti Alma Mater Europaea.

Prepričani smo,
da bo svoje znanje in izkušnje uspešno uporabila
na omenjenem področju.

Zdravstveni dom Celje,
kolektiv Zdravstvene postaje Vojnik

 TOSAMA

Bela Štacunca

Kupon ugodnosti

10% popusta na celoten nakup

15% popusta na vse higienske
vložke in tampone

Kupon ugodnosti velja do 31. 12. 2018 ob predložitvi ID kartice Zbornice-Zveze. Popusti se
ne seštevajo in ne veljajo na izdelke na naročilnico, ki jo predpiše zdravnik, na izdelke v akciji,
darilne bone in izdelke z zaklenjeno ceno.

- **Vir**, Šaranovičeva cesta 35, 1230 Domžale
- **Maribor**, Jezdarska ulica 4, 2000 Maribor
- **Koper**, Pristaniška 19, 6000 Koper
- **Izola**, Ljubljanska ulica 1, 6310 Izola
- **Ljubljana**, BTC - Hala A, Smartinska 152, 1000 Ljubljana
- **Jesenice**, Center Tuš Jesenice, Cesta železarjev 4b, 4270 Jesenice
- **Idrija**, Drogerija Tuš Idrija, Lapajnetova ulica 33, 5280 Idrija
- **Kranj**, Planet Tuš Kranj, Cesta Jaka Platiše 18, 4000 Kranj
- **Litija**, V stavbi Socialno-varstvenega centra, Ljubljanska cesta 3, 1270 Litija

www.tosama.si

25 UTRIP

UTRIP, strokovno informativni bilten
Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije –
Zveze strokovnih društev medicinskih sester, babic in
zdravstvenih tehnikov Slovenije izhaja že 25 let.

*Ponosni smo na jubilej,
ki smo mu posvetili prenovo svojega glasila.*

V želji, da Utrip ostane še naprej tako bran in spremljan,
vas vabimo k sodelovanju pri njegovem nadaljnjem razvoju.
Prosimo vas, da izpolnite anketni vprašalnik o UTRIPU,
ki je objavljen na spletni strani www.zbornica-zveza.si

V letu 2018 bomo založniško-informativni dejavnosti
Zbornice – Zveze posvetili zgodovinski pregled.

Monika Ažman,
predsednica Zbornice – Zveze in uredniški odbor

UTRIP, strokovni in informativni bilten Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveze strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije skozi čas

Ksenija Pirš, Biserka Marolt Meden

Utrip je strokovni in informativni bilten Zbornice – Zveze, ki ga prejmejo vsi njeni članice in člani. Izide do 10. v mesecu, devetkrat na leto: januar, februar/marec, april, maj, junij/julij, avgust/september, oktober, november, december. Na spletni strani Zbornice – Zveze je pod zavihkom E knjižnica – Glasilo UTRIP – Seznam elektronskih izdaj na voljo praviloma 1. v mesecu. Utrip izhaja že petindvajseto leto.

Preden je Utrip leta 1993 izšel kot samostojni informativni bilten, njegove začetke najdemo v letu 1967, ko je začelo izhajati strokovno informativno glasilo Zdravstveni obzornik. Njegov namen je bil seznanjati bralce z delom medicinskih sester in jih obveščati o novostih, spremembah in rezultatih dela s področja njihovega delovanja (Miloradovič, 2007). Glasilo je bilo namenjeno slovenskim medicinskim sestram, fizioterapevtom in delovnim terapevtom. Od leta 1974 dalje pa je bil Zdravstveni obzornik izključno strokovna in informativna revija medicinskih sester Slovenije (Pretnar Kunstek, 1997).

Gradišek (2007) navaja, da so iz uvodnika prve številke Zdravstvenega obzornika, kakor tudi iz uvodnikov vsakega naslednjega letnika, razvidni cilji, ki si jih je zadalo uredništvo. Opiše, da so to bili cilji, ki so jih narekovale nove, obširnejše naloge zdravstvenih strokovnjakov v naglem razvoju sistema zdravstvenega varstva.

Zdravstveni obzornik je bilo instruktivno informativno glasilo Zveze društev medicinskih sester Slovenije, ki je skozi leta, v bogatem vsebinsko strokovnem razvoju objavljalo tako strokovne prispevke kot informativne objave in poročila regijskih društev. Uredništvo je aktivno sodelovalo tudi pri opredeljevanju in usklajevanju delovnih programov strokovnih sekcij Zveze društev medicinskih sester Slovenije in tako spodbujalo usmerjeno in sistematično obravnavo področja zdravstvene nege. Z objavo kakovostnih člankov s strokovnih seminarjev je zagotavljalo stalno strokovno izpopolnjevanje (Šipeč, 2007).

Razvoj časopisno-založniške dejavnosti ustanovljene Zbornice zdravstvene nege Slovenije se nadaljuje s samostojnim

glasilom Zdravstveni obzornik, ki se je leta 1994 preimenoval v Obzornik zdravstvene nege in je tudi danes edina strokovna revija s področja zdravstvene nege v Sloveniji in informativni bilten Utrip, ki je prvič izšel februarja 1993 kot odziv na potrebe po hitrem in ustreznem obveščanju članov. V decembru 1992 je bila za glavno in odgovorno urednico časopisno-založniške dejavnosti za štiriletno mandatno obdobje 1993–1997 imenovana Veronika Pretnar Kunstek.

Prvi Utrip, februar 1993
(Vir: arhiv Zbornice – Zveze)

Utrip je prvič izšel februarja leta 1993. Zato v tej številki objavljamo njegov zgodnji razvoj in obdobje do leta 2007.

V naslednji številki bomo nadaljevali s pregledom njegovega kasnejšega razvoja v obdobju od leta 2008 do danes.

Veronika Pretnar Kunstek je z besedo glavne in odgovorne urednice časopisno-založniške dejavnosti na pot pospremila prvo številko Utripa: »Ob ustanovitvi Zbornice zdravstvene nege decembra 1992 se je porodila tudi misel in potreba po novem glasilu, ki nas bo skušalo čim bolj obveščati o delu in poslovanju Zbornice, hkrati pa tudi sproti obveščati o strokovnih srečanjih društev in sekcij ter o drugih pomembnih dogajanjih. In tako je pred vami že prva številka našega novega informativnega biltena, ki smo ga poimenovali UTRIP. Izhajal naj bi vsak mesec, vsakič pa bomo natisnili približno 8.500 izvodov, tako da bomo naše glasilo lahko posredovali res vsem članicam in članom Zbornice zdravstvene nege Slovenije« (Pretnar Kunstek, 1993).

Že v naslednjih letih je Utrip razvil novo podobo, njegova naklada pa se je postopno povečevala.

Zgodnje obdobje razvoja Utripa med letoma 1993 in 1997

Iz zaključnega poročila časopisno-založniške dejavnosti za obdobje od 1993 do 1997 zasledimo povzetek razvoja Utripa v zgodnjem obdobju.

V prvem uredniškem odboru so sodelovale *Bojana Filej, Vera Grbec, Bernarda Mudrovčič, Ladi Škerbinek in Hedvika Škraban*.

Lektoriranje je prevzela *Dunja Kalčič*. Naklada je dosegala 8.500 izvodov, naslov uredniškega odbora je bil takratni sedež organizacije na Vidovdanski 9 v Ljubljani.

Stalne rubrike so bile: *Delo Zbornice, Novice iz ICN, Iz Kolaborativnega centra za primarno zdravstveno nego pri Svetovni zdravstveni organizaciji, Predstavljamo vam, Iz društev in sekcij, Raz-*

mišljanja, Udeležili smo se, Srečanja doma, Srečanja na tujem.

Med občasnimi rubrikami prebiramo vsebine pod: *Aktualno, Ne prezrite, Novo na knjižnih policah, Pravna rubrika*.

Veronika Pretnar Kunstek izbira in pripravlja prispevke za objavo, opravlja redakcijo biltena, sodeluje pri slikovnem in oblikovnem urejanju biltena, skrbi za koordinacijo dela podjetja Starling, Tiskarne Povše in distribucije Regvat, da Utrip redno mesečno izhaja ob dogovorjenem datumu. Sodeluje s podjetjem za trženje oglasov Anonsa za pridobivanje oglasnega prostora, s čimer se znatno zmanjšajo stroški tiskanja Utripa. Oblikovanje in računalniški prelom izvaja podjetje Starling. Lektorsko delo opravlja prof. Cvetana Tavzes. Utrip tiska Tiskarna Povše (Pretnar Kunstek, 1997).

V letu 1994 se je uredniški odbor preimenoval v *programski svet*, v katerem so sodelovale *Nana Domajnko, Bojana Filej in Petra Kersnič*.

V februarju se jim pridruži *Meta Cerar*, pravnica, ki je v t. i. Pravni rubriki pisala o zakonodajnih in pravnih vidikih, v mesecu aprilu pa se jim pridruži še *Ladi Škerbinek*. Glavna in odgovorna urednica ostaja *Veronika Pretnar Kunstek*.

Od marca je lektoriranje opravljala prof. *Cvetana Tavzes*.

Naklada je obsegala od 6.300 do 8.550 izvodov. Uvedejo se oblikovanje in tehnično urejanje ter trženje revije. Utrip dobi novo zunanjo podobo. Naslovnice so se tematsko navezovala na regijska strokovna društva, ki so jih skozi številke Utripa predstavile takratne predsednice. Posamezno številko letnika je tako krasila naslovnica mesta, kjer je društvo imelo sedež. Ker je v letu 1994 organizacija izdala prvi Kodeks etike medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Slovenije, mu je v oktobru posvetila 1. simpozij zdravstvene nege. O tem obsežno priča zapis v novembrski številki Utripa, ki jo označuje naslovnica z njegovo podobo.

Glede na vsebinsko razvejanost in število objav je bil bilten vse bolj obsežen, število strani je naraslo na 54.

Ob prebiranju se odstirajo nekatere zgodovinsko pomembne informacije, med drugim tudi obvestilo Zbornice zdravstvene nege, ki je v januarjski številki Utripa leta 1994 obvestila člane o prvi članski izkaznici, s katero so se člani organizacije izkazovali na strokovnih srečanjih in drugih dogodkih Zbornice, o ugodnostih članov ter o pripravi prvega pravilnika za vrednotenje udeležbe posameznikov na strokovnih dogodkih doma in v tujini.

Konec leta 1994 je bila v Utripu objavljena anketa o nadaljnji vsebinski zasnovi glasila. V letu 1994 je izšlo dvanajst števil Utripa.

Prizadevanja za Utrip po meri bralcev so se odražala v vseh naslednjih letih, Utrip je pridobival tako vsebinsko kot oblikovno.

V letu 1995 izide dvanajst števil Utripa, 11-krat letno (dvojna poletna številka julij/avgust), katerih naslovnice krasijo likovna dela zaposlenih in upokojenih medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov, članic in članov organizacije. V Utripu je bilo predstavljeno umetniško ustvarjanje avtorjev slik na naslovnicah. Junijska številka z naslovnico vabi k prebiranju zapisov s takratnega že 2. simpozija zdravstvene nege 12. in 13. maja v Ankaranu, v sodelovanju z Društvom medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Koper, posvečen pa je bil kakovosti zdravstvene nege in zdravju žensk.

Maja 1995 v uredniškem odboru zaznamo spremembo, s članstvom v odboru prenehata *Meta Cerar* in *Ladi Škerbinek*, pridružita se *Irena Istenič* in *Irma Antončič*. Naklada se giblje do 9.550 izvodov, število strani se povzpne do 62.

Uredniški odbor uspešno nadaljuje delo v letu 1996, povečuje se število stani in izvodov, doseže naklado 10.100 izvodov.

Februarja 1997 se na 6. volilni skupščini Zbornice zdravstvene nege Slovenije izvolijo novi organi, *Nana Domajnko* preda vodenje organizacije *Veroniki Pretnar Kunstek*.

Imenuje se uredniški odbor za obdobje od 1997 do 2001.

Mesto glavne urednice časopisno-založniške dejavnosti prevzame *Vera Grbec*, odgovorna urednica Utripa postane *Irma Antončič*, uredniški odbor pa deluje v sestavi *Veronika Pretnar Kunstek, Bojana Filej, Petra Kersnič in Irena Istenič*.

Naklada dosega od 10.300 do 10.800 izvodov. Med omenjenimi rubrikami zasledimo še t. i. *Portret meseca*, kjer se v intervjujih predstavijo stanovske kolegice in kolegi. Naslovnice letnika prikazujejo delovna okolja zaposlenih v zdravstveni

negi. V letu 1998 naklada doseže 11.150 izvodov, vsebina posamezne številke dosega 50 strani.

Odgovorna urednica *Irma Antončič* v uvodniku januarske številke zapiše »še vedno mlademu Utripu«: *»Člani ZZN si danes skoraj ne moremo več predstavljati biti brez informacij, ki jih vsak mesec posreduje naša revija. V uredništvu smo zadovoljni vselej, ko je delo opravljeno in že čaka vrsta prispevkov na objavo, ki so last vašega in našega dela. Tudi prenekatera pohvala dobro dene in vsaka kritika je sprejeta konstruktivno /... / »tako kot se razvija ZZN, tako se tudi kažejo različne potrebe po vse bolj kompleksnih in vsebinsko bogatih informacijah« /... / »Revija zapisuje dogodke doma in v tujini že peto leto. Pri tem nam je v zadoščenje in podporo mnenje večine naših bralcev, da je revija dobra in potrebna. Želim, da bi bila še boljša, zato brez zadržkov pišite utrinke, s katerimi se srečujete vsakdan, vesele in žalostne dogodke, podkrepite jih z intervjuji z bolniki, varovanci in tudi nekaj humorja ne bo odveč« (Antončič, 1998).*

Naslovnice še naprej krasijo umetniška dela medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov ali druge fotografije, vezane na aktualne teme številke, prebiramo lahko tudi poezijo članic in članov. Utrip je izhajal mesečno in v dvojni poletni številki julij-avgust. Naklada se je postopno, skladno z včlanjevanjem v organizacijo, povečevala in je do leta 2001 dosegala 12.000 izvodov mesečno. Uredniški odbor si je prizadeval

razviti zunanjo podobo Utripa v sodelovanju s strokovnimi sekcijami, vendar so občasno sprotno reševali njihovo podobo. V letu 2001 so sprejeli celoletno podobo naslovnice pod motom *»voda je vir življenja«*.

Na 11. redni volilni skupščini je bila za predsednico Zbornice – Zveze v mandatnem obdobju 2001–2005 izvoljena mag. *Bojana Filej*.

Utrip do konca leta 2001 doseže 12.500 izvodov, število strani se še vedno povečuje.

Utrip v obdobju 2002–2007

Upravni odbor je 1. 1. 2002 imenoval nov uredniški odbor. Za odgovorno urednico je bila imenovana *Brigita Skela Savič*, za člane pa *Irena Keršič Ramšak, Veronika Pretnar Kunstek in Petra Kersnič*.

Brigita Skela Savič je ob tem zapisala: »Informativni bilten Utrip veliko prispeva k dobremu in ustreznemu informiranju medicinskih sester v državi in njihovi organiziranosti na področju strokovnega izobraževanja in druženja. Prepričana sem, da precej vpliva na razvoj pozitivne podobe poklicev v zdravstveni negi. Delo odgovorne urednice si predstavljam kot povezovalno – timsko, predvsem si želim tesne povezave s člani in pri tem pričakujem, da bodo s svojimi prispevki bogatili vsebine Utripa« (Skela Savič, 2002).

Za prevajanje še naprej skrbi Primož Trobevšek. V tem letu naslovnice krasijo umetniške fotografije avtorja Jaka Bregarja. Naklada dosega 12. 500 izvodov, število strani narašča. Med že omenjene rubrike se uvrstijo *Mi med seboj*, *Medicinske sestre v prostem času*, *S humorjem je lažje in lepše*, *Praznovali smo*, *Predlagajte, povejte*.

V aprilski številki letnika zasledimo rubriko Uvodnik, kjer odgovorna urednica Brigita Skela Savič predstavi zasnovano novo uredniško politiko: »Utrip bo ogledalo našega dela na vseh pomembnih področjih zdravstvene nege, kot so strokovni dosežki, strokovna izobraževanja, druženja in preživljanje prostega časa. Prispevkov ne bomo razvrščali po tem, kje so nastali, ampak po tem, kaj sporočajo. Tako se bomo na simbolni ravni združili vsi, ki delujemo na področju zdravstvene nege, ne glede na to, ali delujemo v društvih, sekcijah, bolnišnicah, zdravstvenih domovih, socialnih zavodih, v zdraviliščih, med zasebniki in drugod.

S pomočjo uvodnika bomo ustvarjali pozitivno klimo med zaposlenimi v zdravstveni negi, ob sočasnem povezovanju z aktualnimi dogodki v zdravstvu in državi« (Skela Savič, 2002).

Decembra 2002 je trženje oglasnega prostora v reviji še vedno delo podjetja Krasna d. o. o., decembra 2004 pa ga prevzame podjetje Atelier IM, d. o. o.

V letu 2003 Utrip spremeni zunanjo podobo, izhajati začne na večjem A4 formatu, naslovnice so tematsko različne, izvirajo tudi iz zgodovinskih virov posameznikov glede na aktualnost številke letnika. Naklada dosega 12.800 izvodov, Utrip še naprej izhaja v 11 številkah (dvojna poletna julij/avgustovska številka). V letih 2004, 2005, 2006 in 2007 Utrip nadaljuje v izbrani velikosti formata, razvija vsebino, obseg posameznih rubrik se povečuje. Število prispevkov tako s strani strokovnih sekcij kot s strani regijskih strokovnih društev narašča. Naslovnice prikazujejo zaposlene v zdravstveni negi v različnih delovnih okoljih, občasno so posvečene aktualnim dogodkom. V letu

2005 za naslovnice skrbi Foto Spring z značilnimi fotografijami fonendoskopov, ki simbolno ponazarjajo »slišati« ali prepoznavati pomembne, aktualne, strokovne in druge informacije, predstavljene v biltenu, v letu 2006 pa ure, ki ponazarjajo čas, avtor fotografij je isti fotografski atelje. Naklada konec leta 2007 doseže 15.000 izvodov.

Se nadaljuje ...

Literatura:

Antončič, I., 1998. Ob novem letu. Utrip, VI(1), pp. 5.

Gradišek A. 80 let organiziranega delovanja medicinskih sester na Slovenskem. Obzor Zdr.N 2007; 41 Suppl. 1: 2–4.

Miloradović M. 80 let organiziranega delovanja medicinskih sester na Slovenskem. Obzor Zdr.N 2007; 41 Suppl. 1: 4–6.

Pretnar Kunstek, V., 1997. Zaključno poročilo o delu časopisno založniške dejavnosti v štiriletnem mandatnem obdobju od leta 1993 do 1997. Utrip, V(3), pp. 14–16.

Pretnar Kunstek, V., 1993. Beseda urednice. Utrip, I(1), pp. 2.

Skela Savič, B., 2002. Predstavljamo vam. Utrip, X(2), pp. 16–17.

Skela Savič B., 2002. Uvodniku na pot. Utrip, X(4), pp. 6.

Šipeč M. 80 let organiziranega delovanja medicinskih sester na Slovenskem. Obzor Zdr.N 2007; 41 Suppl. 1: 7.

NAGRADNA KRIŽANKA TOSAMA d. o. o.

Nagrajenke nagradne križanke Tósama d. o. o. iz januarske številke Utripa so:

*Andreja Šanc, 3000 Celje,
Urška Makše, 8350 Dolenjske Toplice,
Ivanka Župan, 4274 Žirovnica,
Barbara Bobek, 1241 Kamnik,
Meta Tekavec Blatnik, 1380 Cerknica.*

*Geslo nagradne križanke se glasi:
BOMBAŽNE PALČKE.*

*Nagrade bomo izžrebanim poslali
po pošti.*

Zdravstvena in babiška nega kot branik humanosti v sodobni globalni družbi

Mag. Darja Ovijač, članica Častnega razsodišča
I. stopnje pri Zbornici - Zvezi

Vsi, ki delujemo na področju zdravstvene in babiške nege, smo zavezani spoštovanju dostojanstva prav vsakega pacienta – zdravega ali bolnega človeka, ne glede na njegovo narodnost, veroizpoved, politično prepričanje, socialni položaj, spol, spolno usmerjenost, starost ali zdravstveno stanje.

V času, ko se spet dvigujejo glasovi nestrpnosti, ko smo lahko vse prevečkrat deležni populističnih besed in pavšalnih, enostranskih črno-belih prikazovanj ljudi (eni naj bi bili vsi dobri, drugi vsi slabi in krivi), ko se pozablja, da bolj smo si ljudje različni, bolj se moramo poslušati in se pogovarjati, smo prav v zdravstveni in babiški negi, skupaj z drugimi zdravstvenimi delavci v Sloveniji in v svetu tisti, ki nikoli ne smemo pozabiti na svoje poslanstvo ohranjanja humanosti med ljudmi in tudi v širši družbi! Zgodovina s svojimi stranpotmi in civilizacijskimi mrki se prehitro lahko ponovi in vse vojne in vsa grozodejstva, vse slabo se je najprej porajalo v glavah ljudi. Zato smo v Sloveniji lahko ponosni na vse tiste zdravstvene delavce, ki se v imenu humanosti vsakodnevno trudijo za dobro slehernega pacienta ter skupnosti.

Kodeks etike v zdravstveni negi in oskrbi Slovenije v zvezi s tem navaja:

- dejavniki, kot so rasa, narodnost, veroizpoved, politično prepričanje, socialni položaj, starost, spol, spolna usmerjenost, zdravstveno stanje, invalidnost, ne smejo kakorkoli vplivati na odnos do pacienta;
- pacienta je treba obravnavati individualno ter celostno. Upoštevati je treba njegove ne le fizične, ampak tudi psihične, socialne in duhovne potrebe ter spoštovati njegovo kulturo ter osebna prepričanja;

Kodeks etike za babice podobno poudarja:

- Babica spoštuje načelo enakosti in zagotavlja vsem enako kakovostno babiško nego ne glede na narodnost, raso, spol, jezik, vero, politično prepričanje, izobrazbo ali socialni položaj. Hkrati zagotavlja, da nihče ne bo prikrajšan ali oškodovan zaradi svojega zdravstvenega stanja, fizične ali psihične nezmožnosti, videza, starosti, kulture in vrednot, stanu ali spolne usmerjenosti ter zdravju škodljivih razvad. Nepristranska je pri obravnavi marginalnih skupin.

Zaposleni v zdravstveni in babiški negi smo ponosni na svoje vrednote in ostajajmo v svoji etični drži neomajni. Za človeka gre!

Novosti pri izvajanju peritonealne dialize (PD) s pomočjo diplomirane medicinske sestre v patronažnem varstvu

Mag. Andreja Krajnc, predsednica Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v patronažni dejavnosti

Zadnja leta tudi v slovenskem prostoru potekajo številna prizadevanja, da bi PD kot ena od možnih metod zdravljenja končne ledvične odpovedi stopila iz sence hemodialize. Po mnenju strokovnjakov je PD, ki se lahko izvaja doma, še posebej primerna za starejše ljudi, tudi takšne, ki so slabo pomični, živijo daleč od dializnega centra in jim dostop do dializnega centra lahko predstavlja oviro.

Pacienti, ki PD v domačem okolju iz različnih razlogov ne morejo izvajati sami, niti jim ustrezne pomoči niso sposobni nuditi svojci, imajo z začetkom letošnjega leta možnost, da jim asistenco pri PD na domu (po predhodnem dogovoru in po naročilu zdravnika iz dializnega centra) nudi patronažna služba.

Da bi to obliko dialize bolj približali ljudem, so na pobudo Slovenskega nefrološkega društva na Ministrstvu za zdravje že v začetku leta 2014 ustanovili delovno skupino, ki je v sodelovanju s tremi pilotnimi regijami pripravljala teoretična izhodišča za izvajanje PD v domačem okolju s pomočjo patronažnega varstva. Konec leta 2015 se je celoten projekt »izvajanja asistirane peritonealne dialize« na predlog Ministrstva za zdravje prenesel pod koordinacijo Zbornice Zveze, kjer se je na novo imenovala delovna skupina, v kateri smo poleg dveh zdravnikov predstavnikov Slovenskega nefrološkega društva sodelovale še po dve predstavnici iz Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v nefrologiji, dializi in transplantaciji, dve predstavnici iz Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v socialnih zavodih in dve predstavnici Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v patronažni dejavnosti. Člani delovne skupine smo se dve leti sestajali na številnih strokovnih sestankih ter vsak s svojega strokovnega

področja pripravljali strokovne podlage in teoretična izhodišča, ki so bili pogajalskim partnerjem za sprejem Splošnega dogovora podlaga za umestitev novih storitev, povezanih z asistirano PD v domače okolje in v socialnovarstvene zavode. Konec leta 2017 je bil sprejet (10. 1. 2018 objavljen na spletni strani ZZS) »Aneks št.1 k Splošnemu dogovoru za pogodbeno leto 2017«, v katerem so med drugim tudi spremembe, vezane na izvajanje storitev povezanih z asistirano PD (<http://www.zzs.si/egradivap/1B8131F6040230DDC12582110029E3A9>).

Za patronažno dejavnost je pomembna predvsem sprememba, ki je navedena v (2) odstavku 40. člena splošnega dogovora, kjer so se k storitvam v osnovni zdravstveni dejavnosti, ki so plačane po realizaciji, dodale **»storitve v povezavi z asistirano peritonealno dializo«**. Na podlagi tega so se s 1. 1. 2018 v cenik storitev za patronažno dejavnost dodale tri nove storitve (kurativni patronažni obisk pri pacientu z APD – podaljšan obisk zjutraj, kurativni patronažni obisk pri pacientu z APD zvečer in kurativni patronažni obisk pri pacientu s CAPD), **ki jih je zavodu mogoče zaračunavati po realizaciji.**

Nove storitve so za izvajalce patronažnega varstva velik strokovni in organizacijski izziv, ki se ga je treba lotiti z veliko mero odgovornosti, strokovnosti in preudarnosti. Zavedati se je treba, da sprememba pomeni velik napredek v priznavanju in vrednotenju dela diplomirane medicinske sestre v patronažni dejavnosti in je plod številnih sestankov, dogovarjanj, pogajanj, prepričevanj in dokazovanj med člani delovne skupine. Mnenja članov delovne skupine, ki so jo kot rečeno sestavljali tako predstavniki medicine kot predstavniki zdravstvene nege, so se večkrat popolnoma razhajala. Za trenutek si niti v poklicni skupini zdravstvene nege nismo bili popolnoma enotni o tem, kaj želimo in smo sposobni v zvezi s PD izvajati v domačem okolju in kaj v socialnovarstvenih zavodih, predvsem pa si dolgo nismo bili enotni v tem, kdo, na kakšen način in pod katerimi pogoji naj bi to izvajal. Ker nismo odstopali od cilja zagotoviti tako pacientom kot izvajalcem čim bolj varno in kakovostno zdravstveno obravnavo, se nam je končno uspelo tudi s plačnikom pogoditi, da je lahko le **diplomirana medicinska sestra edini možni izvajalec storitev v povezavi s PD v domačem okolju in v socialnovarstvenih zavodih.**

Pogajanja s plačnikom so ta hip zaključena, sprejete so strokovne in pravne podlage za izvajanje ter obračunavanje novih storitev. V tem trenutku pa je pred izvajalci v posameznih patronažnih varstvih (in predvsem pred njihovimi nadrejenimi) velik izziv in odgovornost. Ali bomo sposobni fleksibilnega odziva na spremenjene družbene potrebe in bomo organizacijo, način delovanja službe ter kadrovske vire sposobni prilagajati na tako, da bodo pacientom zagotovili potrebne storitve, ki jim jih je tokrat (za spremembo) plačnik pripravljen financirati po realizaciji? Upravičeno se pričakuje, da bodo izvajalci povsod v slovenskem prostoru, kjer se bodo pojavile potrebe po storitvah, povezanih z asistirano peritonealno dializo v domačem okolju, na te potrebe odgovorili z ustrezno (re) organizacijo dela (dopoldan in popoldan, vse dni v letu) in v skladu z navodili Zbornice Zveze izvajalcem zagotovili ustrezna dodatna znanja za izvajanje teh storitev.

V Sekciji medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v patronažni dejavnosti smo izvajalce s predvidenimi spremembami, novostmi in aktivnostmi delovne skupine zadnji dve leti sproti seznanjali na sejah izvršilnega odbora. Teoretična izhodišča za obravnavo pacienta s PD v domačem okolju smo vnesli tudi v »Priporočila obravnave pacientov v patronažnem varstvu za diplomirane medicinske sestre«, ki so pri Zbornici Zvezi izšle leta 2016. V ta namen smo na posvetu vodij maja 2017 (posveta se je udeležilo več kot 95 % vseh vodij patronažnih služb v Sloveniji) izvedli tri strokovna predavanja na temo seznanitve s pomenom PD v domačem okolju in predstavitev predvidenih sprememb. Področju izvajanja PD v domačem okolju smo posvetili tudi cel sklop predavanj in praktično delavnico na jesenskem strokovnem izobraževanju v Zrečah oktobra 2017.

Zaradi vsega navedenega pričakujemo, da v praksi, po sprejemu Aneksa št. 1 k Splošnemu dogovoru za pogodbeno leto 2017, pri zagotavljanju novih storitev ne bi smelo biti večjih težav in nejasnosti. V praksi so posamezni izvajalci že doslej, čeprav jim plačnik tega ni posebej priznaval, v sklopu načrtovanega rednega delovnega programa pacientom zagotavljali kakovostne storitve, povezane z asistirano PD. Finančno vrednotenje in možnost zaračunavanja opravljenih storitev glede na realiza-

cijo sicer ni »darilo diplomiranim medicinskim sestram s strani ZZZS«, ampak gre končno za realizacijo že zdavnaj sprejetega načela, naj »denar sledi pacientu«. Ob prenosu storitev PD v domače okolje namreč plačniku odpade kontinuirani strošek neurgentnih reševalnih prevozov pacientov v dializne centre, ki je po izračunih primerljiv s stroškom, ki ga bo v ta namen plačnik namenil izvajalcem v patronažnem varstvu. Vsekakor pa predstavlja sprejem dogovora s plačnikom za izvajalce v patronažni dejavnosti pomemben napredek, saj smo prvič končno dosegli, da se patronažnemu varstvu storitve plačajo glede na realizacijo in ne po pavšalu. V prihodnje bomo nadaljevali aktivnosti na tak način, da bo to postala ustaljena praksa pri vseh tistih storitvah, pri katerih je diplomirana medicinska sestra odvisna od zdravnikovega naročila in jih mora v vsakem primeru izvesti takoj, saj pacientov ne more uvrstiti na čakalni seznam.

Izvajalci v patronažnih varstvih se moramo zavedati, da plačnik normativno v tem trenutku v domačem okolju priznava in zagotavlja plačilo storitev PD izključno diplomirani medicinski sestri v patronažni dejavnosti, ker (tudi zaradi dobrega preteklega sodelovanja Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v patronažni dejavnosti) verjame v strokovnost in učinkovitost patronažnega varstva. Upamo in verjamemo, da se v prihodnosti v praksi ne bo pokazalo, da patronažno varstvo teh storitev ni sposobno kakovostno in pravočasno zagotavljati. Sicer se je treba zavedati tudi tega, da bo plačnik pacientom v vsakem primeru zagotavljal pravico do storitev v povezavi z asistirano PD, bo pa seveda te storitve priznal tistemu izvajalcu, ki jih bo sposoben adekvatno zagotavljati.

Zato vas, spoštovani izvajalci v patronažnih varstvih, pozivamo, da strokovno, kakovostno, varno in odgovorno pristopite k izvajanju storitev, povezanih z asistirano PD v domačem okolju. Prizadevajte si, da bomo pacientom zagotovili storitve v skladu z njihovimi potrebami, patronažnemu varstvu pa ohranili in okrepili avtonomijo v izvajanju celostne obravnave pacienta in njegove družine v domačem okolju.

Kakšen je vpliv oksitocina pri spletnju čustvenih vezi med mamico in novorojenčkom?

Ines Belšak

Obdobje prvih devetih mesecev od spočetja do rojstva otroka je eno najbolj dramatičnih in najbolj zapletenih obdobj v razvoju človeškega bitja. Takoj po rojstvu otrok doživlja velike spremembe.

Prvo uro po rojstvu je popolnoma buden in rahlo začuden nad dogajanjem okrog sebe, obrača glavo v smeri govora ter išče stik oziroma odnos z materjo. Biti v odnosu je namreč človekova primarna potreba, biološko ukoreninjeno dejstvo. Novorojenček ima zelo dobro razvite čute. Na senzornem področju zmore vse, kar je zmožni že v maternici: megleno vidi, dobro sliši in vonja, ima razvit okus. Senzorika mu omogoča iskanje in vzpostavljane stika oziroma grajenje odnosa. Nova spoznanja kažejo, da so novorojenčki bolj kompetentni, kot so sprva predvidevali. Učijo se preko nekega pogojevanja oziroma izkušenj in imajo razvit kratkoročni in dolgoročni spomin, ki se začne razvijati že pred njihovim rojstvom. Tudi nekatera čustva so prisotna že ob rojstvu.

Evolucijsko gledano je v interesu vsake matere spodbujati dobro počutje svojega novorojenega otroka, kljub vsemu pa se nekatere matere zdijo malce bolj materinske kot druge. »Krivec« za to je majhen peptid oksitocin, ki napoveduje stopnjo čustvenih navezav med materjo in otrokom že med nosečnostjo.

Čemu služi hormon oksitocin?

Oksitocin je kemični prenašalec, ki nastaja v delu limbičnega sistema, imenovanem hipotalamus. Njegova raven se z bližanjem datuma poroda sinhrono povišuje, hormonski naval pa doseže ob rojstvu otroka. Najprej otroku s krčenjem maternice pomaga na svet, v materi pa kljub spremljajoči bolečini in utrujenosti ustvarja občutek euforije. Vrhunec tega hormona, ki se nakopiči ob rojstvu, povzroči tudi prilagajanje materine temperature temperaturi kože njenega novorojenega otroka, saj le ta še nima sposobnosti termoregulacije. Prav tako pripomore k materinemu instinktivnemu iskanju varnega prostora, kjer bo lahko vzpostavila ustrezen stik z otrokom in s tem tudi lažji začetek dojenja. Poleg fiziološke vloge oksitocin služi tudi za skrb, ljubezen, zaupanje oziroma ustvarjanje navezav med novorojenim otrokom in materjo. Nič čudnega torej, da so mu mnogi nadeli ime »hormon ljubezni in navezovanja«.

Ta majhen pro-socialen hormon usklajuje več bistvenih elementov uspešne vzgoje otroka. Proizvodnja hormonskega oksitocina med nosečnostjo, ob rojstvu in nadalje pri prvih poskusih dojenja ter »stiku koža na kožo« ima velik vpliv na to, kako otroci interagirajo z okoljem. Oksitocin tako pri materi kot pri otroku poskrbi za občutek zaljubljenosti med njima. Višja, kot je raven oksitocina, močnejša je socialna odzivnost matere novorojenemu otroku in posledično močnejše je njuno spletnje socialnih navezav.

Osebnostni razvoj otroka se začne že v nosečnosti

Razumevanje dogajanja v prenatalnem obdobju je zelo pomembno, saj omogoča vzpostavljane takšne oblike vedenja

in takšnega okolja, ki bo kar najbolj vplivalo na razvoj otroka. Ključni pogoj za to je naraven stik med otrokom in staršem. V tem odnosu se zarišejo obseg in globina otrokovega sveta. Čas nosečnosti ponuja staršem priložnost za fizično in psihično pripravo. Gre za obdobje zorenja navezanosti med staršema in otrokom. Vemo namreč, da segajo zametki navezanosti že v maternico, kar potrjujejo tudi študije, ki so dokazale, da otrokovo srce bije hitreje, kadar zasliši materin glas.

Starši, vzemite otroka v naročje!

Živimo v modernem svetu, v katerem smo lahko prepričani, da je otrok varen, kljub njegovemu joku v drugem prostoru. Ali to pomeni, da lahko otroka pustimo jokati samega, saj bo tako sčasoma prenehal? To je nasvet prejšnjega stoletja, ki se mu nikakor ne pustimo zbegati, tudi če smo neizmerno utrujeni!

Odnos med materjo in otrokom je usmerjen veliko širše kot zgolj k zadovoljevanju bioloških potreb. Za večino novorojenčkov se svet zdi zmeden in neorganiziran, sam pa še nima sposobnosti samoregulacije čustev. Zato v času stiske joče in išče materin stik, ki je del njegove psihične strukture, da mu ponovno pomaga vzpostaviti ravnovesje. Mati predstavlja za otroka nekakšno zrcalo, ki mu s svojo empatijo in odzivanjem na njegove potrebe in čustva zrcali, kdo on pravzaprav je. Primerna odzivnost matere mu omogoča zdrav razvoj jaza in funkcionalne vedenjske vzorce v odraslosti. Če pa to zrcalo ni odzivno na otrokove vzgibe in potrebe ter ta ni slišan in viden, bo otrok dobil občutek, da njegove potrebe ne štejejo, da ni dobro biti to, kar je, temveč je treba ustrezati podobi, ki si jo je o njem ustvarila mati: biti »nezahteven« oz. »priden« otrok. Posledice takšnega načina odzivanja na otroka se pri nekaterih odraslih danes kažejo kot nezmožnost ohranjanja intimnih vezi in druge različne psihopatologije.

Da bi mogli poskrbeti za otrokovo varno vpetost v družinsko dinamiko in se afektivno oglašati na otrokove potrebe, je pomembno, da je tudi mati v stiku z lastnimi čustvi, da je empatična in ima na voljo dovolj čustvene opore partnerja oziroma drugih bližnjih. Če se bo počutila sprejeto in ljubljeno, bo lažje ohranjala psihično in telesno integriteto in se tako v polnosti posvetila razvijanju pozitivne starševske vloge.

Viri:

Klaus, M., 1998. *Mother and Infant: Early Emotional Ties. Pediatrics*, 102(Supplement Et), pp. 1244–1246.

Strathearn, L., 2011. *Maternal Neglect: Oxytocin, Dopamine and the Neurobiology of Attachment. Journal of Neuroendocrinology*, 23(11), pp. 1054–1065.

Winnicott, D. W., 1971. *Mirror-role of Mother and Family in Child Development. In: Playing & reality. Hove and New York: Brunner-Routledge*, pp. 111–118.

Vloga prehrane pri razvoju in obravnavi starostne krhkosti

Ana Mihor, Nacionalni inštitut za javno zdravje,
Gregor Veninšek, Center za geriatrično medicino,
Univerzitetni klinični center,
doc. dr. Branko Gabrovce,
Nacionalni inštitut za javno zdravje

Co-funded by
the Health Programme
of the European Union

NIJZ Nacionalni inštitut
za javno zdravje

advantAGE
MANAGING FRAILTY

Starostno krhkost označuje zmanjšanje rezerv v več fizioloških sistemih s posledično povečano dovzetnostjo za nesorazmerno poslabšanje zdravstvenega stanja ob delovanju stresorja. Izraža se kot upad fizičnih, funkcionalnih ter kognitivnih sposobnosti (Van Kan, et al., 2008). Eden od ključnih spremenljivih dejavnikov tveganja za razvoj krhkosti je neustrezna prehrana, tako v smislu kakovosti kot količine, saj je dobra prehranjenost pomembna za delovanje praktično vseh sistemov in lahko pripomore pri ohranjanju možnosti za samostojno življenje starejšega posameznika (Goisser, et al., 2016).

Dobro znan je pojav zmanjšane vnosa hrane pri starostnikih, ki ga imenujemo **anoreksija staranja**. Je posledica več dejavnikov, ki jih v grobem delimo na fiziološke (okrnjena čutila za voh in okus, oteženo požiranje, okvare prebavil, kronične bolezni, rak), funkcionalne (zmanjšana sposobnost nabave in priprave hrane), psihološke (depresija, demenca) in socialne (osamljenost, revščina) (Malafarina, et al., 2013). Predpis zdravljenja in restriktivnih medicinskih diet lahko stanje še poslabšata. Rezultat je monotona dieta, ki ne zagotovi potreb po energiji in hranilih ter vodi do **podhranjenosti**, kar v začaranem krogu močno poveča tveganje za krhkost in neugodne izide (Goisser, et al., 2016; Malafarina, et al., 2013). Tudi samo tveganje za podhranjenost poveča tveganje za krhkost (Goisser, et al., 2016), zato je starejšo populacijo treba **presejati za prehransko ogroženost**, najbolje z uporabo orodja **Mini prehranska anamneza** (angl. Mini Nutritional Assessment) (Bonnefoy, et al., 2015; Kaiser, et al., 2010), medtem ko za postavitev diagnoze podhranjenosti svetujemo uporabo **smernic mednarodne skupine ESPEN** (Cederholm, et al., 2015). Prevalenca podhranjenosti med starostniki naj bi se gibala med 2 in 60 %, odvisno od preiskovanega okolja, najvišja pa je med oskrbovanci domov starostnikov (Kaiser, et al., 2010). Ključni elementi ukrepanja pri podhranjenosti so odpravljanje osnovnih vzrokov za podhranjenost (pomoč pri hranjenju, zdravljenje osnovnih bolezni, ukinitvev zdravil, ki zavirajo apetit ipd.), sprememba diete (hrana izredno bogata s hranili in vitamini) in prehranska podpora (razni pripravki) (Agarwal, et al., 2013).

S staranjem se zmanjšuje delež celokupne vode in mišične mase, povečuje pa se delež maščevja (Elmadfa & Meyer, 2008). To se lahko odrazi v nastanku **sarkopenije**, ki jo razumemo kot organsko odpoved mišičja, in sicer ne le kot zmanjšanje mase in/ali moči, ampak predvsem intrinzične funkcije mišičja (Cruz-Jentoft, et al., 2010). Poleg sarkopenije je najbolj opazna telesna sprememba pri krhkosti, ki je tesno povezana z neugodnimi izidi, še **zmanjšanje telesne teže** (Goisser, et al., 2016). Pomembno pa je poudariti, da, tudi če se telesna teža s starostjo ne spreminja ali se veča, so lahko izgube mišične mase velike, kar pri nekaterih privede do tako imenovane **sarkopenične debelosti** (Cruz-Jentoft, et al., 2010). Posebno pozornost je zato treba posvetiti tudi starostnikom s **preveliko telesno težo**. Raziskava dolgoročnega spreminjanja telesne teže v povezavi s pojavnostjo nezmožnosti, krhkosti in umrljivosti je pokazala, da so tako izguba telesne teže kot konstantno prevelika oz. naraščajoča teža povezani z neugodnimi izidi (Strandberg, et al., 2013). Ker obstajajo dokazi, da pri ženskah izguba telesne teže ne glede na namensko izgubljanje teže poveča tveganje za zlom kolka (Ensrud, et al., 2003) in upoštevač študije, ki so razkrile »debelostni paradoks«, in sicer da imajo starostniki s povišanim ITM do 30 manjšo umrljivost in zbolewnost (Flegal, et al., 2013), je potrebna velika previdnost, kadar koli starostnikom svetujemo izgubo telesne teže (Goisser, et al., 2016).

Zaradi sprememb telesne sestave se pri starostnikih znižata hitrost bazalnega metabolizma in dnevna energijska potreba, medtem ko so potrebe po posameznih mikrohranilih večinoma nespremenjene, zato lahko pride do pomanjkanja le-teh na račun zmanjšanega vnosa (folat, vitamin B6), slabše absorpcije iz prebavil (vitamin B12 pri pomanjkanju intrinzičnega faktorja) in/ali sinteze (vitamin D) (Elmadfa & Meyer, 2008). Čeprav so izsledki glede vitamina D neskladni, prevladuje mnenje, da ima njegovo pomanjkanje neposreden vpliv na mišično moč in povečuje tveganje za krhkost, predvsem preko sarkopenije. V mišični celici naj bi namreč igral regulativno vlogo pri vdoru kalcija, homeostazi mineralov in izgradnji beljakovin (Bruyère, et al., 2017). Njegovi nadomestki izboljšajo mišično moč zlasti pri starejših od 65 let in tistih s serumsko koncentracijo 25-hidroksivitamina D < 30 nmol/l (Beaudart, et al., 2014). Napotke o nadomeščanju vitamina D pri krhkosti podajamo v zaključku. Druga pomembna mikrohranila, ki jih starostnikom pogosto primanjkuje, so še esencialne maščobne kisline, elementi v sledovih in antioksidanti (Elmadfa & Meyer, 2008). Slednji zmanjšujejo oksidativni stres, ki naj bi po zadnjih ugotovitvah igral etiološko vlogo pri sarkopeniji

in krhkosti nasploh (Robinson, et al., 2012). Semba et al. so prikazali kumulativni učinek pomanjkanja posameznih mikrohranil; za vsako dodatno hranilo se je tveganje za krhkost povečalo za skoraj 10 % (Semba, et al., 2006).

Zaradi zmanjšanega anabolnega odziva na zaužite beljakovine ter pogoste prisotnosti vnetnih, katabolnih stanj v okviru akutnih in kroničnih bolezni so pri starostnikih **povečane potrebe po vnosu beljakovin** (Bauer, et al., 2013). Vpliv beljakovin na presnovo in izide pri starostnikih je dokaj dobro raziskan. Starostniki potrebujejo večjo količino beljakovin na obrok za doseg maksimalne postprandialne sinteze mišičnih proteinov, pri čemer je mišični anabolizem odvisen predvsem od esencialnih aminokislin, zlasti levcina (Bonnefoy, et al., 2015). Starostniki, ki uživajo večje količine beljakovin, s staranjem počasneje izgubljajo mišično maso (Houston, et al., 2008). Obstajajo tudi dokazi, da povečan dnevni vnos beljakovin izboljša mišično moč (Tieland, et al., 2012) in zmanjša tveganje za zlom kolka (Wu, et al., 2015). Podrobne nasvete o vnosu beljakovin pri zdravih in bolnih starostnikih si lahko preberete v leta 2013 objavljenih priporočilih PROT-AGE skupine (Bauer, et al., 2013).

Trenutno o prehranskih ukrepih za spopadanje s krhkostjo še nimamo dovolj podatkov, ki bi omogočili pripravo smernic, kljub temu pa menimo, da je morda najpomembnejše **dolgoročno in kombinirano ukrepanje** v smislu uravnotežene zdrave prehrane in zadostne telesne aktivnosti. Študije namreč kažejo, da tako lahko najbolj učinkovito delujemo na pojav krhkosti v starosti oziroma jo omilimo, pri čemer je v splošnem treba delovati čim prej in dati prednost zaužitju hranil s hrano in ne prehranskimi dodatki, razen v primerih, ko na ta način ne zadostimo potrebam (Elmadfa & Meyer, 2008; Goisser, et al., 2016; Robinson, et al., 2012).

Kot zaključek **v okviru projekta JA – Advantage za spopadanje s krhkostjo priporočamo:**

- Svetujte mediteransko dieto v vseh življenjskih obdobjih.
- Starostnikom z ITM >35 svetujte zmerno izgubo telesne teže 0,5–1 kg/teden, vedno v kombinaciji s telesno aktivnostjo ter zadostnim vnosom beljakovin in mikrohranil.
- Uporabljajte Mini prehransko anamnezo pri starostnikih.
- Zdravi starostniki naj zaužijejo dnevno v povprečju 1,0–1,2 g/kg telesne teže beljakovin z vnosom 25–50 g beljakovin na posamezni obrok.
- Zagotovite minimalen serumski nivo 25-hidroksivitamina D 75 nmol/l z dnevnimi odmerki 800–1000 IU pri krhkih starostnikih, ki imajo povečano tveganje za padce in zlome.

Literatura:

- Agarwal, E., Miller, M., Yaxley, A. & Isenring, E., 2013. *Malnutrition in the elderly: a narrative review*. *Maturitas*, 76(4), pp. 296–302.
- Bauer, J., Biolo, G., Cederholm, T., Cesari, M., Cruz-Jentoft, A. J., Morley, J. E., et al., 2013. *Evidence-based recommendations for optimal dietary protein intake in older people: a position paper from the PROT-AGE Study Group*. *Journal of the American Medical Directors Association*, 14(8), pp. 542–559.
- Beaudart, C., Buckinx, F., Rabenda, V., Gillain, S., Cavalier, E., Sloman, J., et al., 2014. *The effects of vitamin D on skeletal muscle strength, muscle mass, and muscle power: a systematic review and meta-analysis of randomized controlled trials*. *The Journal of Clinical Endocrinology & Metabolism*, 99(11), pp. 4336–4345.
- Bonnefoy, M., Berrut, G., Lesourd, B., Ferry, M., Gilbert, T., Guerin, O., et al., 2015. *Frailty and nutrition: searching for evidence*. *The journal of nutrition, health & aging*, 19(3), pp. 250–257.
- Bruyère, O., Cavalier, E., Buckinx, F. & Reginster, J. Y., 2017. *Relevance of vitamin D in the pathogenesis and therapy of frailty*. *Current Opinion in Clinical Nutrition & Metabolic Care*, 20(1), pp. 26–29.
- Cederholm, T., Bosaeus, I., Barazzoni, R., Bauer, J., Van Gossum, A., Klek, S., et al., 2015. *Diagnostic criteria for malnutrition—an ESPEN consensus statement*. *Clinical nutrition*, 34(3), pp. 335–340.
- Cruz-Jentoft, A. J., Baeyens, J. P., Bauer, J. M., Boirie, Y., Cederholm, T., Landi, F., et al., 2010. *Sarcopenia: European consensus on definition and diagnosis: Report of the European Working Group on Sarcopenia in Older People*. *Age and ageing*, 39(4), pp. 412–423.
- Elmadfa, I. & Meyer, A. L., 2008. *Body composition, changing physiological functions and nutrient requirements of the elderly*. *Annals of Nutrition and Metabolism*, 52(Suppl. 1), pp. 2–5.
- Ensrud, K. E., Ewing, S. K., Stone, K. L., Cauley, J. A., Bowman, P. J. & Cummings, S. R., 2003. *Intentional and unintentional weight loss increase bone loss and hip fracture risk in older women*. *Journal of the American Geriatrics Society*, 51(12), pp. 1740–1747.
- Flegal, K. M., Kit, B. K., Orpana, H. & Graubard, B. I., 2013. *Association of all-cause mortality with overweight and obesity using standard body mass index categories: a systematic review and meta-analysis*. *Jama*, 309(1), pp. 71–82.
- Goisser, S., Guyonnet, S. & Volkert, D., 2016. *The role of nutrition in frailty: An overview*. *J Frailty Aging*, 5(2), pp. 74–77.
- Houston, D. K., Nicklas, B. J., Ding, J., Harris, T. B., Tykavsky, F. A., Newman, A. B., et al., 2008. *Dietary protein intake is associated with lean mass change in older, community-dwelling adults: the Health, Aging, and Body Composition (Health ABC) Study*. *The American Journal of Clinical Nutrition*, 87(1), pp. 150–155.
- Kaiser, M. J., Bauer, J. M., Rämisch, C., Uter, W., Guigoz, Y., Cederholm, T., et al., 2010. *Frequency of malnutrition in older adults: a multinational perspective using the mini nutritional assessment*. *Journal of the American Geriatrics Society*, 58(9), pp. 1734–1738.
- Malafarina, V., Uriz-Otano, F., Gil-Guerrero, L. & Miñesta, R., 2013. *The anorexia of ageing: physiopathology, prevalence, associated comorbidity and mortality. A systematic review*. *Maturitas*, 74(4), pp. 293–302.
- Robinson, S., Cooper, C. & Aihie Sayer, A., 2012. *Nutrition and sarcopenia: a review of the evidence and implications for preventive strategies*. *Journal of aging research*, 2012.

Semba, R. D., Bartali, B., Zhou, J., Blaum, C., Ko, C. W. & Fried, L. P., 2006. *Low serum micronutrient concentrations predict frailty among older women living in the community*. *The Journals of Gerontology Series A: Biological Sciences and Medical Sciences*, 61(6), pp. 594–599.

Strandberg, T. E., Stenholm, S., Strandberg, A. Y., Salomaa, V. V., Pitkälä, K. H. & Tilvis, R. S., 2013. *The “obesity paradox,” frailty, disability, and mortality in older men: a prospective, longitudinal cohort study*. *American journal of epidemiology*, 178(9), pp. 1452–1460.

Tieland, M., van de Rest, O., Dirks, M. L., van der Waluw, N., Mensink, M., van Loon, L. J., et al., 2012. *Protein supplementation improves physical performance in frail elderly people: a randomized, double-blind, placebo-controlled trial*. *Journal of the American Medical Directors Association*, 13(8), pp. 720–726.

Van Kan, G. A., Rolland, Y., Bergman, H., Morley, J. E., Kritchevsky, S. B. & Vellas, B., 2008. *The IANA Task Force on frailty assessment of older people in clinical practice*. *The journal of nutrition, health & aging*, 12(1), pp. 29–37.

Wu, A. M., Sun, X. L., Lv, Q. B., Zhou, Y., Xia, D. D., Xu, H. Z., et al., 2015. *The relationship between dietary protein consumption and risk of fracture: a subgroup and dose-response meta-analysis of prospective cohort studies*. *Scientific reports*, 5.

Prispevek je nastal na podlagi poročila:
SKELA-SAVIČ, Brigita, GABROVEC, Branko
(avtor, urednik), HVALIČ TOUŽERY,
Simona, VENINŠEK, Gregor, STROJNIK,
Vojko, JELENC, Marjetka, SELAK, Špela.
WP6 Management of frailty at individual level
: systematic literature review : Joint Action
Advantage. Ljubljana: Nacionalni inštitut za
javno zdravje, 2017. 206 str.

.....

Ta prispevek je nastal v okviru projekta
skupnega ukrepanja o preprečevanju krhkosti
(JA-ADVANTAGE), ki je sofinanciran s
strani Evropske skupnosti v okviru tretjega
zdravstvenega programa (2014–2020). Vsebinska
tega prispevka predstavlja mnenje avtorja in
predstavlja njegovo odgovornost; v nobenem
primeru ne odraža mnenja Evropske komisije
oziroma Izvajalske agencije za potrošnike,
zdravje, kmetijstvo in hrano ali katerega
drugega telesa Evropske unije. Evropska
komisija oziroma Agencija ne sprejema/ta
odgovornosti za morebitno uporabo informacij
iz tega prispevka.

NOVI CITROËN C3

Feel PureTech 82 BVM

PREDNJI MEGLENKI
CITROËN CONNECT RADIO S 7" ZASLONOM NA DOTIK
SAMODEJNA KLIMATSKA NAPRAVA
OPOZORILNIK NENAMERNE MENJAVE VOZNEGA PASU
PREPOZNAVANJE PROMETNIH ZNAKOV

OD
10.990 € V primeru Citroën
Financiranja

SPOZNAJ GA V ŽIVO

CITROËN priporoča TOTAL. Ponudba velja do 31.3.2018 oziroma do razprodaje zalog. Primer informativnega izračuna finančnega leasinga Citroën Financiranje za vozilo Citroën C3 (Feel Pure Tech 82 BVM); maloprodajna cena z DDV z vključenim Citroën Financiranje bonusom (v ceni je obračunanih 750 EUR popusta v primeru financiranja Citroën – PREMIUM BONUS, pod pogojem vsaj 24 mesečne dobe financiranja) je 10.990 EUR; mesečno odplačevanje: mesečni obrok je 119 EUR pri pologu v višini 3.297 EUR in ročnosti 84 mesecev; višina pologa je pri akciji omejena od 10% do 50%, doba financiranja je vezana na ročnost od 36 mesecev do 84 mesecev; DDV je obračunan v obrokih; EOM na dan 31.08.2017 znaša 8,1% in se spremeni, če se spremenijo elementi izračuna; izračun temelji na osnovi indeksa obresti – 3 mesečni EURIBOR s skupno letno obrestno mero 6,6%; financirana vrednost 7.693 EUR; skupni znesek za plačilo 12.999 EUR; stranka v primeru Citroën Financiranja prejme tudi jamstvo za dobo 5 let (vključuje dveletno pogodbeno garancijo) oziroma 100.000 km. Za podrobnosti o ponudbi se obrnite na vašega prodajalca vozil Citroën.

Povprečna poraba goriva: 3,7 – 4,9 l/100 km, emisije CO₂: 95 – 113 g/km, emisijska stopnja EURO 6, specifične emisije dušikovih oksidov 0,0078 – 0,0536 (NO_x). Pri dizelskih motorjih je vrednost specifične emisije trdnih delcev 0,00008 – 0,00203 g/km, število trdnih delcev pa 0,01 – 20,7 x 10¹¹. Oglikov dioksid (CO₂) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnaževal zunanega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delcev PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov.

citroen.si

AVTOHIŠA KRANJ D.O.O., LJUBLJANSKA CESTA 22, 4000 KRANJ, TEL 04 201 59 50

Vsem članom Zbornice-Zveze, ki bodo do konca marca 2018 kupili nov Citroen C3, podarjamo **zimske pnevmatike in letno vinjeto.**

Poseben popust za člane velja tudi za menjavo pnevmatik vseh znamk.

Pokličite nas na številko **04 201 59 50** in se pustite zapeljati.

Vaša Avtohiša Kranj

P R E D S T A V L J A M O V A M

Management krhkosti na individualni ravni: informacijska in komunikacijska tehnologija

Robert Potisek, Nacionalni inštitut za javno zdravje, Špela Selak, Nacionalni inštitut za javno zdravje, Vojko Strojnik, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za šport, doc. dr. Branko Gabrovec, Nacionalni inštitut za javno zdravje

Co-funded by
the Health Programme
of the European Union

Nacionalni inštitut
za javno zdravje

Slovenija spada med države, kjer beležimo dolgo pričakovano življenjsko dobo.

Danes v svetu najhitreje narašča starostna skupina najstarejšega prebivalstva, to je tistih, ki so dosegli 80 let in več. Konec leta 1995 je bilo v Sloveniji 12,5 % prebivalcev starejših od 65 let, po zadnjih podatkih SURS je danes starih in starejših od 65 let 18,9 %, do leta 2060 pa naj bi po napovedih ta odstotek znašal že 30,3. Danes je starejših od 80 let 5,1 % prebivalca, od teh je kar 43 odstotkov krhkih.

Eden od potencialnih načinov spopadanja z izzivi, ki jih prinaša starajoča se družba, so zdravstvene storitve, podprte z informacijsko-komunikacijskimi tehnologijami (v nadaljevanju IKT) (Vollenbroek-Hutten, et al., 2017). Uporaba IKT na omenjenem področju je multidimenzionalna. Uporablja se lahko za zmanjšanje tveganja krhkosti z izboljšanjem telesne aktivnosti in kognitivne funkcije, psihološkega stanja, družbenih virov, prehrane, spanja, splošne blaginje in podpore zdravstvenim sistemom in storitvam (vzpostavitev na posameznika osredotočenih povezav med pacienti in strokovnjaki in lahko prevzame pomembno vlogo kot podpora sicer kompleksni obravnavi krhkosti, v smislu presejanja,

ocenjevanja, spremljanja in nadzora). IKT pa naj bi služil kot orodje za izboljšanje transformacije zdravstvenih sistemov in storitev, primeren za starejše ljudi (WHO, 2015). IKT lahko izboljša dostopnost do zdravstvene oskrbe kot tudi njeno kakovost in varnost (Beard & Bloom, 2015).

Osnovni cilji uporabe IKT pri krhkih starostnikih je izboljšanje njihove kakovosti življenja. To lahko dosežemo na različne načine in na različnih področjih. Na splošno se zdi, da IKT lajša življenje in povečujejo produktivnost, kar je pomembno tudi za krhke starejše osebe, v smislu zmanjševanja njihove odvisnosti in povečanje samooskrbe, izboljšanje dostopnosti do storitev ter tako posledično pomagajo znižati stopnjo krhkosti, izboljšajo samopodobo in kar je tudi zelo pomembno, zmanjšajo zdravstvene in socialne stroške.

Odkrivanje, diagnoza in obravnava/nadzor krhkosti v klinični praksi

IKT kot podpora integrirani zdravstveni oskrbi temelji na elektronskem zdravstvenem kartonu, e-receptu, osebni zdravstveni mapi in spletnem uporabniškem vmesniku, to pa bi pripomoglo k boljši koordinaciji zdravstvene in socialne oskrbe, spremljanju, samooskrbi in vključitvi neformalnih oskrbovalcev. Te tehnologije zahtevajo vlaganje v razvoj in implementacijo IKT orodij, spodbujanju opolnomočenja pacientov v okviru obvladovanja njihove bolezni in boljšo integracijo zdravstvenih in socialnih storitev. (Merino, et al., 2015). V to skupino spada zdravniška oskrba na daljavo teleoskrba (tele-care) oz. telezdravstvo, kot oskrba na domu, zagotovljena na

daljavo, avtomatizirano spremljavo življenjskih znakov, ki ji sledi, in telefonski »follow-up« in znatno zmanjšajo uporabo zdravstvenih storitev (Barlow, et al., 2007).

Preventiva, presejanje in podpora krhkosti

Izvajanje presejanja z namenom prepoznavanja prekrhkih in krhkih oseb je pomembno tako z zdravstveno-varstvenega vidika kot tudi z osebnega vidika. Izkazalo se je, da so parametri hoje (dolžina koraka, faza dvojne opore, variabilnost dolžine trajanja hoje) najbolj občutljivi za razločevanje stopenj krhkosti (Schwenk, et al., 2015; Ritt, et al., 2017). Rešitve na tem segmentu so tako z uporabo mikrofонов v povezavi s pametnim telefonom, merilnik pospeška itd.

Drugi del IKT podprtih rešitev pa predstavljajo asistenčne tehnologije za oskrbo starejših ljudi, ki jim olajšajo samooskrbo, poveča neodvisnost, jim izboljša varnost in samozavest in tudi zniža raven krhkosti. Za samostojne posameznike to pomeni izboljšanje kakovosti življenja, hkrati razbremeni svojce, ki bi sicer prevzeli odgovornost. Hkrati pa se bodo znižali stroški zdravstvene in socialne oskrbe.

Povečanje odpornosti in pomoč pri ohranjanju dnevnih življenjskih aktivnosti vključujoč podporo iz okolja za samostojno življenje

Podporni IKT večinoma vključuje spremljanje različnih podatkov in dejavnosti (npr. zaznavanje padcev, kinematika, položaj, psihološki podatki itd.) ter asistenčne tehnologije (za invalide, oskrbo na domu). Spremljanje se je izkazalo za učinkovito pri pozitivnem odnosu do zdravja, zdravstveni pismenosti, večjem zaupanju v tehnologijo (Ogonowski, et al., 2016). Zmanjša lahko breme formalnih in neformalnih oskrbovalcev, ki skrbijo za varnost starejše osebe, ki živi sama in je lahko pomoč pri zagotavljanju oskrbe na domu (Lexis et al., 2013). Pametna hiša/dom je kompleksna rešitev, ki vključuje spremljanje domačih dejavnosti, npr. premikanje in uporabo naprav. Starejšim odraslim lahko omogoči kakovostnejše in daljše samostojno življenje (Tomita et al., 2010).

Spremljanje z namenom zaznave in preprečevanja padcev je posebna naloga, ki lahko deluje samostojno ali vključena v rešitve »pametnih domov«, sledenje temelji na senzorjih (lahko tudi v obliki pametne zapestne ure), ki neprestano spremljajo posameznikovo dejavnost, da bi zaznali padec in samodejno poklicali pomoč (Ogonowski, et al., 2016; Pietrzak, et al., 2014).

IKT za izboljšanje življenjskega sloga in posledično za zmanjševanje tveganja za nastop krhkosti ima velike neposredne učinke na kakovost življenja. IKT se lahko uporabi za vzpostavitev vadbenih programov in njihovo izvajanje ter uporabo igralnih principov za spodbujanje adherence.

IKT je lahko učinkovito orodje za spopadanje s socialno izolacijo med starejšimi, saj se lahko ta pri starejših pogosto pokaže v depresiji, ponovni hospitalizaciji, padcih, nezdravih vedenjih (kot sta prekomerno pitje alkohola in kajenje), pretežno sedečem načinu življenja, pomanjkanju adherence pri zdravljenju z zdravili in povečani dovzetnosti za nalezljive bolezni.

Hitrost razvoja tehnologije presega prilagoditvene sposobnosti sistemov zdravstvenega varstva. Množica obstoječih orodij in tistih, ki bodo razvita v prihodnje, vodi do tega, da se lahko zgodi, da se bomo izgubili v množici ponudbe. Hkrati pa ugotavljamo, da se povečuje neenakost med tistimi, ki znajo in tistimi, ki ne znajo uporabljati prednosti teh novih tehnologij (Keränen, 2017), kjer prihaja do razlik tudi znotraj podskupin starejših odraslih. Razlika v uporabi tehnologij pa ni posledica samo nedostopnosti, ampak tudi neuporabe.

Staranje, nižja stopnja izobrazbe, nižji prihodki in zdravstvene omejitve so dejavniki, ki vplivajo na nižjo stopnjo uporabo interneta med starejšimi.

Zato je nujno potrebno vključiti posebne programe za usposabljanje starejših oseb za uporabo IKT, ki jih je treba predstaviti v vsakdanjem življenju veliko prej, preden se pojavi oslabitev (Lindenberger, et al., 2008). Le te naj bi spodbujale uspešen razvoj življenjskega cikla v vseh starostnih obdobjih in naj ne bi bile usmerjene izključno na stanje oslabitve (Baltes, et al., 1999).

Literatura:

Baltes, P.B., Staudinger, U.M., Lindenberger, U., 1999. *Lifespan psychology: theory and application to intellectual functioning*. *Annu Rev Psychol*, 50, pp. 471.

Barlow, J., Singh, D., Bayer, S., & Curry, R., 2007. *A systematic review of the benefits of home telecare for frail elderly people and those with long-term conditions*. *Journal of Telemedicine and Telecare*, 13(4), pp. 172–179. <https://doi.org/10.1258/135763307780908058>

Beard, J. R., & Bloom, D. E., 2015. *Towards a comprehensive public health response to population ageing*. *Lancet (London, England)*, 385(9968), pp. 658–661. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(14\)61461-6](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(14)61461-6)

Keränen, N. S., Kangas, M., Immonen, M., Similä, H., Enwald, H., Korpelainen, R., & Jämsä, T., 2017. *Use of Information and Communication Technologies Among Older People With and Without Frailty: A Population-Based Survey*. *Journal of Medical Internet Research*, 19(2), e29. <https://doi.org/10.2196/jmir.5507>

Lexis, M., Everink, I., van der Heide, L., Spreuwerberg, M., Willems, C. & de Witte, L., 2013. *Activity monitoring technology to support homecare delivery to frail and psychogeriatric elderly persons living at home alone*. *Technology and Disability*, 25(3), pp.189–197.

Lindenberger, U., Lovden, M., Schellenbach, M., et al., 2008. *Psychological principles of successful aging technologies: a mini-review*. *Gerontology*, 54, pp. 59.

Merino, M., Marqués, M., Egurbide, M., Romo, M., Rodríguez, I., García, M., et al., 2015. *Deploying integrated care models for frail elderly patients*. *International Journal of Integrated Care*, 15(5). <https://doi.org/10.5334/ijic.2119>

Ogonowski, C., Aal, K., Vaziri, D., Rekowski, T. V., Randall, D., Schreiber, D., et al., 2016. *ICT-Based Fall Prevention System for Older Adults: Qualitative Results from a Long-Term*.

Pietrzak, E., Cotea, C., & Pullman, S., 2014. *Does smart home technology prevent falls in community-dwelling older adults: a literature review*. *Informatics in Primary Care*, 21(3), pp. 105–112. <https://doi.org/10.14236/jhi.v21i3.64>

Ritt, M., Schüle, S., Lubrich, H., Bollheimer, L. C., Sieber, C. C., & Gafmann, K.-G., 2017. *High-Technology Based Gait*

Assessment in Frail People: Associations between Spatio-Temporal and Three-Dimensional Gait Characteristics with Frailty Status across Four Different Frailty Measures. *The Journal of Nutrition, Health & Aging*, 21(3), pp. 346–353. <https://doi.org/10.1007/s12603-016-0764-4>

Schwenk, M., Mohler, J., Wendel, C., D'Huyvetter, K., Fain, M., Taylor-Piliae, R. & Najafi, B., 2015. *Wearable sensor-based in-home assessment of gait, balance, and physical activity for discrimination of frailty status: baseline results of the Arizona frailty cohort study*. *Gerontology*, 61(3), pp. 258–267. doi: 10.1159/000369095.

Tomita, M. R., Russ, L. S., Sridhar, R., & Naughton M., B. J., 2010. *Smart Home with Healthcare Technologies for Community-Dwelling Older Adults*. In *Smart Home Systems (Mahmoud A. Al-Qutayri)*. <https://doi.org/10.5772/8411>

Vollenbroek-Hutten, M., Jansen-Kosterink, S., Tabak, M., Feletti, L. C., Zia, G. & N'dja, A. SPRINT Consortium, 2017. *Possibilities of ICT-supported services in the clinical management of older adults*. *Aging Clinical and Experimental Research*, 29(1), pp. 49–57. <https://doi.org/10.1007/s40520-016-0711-6>

World Health Organization, 2015. *World Report on Ageing and Health*. Available from: http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/186463/1/9789240694811_eng.pdf

Ta prispevek je nastal v okviru projekta skupnega ukrepanja o preprečevanju krhkosti (JA-ADVANTAGE), ki je sofinanciran s strani Evropske skupnosti v okviru tretjega zdravstvenega programa (2014–2020). Vsebina tega prispevka predstavlja mnenje avtorja in predstavlja njegovo odgovornost; v nobenem primeru ne odraža mnenja Evropske komisije oziroma Izvajalske agencije za potrošnike, zdravje, kmetijstvo in hrano ali katerega drugega telesa Evropske unije. Evropska komisija oziroma Agencija ne sprejema/ta odgovornosti za morebitno uporabo informacij iz tega prispevka.

Duhovnost in duhovna oskrba bolnikov in njihovih svojcev

Judita Slak, voditeljica Delovne skupine za paliativno zdravstveno nego
pri Zbornici - Zvezi

Duhovnost je pomembna dimenzija človekovega življenja. Osredotočanje na lastno duhovnost spodbuja pozitiven odnos do zdravja, okrepi dobro počutje in izboljša kakovost življenja. Pri svojem delu se zdravstveni delavci srečujemo z bolniki z neozdravljivo boleznijo in z njihovimi svojci, spremljamo njihove stiske, strahove in osamljenost. V želji, da bi se približali sočloveku, je treba pogledati globlje vase in raziskati lastno notranjost. Drugemu lahko damo le tisto, kar imamo sami.

Prav z namenom, da se obrnemo vase, pogledamo in raziščemo lastno notranjost, razčistimo lastne dileme in spoznamo lastne vrednote ter to dajemo tudi drugim na poklicnem in zasebnem področju, smo se lani 12. decembra zbrali na delavnici o duhovnosti in duhovni oskrbi bolnikov in njihovih svojcev. Delavnico je vodila dr. Klelija Štrancar, priznana strokovnjakinja duhovne in paliativne oskrbe. Slušateljice smo se zbrale iz različnih strokovnih področij: patronažne, onkološke, pediatrične, paliativne zdravstvene nege in iz socialnovarstvenih ustanov.

Na začetku delavnice smo se ob pomirjujoči glasbi sprostiti in se poglobili vase. Predavateljica nas je poučila, da je desna možganska hemisfera odgovorna za naša čustva; veselje, lju-

času, ko smo zdravi, pogosto v obdobju bolezni in umiranja izgubijo svoj pomen. Duhovnost postaja v času bolezni in umiranja vse bolj pomembna, pomaga pri oblikovanju bolnikovih odločitev, kako bo živel z boleznijo, usmerja ga k novim ciljem, k odkrivanju bogastva nevidnih notranjih vrednot, ki jih zdravi ljudje v vsakdanjem življenju komajda slutijo. Potrebo po duhovnosti so bolniki izrazili biti deležni prijaznega in toplega odnosa, biti slišani, imeti nekoga, ki bi z njimi delil strah, imeti nekoga ob sebi v času bolezni in v času umiranja. Zaposleni v zdravstvu se vse prepogosto osredotočamo le na bolezen in postopke, pozabljamo pa na bolnika in njegovo doživljanje bolezni. Ne zavedamo se, da bolnik in njegovi bližnji v prvi vrsti potrebujejo prijaznost, pozornost, pogovor, izraženo skrb

zanje. Smo se že kdaj vprašali, kaj najprej pomislimo, ko se srečamo z bolnikom? Ga vidimo zgolj kot človeka z boleznijo? Je v ospredju bolezen ali je v ospredju človek, za katerega nas zanima, kako doživlja svojo bolezen?

bezen, mir, doživljanje celote ... Leva možganska hemisfera je odgovorna za analitični um. Torej pustimo analitični um nekoliko v ozadju, naj utiša svoj prevladujoči glas. Poiščimo in prisluhnimo tišini v svoji notranjosti. Duhovnost pomeni prav to odprtost in pripravljenost prisluhniti sebi.

Dr. Klelija Štrancar je poudarila, da je duhovnost proces in način življenja, torej duhovnost živimo, ne le opisujemo. Do nedavnega je bila duhovnost vezana na vero, danes je preusmerjena v humanistični sistem vrednot. Duhovnost je v znanstveni literaturi opisana kot človeški fenomen, je obstoj nečesa, kar ni iz materialnega sveta, je smisel in cilj življenja, je življenjska moč osebe, je pomoč pri iskanju odgovorov na temeljna bivanjska vprašanja. Stvari, ki nam veliko pomenijo v

Vodja delavnice dr. Klelija Štrancar z udeleženkami delavnice (Foto: Judita Slak)

Udeleženke delavnice med delom (Foto: Judita Slak)

Delavnica je v nas vzbudila mnogo priloženosti za razmišljanje o sebi, o lastnih vrednotah, o odnosu do sebe in do drugih,

o odnosu nas medicinskih sester do bolnikov; kašen je ta odnos, kakšen bi lahko bil, da bi bilo bolnikom lažje v času bolezni. Najbolj pa sem se sama poglobila v trditev predavateljice: »Ljubezen – na koncu vedno zmaga ljubezen, in konec je lahko drugi začetek.« Torej upanje za takrat, ko izgubimo upanje.

RAZPIS ZA VOLITVE V UPRAVNI ODBOR STROKOVNEGA DRUŠTVA MEDICINSKIH SESTER, BABIC IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV KOPER

Na podlagi 13., 18., 21. člena Statuta Strokovnega društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Koper upravni odbor društva razpisuje volitve za nadomestne člane v upravni odbor društva – predstavnike zaposlenih na področju zdravstvene in babiške nege za mandatno obdobje marec 2018 do maj 2021):

- za dva člana upravnega odbora.

Prijavnice pošljite v zaprti ovojnici na naslov: Strokovno društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Koper, Dellavallejeva 3, 6000 Koper **do vključno 1. marca 2018**, s pripisom **"VOLITVE SDMSBZT KOPER – NE ODPIRAJ"**.

Volilna komisija bo pregledala vse pravočasno prispele prijave in pripravila kandidacijsko listo. Volitve bodo izvedene na **občnem zboru 9. marca 2018, lokacija bo sporočena naknadno**.

Razpisni pogoji

Po sklepu na 7. redni seji UO društva, ki je bila 11. januarja 2018, sta člana UO društva lahko:

1. član oz. članica Zbornice – Zveze najmanj tri leta;
- predstavnik zaposlenih na področju zdravstvene in babiške nege SB Izola (1 mesto),
- predstavnik zaposlenih na področju zdravstvene in babiške nege v sežanski občini (1 mesto).

Razpis je objavljen v Utripu in na spletni strani strokovnega društva <http://www.dmsbzt-koper.si>

Doroteja Dobrinja,
predsednica društva

V skladu s 33. členom Statuta Strokovnega društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Koper in Pravilnikom o priznanjih društva upravni odbor društva s sklepom redne seje z dne 11. 1. 2018 objavlja:

RAZPIS ZA PODELITEV SREBRNEGA ZNAKA ZA LETO 2018.

Društvo bo v letu 2018 podelilo do pet srebrnih znakov.

Kandidatke/Kandidate za priznanje lahko predlagajo posamezni člani, skupina članov, organi zavodov/koncesionarjev ali organi društva.

Kriteriji za podelitev srebrnega znaka so:

- uspešno večletno poklicno delo na področju zdravstvene in babiške nege, ki je doprineslo k večji prepoznavnosti zdravstvenega, izobraževalnega ali socialno-varstvenega zavoda ali
- kakovostno in učinkovito večletno organizacijsko delo v dejavnosti zdravstvene in babiške nege ali
- aktivno delovanje v okviru SDMSBZT Koper na strokovnem, izobraževalnem, raziskovalnem, socialnem, kulturnem ali športnem področju ali
- prispevek k humanizaciji odnosov med člani društva, razvijanju stikov med člani ter društvu ali
- krepitev vloge in pomena dela medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov v slovenskem in mednarodnem prostoru.

Podelitev srebrnih znakov bo potekala v petek, 18. maja 2018 v Kongresnem centru Bernardin v Portorožu, na slavnostni akademiji ob 12. maju – mednarodnem dnevu medicinskih sester in 5. maju – mednarodnem dnevu babic.

Pisne vloge z lastnoročnim podpisom predlagatelja je potrebno poslati **po pošti** na naslov: **Strokovno društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Koper, Dellavallejeva 3, Koper, s pripisom: "Komisija za priznanja – NE ODPIRAJ"**.

Komisija za priznanja bo upoštevala le predloge, ki bodo ustrezali razpisnim pogojem in bodo na sedež SDMSBZT Koper prispeli vključno do **četrtka, 22. marca 2018**.

Doroteja Dobrinja,
predsednica društva

RAZPIS ZA PODELITEV PRIZNANJA »SREBRNI ZNAK« ZA LETO 2017 IN NAZIV ČASTNEGA ČLANA DMSBZT CELJE

Strokovno društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Celje v skladu s sklepom 1/2018; redne seje DMSBZT Celje z dne 10. 1. 2018, razpisuje zbiranje predlogov za podelitev srebrnega znaka ter častnega člana za leto 2017.

Društvo razpisuje tri »srebrne znake« za dolgoletne vidne prispevke na področju društvenega in strokovnega delovanja v zdravstveni in babiški negi v celjski regiji, **dva za posamezne člane DMSBZT Celje in enega za tim zdravstvene in babiške nege**.

Kriteriji za podelitev srebrnega znaka:

- uspešno poklicno individualno in timsko delo na področju zdravstvene in babiške nege;
- individualni in timski prispevek pri krepitvi in ohranjanju dobrih medsebojnih odnosov na delovnem mestu;
- individualna in timska aktivna vloga pri ohranjanju in razvijanju stroke zdravstvene in babiške nege;
- individualno in timsko aktivno in dolgoletno sodelovanje v DMSBZT Celje;
- individualni in timski prispevek k večji prepoznavnosti zdravstvene in babiške nege;
- individualni in timski prispevek k večji kakovosti zdravstvene in babiške nege;
- individualni in timski znanstveni, raziskovalni in inovativni prispevek k izboljšanju kakovosti in napredovanju stroke zdravstvene in babiške nege.

Kriteriji za podelitev naziva častnega člana/članice DMSBZT Celje

Naziv častnega člana Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov celjske regije dobi oseba, ki je s svojim delom pomembno prispevala k uspešnemu delu društva in stroke zdravstvene in babiške nege.

Predlagatelji naj pisne predloge z življenjepisom kandidatov in tima z ustrezno utemeljitvijo posredujejo na naslov DMSBZT Celje, Gregorčičeva 5, 3000 Celje, Patronažna služba, Jelka Obrez, zapečaten, s pripisom Komisija za priznanja, najkasneje do 30. aprila 2018.

Podelitev priznanj bo na svečani slovesnosti 16. 5. 2018 ob 18. uri v Narodnem domu Celje.

V imenu IO društva,
Tomislava Kordiš, predsednica

VABILO

Spoštovani,

vljudno vas vabimo na **REDNI LETNI IN VOLILNI OBČNI ZBOR** Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov (DMSBZT) Maribor, ki bo v četrtek, 15. 2. 2018, ob 16. uri v prostorih društva, Ulica heroja Jevtiča 5, Maribor.

Dnevni red:

1. Sprejem poslovnika o delu občnega zbora
 2. Izvolitev organov občnega zbora
 3. Poročilo verifikacijske komisije
 4. Predstavitev in sprejem poročil o delu organov društva za leto 2017
 5. Predstavitev in sprejem poročila o poslovanju društva in poročila nadzornega odbora društva za leto 2017
 6. Predstavitev in sprejem načrta dela društva za leto 2018
 7. Predstavitev in sprejem poslovnega načrta društva za leto 2018
 8. Volitve in imenovanja organov društva za mandatno obdobje 2018 2022:
 - predsednika/podpredsednika društva,
 - predsednika nadzornega odbora in njegove člane,
 - predsednika razsodišča in njegove člane,
 - predsednika statutarne komisije in njene člane,
 - predsednika komisije za priznanja in njene člane,
 - predsednika komisije za dodeljevanje sredstev za strokovna izpopolnjevanja in njene člane,
 - članov upravnega odbora (predstavniki izobraževalnih, zdravstvenih, socialnovarstvenih in drugih organizacij v regiji), članov izvršnega odbora,
 - poslovnega tajnika.
 9. Volitve in imenovanje poslancev Zbornice – Zveze, ki predstavljajo regijsko strokovno DMSBZT Maribor za leto 2018
 10. Pobude, predlogi
- Po občnem zboru sledi strokovni klinični večer SPODBUJANJE AKTIVNE VLOGE PACIENTA IN NJEGOVE DRUŽINE V PATRONAŽNI OBRAVNAVI ter pogostitev udeležencev.

Ksenija Pirš,
predsednica društva

5. božična zgodba pevskega zbora La Vita DMSBZT Maribor

5. božična zgodba za paciente v kapeli
Antona Martina Slomška v UKC Maribor
(Foto: Anita Bezjak)

Anemarija Smonkar

» ... Ti otrok, ki trkaš na naša vrata
in hočeš stopiti v naše življenje,
mar veš, kam trkaš, h komu hočeš!
Mar veš, da je tu življenje minljivo,
mar veš, da tu ljubezen boli
in da je upanje tu hlapljivo?

*Pa vendar: ne ustavljaj se, ne premisli si,
ampak pridi! ... » (p. Pavle)*

Hvala ti, OTROK, da si že zadnje adventne
dni prišel med nas in da smo s teboj
soustvarjali 5. božično zgodbo pevskega
zbora La Vita.

Najprej si potrkal na vrata bolnišnične ka-
pele Antona Martina Slomška, kjer smo s
sodelovanjem dijakov Srednje zdravstve-
ne in kozmetične šole Maribor posvetili
božično zgodbo pacientom UKC Maribor
in njihovim svojcem, zaposlenim, gostom
ter vsem, ki dobro v srcu mislijo. Peli smo
o pričakovanju, o sreči, ki napolni naše
srce, ko se rodi novo upanje ... O upanju,
ki prižiga luč, ko jo potrebujemo, je med
drugim v božični poslanici spregovoril
tudi generalni vikar Mariborske nadškofi-
je gospod Janez Lesnika.

5. božična zgodba pevskega zbora
La Vita v cerkvi sv. Janeza Boska v
Mariboru

**Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehni-
kov Maribor v sodelovanju z Zavodom Bisernica**

vabi na iVitalis tečaj,

ki poleg praktičnih, zdravju prijaznih vaj ponuja še teoretič-
ne osnove Uporabne kineziologije.

Tečaj bo vodil Petr Zupan.

Učili se bomo tehnik in metod za samopomoč pri narav-
nem zdravljenju. Udeleženci pridobijo znanja o blokadi
energijskih tokov, odpravi energijskih zastojev na meridia-
nih z masažo nevrolimfatičnih ter nevrovaskularnih točk,
o balansiranju telesa po načelu 5 elementov, sproščanju
stresa ter zmanjševanju bolečin.

Znanja so uporabna in jih lahko udejanjamo v prakso pri
vzdrževanju odpornosti imunskega sistema, premagovanju
stresa, krepitevi notranjega miru, reševanju preteklih nega-
tivnih izkušenj, pravilnem prehranjevanju, prepoznavanju
svoje naravne sposobnosti zdravljenja, lajšanju in prepre-
čevanju bolečin, uravnavanju notranjega ravnovesja idr.

Udeleženci naj bodo v udobnih oblačilih in s seboj naj prine-
sejo platenko vode, armafleks podlogo, zvezek in pisalo.

Program srečanj (v celoti na www.dmsbzt-mb.si) in
dodatne informacije:

Tečaj je razdeljen na osem srečanj. Vsako srečanje traja
dve šolski uri.

Termini: 27. 2., 6. 3., 13. 3., 20. 3., 27. 3., 3. 4., 10. 4. in 17.
4. 2018 na sedežu društva: Ul. heroja Jevtiča 5, Maribor
(Melje), od 16.00 do 18.00.

Program je v postopku vpisa v register strokovnih izpopol-
njevanj Zbornice – Zveze.

Članom društva se kotizacija poravna iz članarine.

Kotizacija znaša 50 EUR z vključenim DDV na udeleženca
za posamezno srečanje. Člani Zbornice Zveze, ki imajo
poravnane članske obveznosti, so upravičeni do 50 %
popusta. Kotizacija se plača po izstavljenem računu.

Število udeležencev je omejeno, zato pohitite s prijavo.

Danijela Pušnik, koordinator srečanj

Ksenija Pirš, predsednica društva

Nekaj dni kasneje, na predvečer svetega večera, je naš OT-
ROK potrkal na vrata cerkve sv. Janeza Boska v Mariboru.
Čeprav ta večer ni snežilo in ni bilo zelene zimske idile, je
PRIČAKOVANI OTROK, ta brezpogojna ljubezen, ki smo jo
opevali v pesmi in besedi, v nas prebujal občutek hvaležnosti
za plamen božičnega bistva, ki smo ga tisti večer želeli deliti
z našimi najdražjimi, prijatelji in gosti. Da smo lahko preho-
dili pot do 5. božične zgodbe, smo hvaležni dragi zborovod-
kinji Klementini Mikec Korpič in cenjenima korepetitorkama
prof. Mirjani Kostić ter prof. Mariji Sedej. V veselje nam je, da
lahko vseskozi soustvarjamo z dramskim umetnikom in dra-
gim prijateljem Bojanom Maroševićem. Cenimo, da so našo
zgodbo vsebinsko in vokalno dopolnili doc. dr. Jadranka Stri-
čević in vokalna skupina Il Divji.

V mozaiku 5. božične zgodbe bo ostal hvaležen spomin, da
smo lahko delček svoje zgodbe ponesle tudi preko radijskih
valov, saj smo bile na sam božič gostje v praznični oddaji
Radijske delavnice znancev, v katero nas je povabil zelo
spoštovani voditelj te oddaje na Radiu Maribor, gospod An-
ton Petelinšek.

Na začetku tega leta pa smo potrkali še na vrata Socialno-
varstvenega zavoda Hrastovec, kjer vedno znova doživimo
božič po božiču ...

Hvala ti, OTROK, da smo znova potrkali pri njih, in kot je za-
pisal p. Pavle:

» ... Pridi in nas usposobi, da bomo ljudje
in bomo zopet čutili in verjeli,
kako je objem neskončno več od računanja,
kako je jok neskončno več od molčanja,
kako je smeh neskončno več od resnobe,
kako je igra neskončno več od garanja.
Pridi in spremeni naš čas v milost,
spremeni naše govorjenje v molitev
in naše dobrine v dobroto!
Otrok, ti kar pridi in prepričaj se, da smo
še ljudje.«

Razstava članic likovne skupine Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Maribor

Ksenija Pirš, Boža Majcen

V predprazničnem času 21. decembra so članice likovne skupine na ogled postavile svoja likovna dela. Zbrali smo se člani društva, svojci, prijatelji in znanci in v posebnem, božičnem vzdušju skupaj preživeli prijeten večer.

Umetniško izražanje je človekova potreba, vzbuja radovednost in sprošča, razvija lasten interes in odnos do kulture in umetnosti. Druženje članic likovne skupine krepi medsebojno sodelovanje, naše zaznavne, doživljajske sposobnosti, estetske izkušnje, želje, predstave in domišljijo. Skupaj preživimo dragocen čas ustvarjanja, v navidezno odmaknjenem svetu lastnih iskanj. In spoznavamo, kako se bogati in odstira naš pogled.

Članice in člani društva so svoja likovna dela prvič razstavljali leta 2002, ob 55-letnici delovanja društva. Po nekaj poskusih je do ustanovitve likovne skupine prišlo leta 2009. Ob otvoritvi društvenih prostorov 9. decembra 2010 se je s svojimi deli prvič predstavila novonastala skupina. 18. marca 2011 so članice skupine priredile svojo drugo likovno razstavo, s sprejemom Mizyal Karabiber Nacaroglu, častne konzulke Republike Slovenije v turškem Gaziantepu. 24. maja 2013 je likovna skupina tretjo likovno razstavo poklonila mednarodnima dnevoma babic in medicinskih sester. Ob dogajanju v mestu v okviru Evropske prestolnice kulture je skupina od 26. do 30. avgusta 2013 v sodelovanju s slikarjem in kiparjem Michaelom Richmanom iz Londona organizirala pole-

Praznično ob božičnem drevesu

Z leve proti desni:
Ksenija Pirš, Nina Flašker,
Nataša Ulamec, Peta Žižek
Lazar, Lina Kovač,
Boža Majcen, Simona Šuc,
Andreja Rakovec,
Nina Pogranični

tno šolo slikanja portreta, ki se je zaključila s četrto likovno razstavo v prostorih društva. Začetke je spremljal akademski slikar Toplica Ignjatović, danes pa skupini kot mentorica pomaga akademska slikarka Simona Šuc. Likovno skupino že od začetka vodi članica društva Boža Majcen.

V bogatem jubilejnem letu ob 70-letnici delovanja društva smo uresničili mnogo načrtovanih aktivnosti, v prazničnem času pa smo likovnice zaokrožile delovno vzdušje v prostorih, kjer se je le nekaj trenutkov pred začetkom likovne razstave zaključil še zadnji strokovni dogodek, decembrski klinični večer.

Ob božičnem drevesu in prazničnem kulturnem programu dveh mladih glasbenikov smo se ob ritmičnih džeza prepustili umetnosti, ki s svojo raznolikostjo združuje ljudi.

Dela članic likovne skupine je predstavila mag. Andreja Rakovec, umetnostna zgodovinarica.

Svoja dela so razstavile Nina Flašker, Boža Majcen, Lina Kovač, Nina Pogranični, Nataša Ulamec, Petra Žižek Lazar in Ksenija Pirš.

Veseli smo številnih spodbud in podpore in že načrtujemo prihodnje aktivnosti.

Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih
tehnikov Maribor vabi v

skupino za podporo pri poklicnem in
osebnostnem razvoju.

V današnjem času se vsak človek kdaj znajde v položaju, ko ima občutek, da ne zmore premagati situacije, v kateri se je znašel. Čuti se ujetega v lastno trenutno nefunkcionalno vedenje. Počuti se nerazumljenega, je nezadovoljen. Občutek, da nismo sami, nam pomaga poiskati lastne potenciale. Vabljeni v skupino, kjer bomo iskali nov, boljši pogled nase in na svet, v katerem živimo. Skupina je namenjena tistim, ki želijo skupaj z nami poiskati mir v sebi in odpreti nova vrata v boljši jutri.

Namen skupine je iskanje lastnih potencialov za spremembe, izboljšanje samopodobe, izboljšanje komunikacije, retorike, razvoj osebne avtonomije, sprememba v doživljanju in čustvovanju, obvladovanje problemov, ki pomembno vplivajo na kakovost življenja, prepoznavanje nezavednih konfliktov, izboljšanje v razumevanju sebe in drugih, preprečevanje izgorelosti na delovnem mestu, prepoznavanje drugih kot vira veselja, izboljšanje kakovosti življenja, izboljšanje medsebojnih odnosov.

Skupina se bo sestajala **enkrat na dva tedna, srečanja bodo trajala uro in pol v večernem času (po dogovoru) na sedežu društva.**

Skupina bo imela največ 9 članov in bo zaprtega tipa. Za vključitev bomo opravili uvodni individualni razgovor, kjer se bomo dogovorili o pričakovanih in možnostih vključitve. Dinamika v skupini potrebuje zaupno klimo, zato bomo sklenili dogovor o diskretnosti.

Več na osebnem srečanju, za katero se boste dogovorili s **Silvano Rafolt** na tel. št. 040 750 735.

Silvana Rafolt, vodja skupine

Ksenija Pirš, predsednica društva

90 let organiziranega delovanja medicinskih sester v Sloveniji v podružnici Zasavje

Predsednica DMSBZT Ljubljana in dosedanje predsednice podružnice Zasavje
(Foto: Borut Kočmar)

Mag. Boža Pirkovič, predstavnica za podružnico Zasavje

Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Ljubljana, podružnica Zasavje, je v petek, 1. 12. 2017, v prostorih sejne sobe ZD Trbovlje organizirala strokovno srečanje. Namen srečanja je bilo obeležje 90-letnice organiziranega delovanja medicinskih sester v Sloveniji.

Pridružili so se nam tudi iz vodstva DMSBZT Ljubljana: Đurđa Sima, predsednica društva, Gordana Lokajner, podpredsednica društva za izobraževalno, raziskovalno dejavnost in založništvo in Nada Širnik, podpredsednica društva za interesne dejavnosti.

Na začetku je predsednica društva Đurđa Sima predstavila 90 let organiziranega delovanja medicinskih sester v ljubljanski regiji. 7. novembra 1927 je trinajst t. i. zaščitnih sester ustanovilo Organizacijo absolventk Šole za sestre pri Zavodu za zdravstveno zaščito mater in dece, saj so se zavedale, da sta za boljšo uveljavitev in prepoznavnost novega poklica potrebni organizirano delovanje in povezovanje. Ta organizacija danes velja za predhodnico tako ljubljanskega društva kot tudi Zbornice zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveze strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije. Organizacija absolventk Šole za sestre se je po ustanovitvi

hitro povezala tudi v Društvo jugoslovanskih medicinskih sester v okviru Sekcije Dravske banovine in že leta 1929 postala članica Mednarodne organizacije medicinskih sester (ICN). Društveno delovanje je med drugo svetovno vojno zamrlo, nato pa je bilo leta 1952 ustanovljeno samostojno Društvo medicinskih sester Slovenije z glavnim odborom v Ljubljani. Svoje aktivnosti v društvu sta predstavili tudi Gordana Lokajner, podpredsednica društva za izobraževalno, raziskovalno dejavnost in založništvo in Nada Širnik, podpredsednica društva za interesne dejavnosti.

Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Ljubljana –

Sekcija upokojenih medicinskih sester

vabi na strokovna srečanja:

»JETRA«, v prostorih Onkološkega inštituta Ljubljana
»predavalnica stavba C«

v petek, 23. februarja 2018, s prihodom ob 8.45 in začetkom predavanja ob 9.15.

Nepravilno delovanje jeter lahko spremljajo številne težave. Simptomi, pri katerih posumimo na okvaro jeter, so kronična utrujenost, napihnjenost, slabost, tiščanje pod desnim rebarnim lokom, rumena obarvanost kože, spremenjena barva blata, tudi srbenje kože. Kako ocenimo jetrno funkcijo in kaj storiti za boljše zdravje in počutje, nam bo povedal Aleksandar Gavrič, dr. med. Strokovno srečanje bo do 12.30. Prispevek znaša 10,00 €. Prijave sprejema Olga Koblar, GSM 031 495 456, 19. in 20. 2. 2018 med 16. in 18. uro. Dodatne informacije in prijave Irma Kiprijanović, GSM 041 754 695, od 09. do 14. ure.

»PLJUČNA BOLENJA – RAK: DIAGNOSTIKA, KLASIČNO, KOMPLEMENTARNO IN ALTERNATIVNO ZDRAVLJENJE«, v prostorih Onkološkega inštituta Ljubljana »predavalnica stavba C«

v petek, 23. marca 2018, s prihodom ob 08.45 in začetkom predavanja ob 9.15. Predavala bo doc. dr. Mirjana Rajer, specialistka radioterapije, onkologinja iz Univerzitetne klinike Golnik.

Med najpogostejša pljučna obolenja sodijo alergijski rinitis, astma, kronična obstruktivna bolezen (KOPB) in rak. Bolezni se razvijejo počasi in prav zato nekatere simptome prepoznamo šele, ko je bolezen že zelo napredovala. Bolezen – diagnoza rak je še vedno povezana s psihično obremenitvijo bolnikov in njihovih svojcev. Pomembno je ozaveščanje ljudi o opozorilnih znakih – simptomih, da pravočasno obiščejo zdravnika.

Srečanje bo do 13. ure. Prispevek je 10,00 €

Prijave sprejema Olga Koblar, GSM 031 495 456, 19. 3. 2018 med 16. in 18. uro. Dodatne informacije in prijave Irma Kiprijanović, GSM 041 754 695, od 9. do 14. ure.

Predsednica Sekcije upokojenih medicinskih sester pri DMSBZT Ljubljana:
Olga Marija Koblar, s. r.

Predsednica DMSBZT Ljubljana:
Đurđa Sima, s. r.

Začetke delovanja podružnice Zasavje je predstavila Marjana Bajda. V uvodu je obudila spomine na prvo zaposlitev v Bolnišnici Trbovlje leta 1961. O začetkih združevanja medicinskih sester v Zasavju poudari, da segajo začetki v leto 1967, podružnica Zasavje pa je bila ustanovljena leta 1974. Od takrat vse predsednice podružnice organizirajo strokovna srečanja, obeležje dneva medicinskih sester, družabna srečanja, strokovne ekskurzije. Skozi svoje delo so nagovarjale kolegice, da se včlanijo v stanovsko organizacijo.

V nadaljevanju sem zdajšnja predstavica podružnice predstavila svoje delo in predvidene aktivnosti na podružnici v letu 2018. Skozi vsa predavanja smo poudarjale delovanje Angele Boškin v Zasavju v letih od 1926 do 1936. Prišla je v izredno slabe higienske razmere, bila je revščina, velika umrljivost novorojenčkov. V teh težkih razmerah je uvajala higienski režim, izobraževala in negovala matere in novorojenčke, odprla posvetovalnice za otroke. S tem je začela zdravstveno-vzgojno delo ob izobraževanju takratnih negovalk. Udeleževala se je tudi shodov za pravice žensk.

V nadaljevanju srečanja so bile predstavljene vse dotedanje predsednice oz. predstavnice podružnice Zasavje. Vsaki posebej se je predsednica ljubljanskega društva gospa Đurđa zahvalila in ji izročila rožico.

Zadnja predavateljica pa je bila Banović Sanela, zdravnica, ki se izobražuje tudi s področja psihologije. V letih svoje prakse je videla veliko primerov, ki dokazujejo, da sta psihologija in fizično zdravje zelo povezana. Predavateljica nam je svetovala o skrbi za zdravje. Vsakdo mora sprejeti odgovornost za svoje življenje, naučiti se je treba poslušati svoje telo in skrbeti za optimalno fizično in psihično stabilnost. Predavanje je potekalo v sproščenem vzdušju in taki smo tudi vstopili v decembrski čas.

Na koncu smo se zahvalili vsem predavateljem. V imenu vodstva DMSBZT Ljubljana in vseh, ki sodelujemo na podružnici, smo udeležencem zaželeli lepe praznične dni in vse dobro v letu 2018.

Društvo medicinskih sester, babic in
zdravstvenih tehnikov

Ljubljana vabi na dvodnevno srečanje z naslovom

SAMOZDRAVLJENJE Z AJURVEDO

Delavnica bo potekala **v petek, 16. marca, od 16.00 do 20.00 in v soboto, 17. marca, od 08.30 do 13.30** v društvenih prostorih na Poljanski cesti 14 v Ljubljani.

Že pred več kot 5.000 leti so modreci starodavne Indije opazovali temelje življenja ter jih organizirali v sistem, ki nas uči pravilnega načina življenja na vseh področjih (fizično zdravje, socialni odnosi, duhovni razvoj ...). Ajurveda je tradicionalni sistem zdravljenja, ki nas uči tudi o dejavnikih, ki pogosto povzročajo nastanek bolezni.

Jeseni smo na splošno spoznavali ajurvedo. Tokrat bomo na delavnici spoznali ajurvedski koncept bolezni in teorijo o treh bioloških došah. Skozi vprašalnik bomo določali doše posameznega udeleženca in pridobili napotke za zmanjšanje trenutnega neravnovesja pri posamezniku.

Srečanje bo vodila Karmen Hirsch, dipl. fizioterapevt, vaditelj in učitelj joge, predavatelj ajurvede, refleksoterapevt in terapevtski maser.

Prijave sprejemamo preko elektronske prijavnice na spletni strani DMSBZT Ljubljana na www.drustvo-med-sester-lj.si do zapolnitve prostih mest (25) ali na telefonski številki: 041 754 695 pri Irmu Kiprijanovič. Če bi želeli vprašalnik primerjati z informacijami iz Jyotisha (vedska astrologija djotiš), pošljite svoje rojstne podatke na el. naslov: nada.sirnik@t-2.net. **Dodatne informacije** na telefonski številki 031 329 360 pri Nadi Sirnik.

Osebn prispevek za člane DMSBZT Ljubljana znaša 30 €, za druge udeležence pa 90 € z vključenim DDV. Člani Zbornice – Zveze, ki imajo poravnane članske obveznosti, so upravičeni do 50-odstotnega popusta (plačajo 45 € z vključenim DDV), razliko do polne cene pa krije društvo iz lastnih sredstev oziroma iz naslova plačanih članarin.

Predsednica DMSBZT Ljubljana
Đurđa Sima

Za komplementarno in naravno zdravilstvo v zdravstveni negi
podpredsednica DMSBZT Ljubljana za interesne dejavnosti
Nada Sirnik

Sekcija upokojenih medicinskih sester vabi na
»spoznavanje ljubljanskih znamenitosti –
Baragovo semenišče in Navje«

v **ponedeljek, 5. marca 2018, ob 09.15**. Zberemo se pred
Hišo Evropske unije Ljubljana, Dunajska cesta 20.

Baragovo semenišče je ob Vilharjevi cesti in Navju. V stavbi so danes Festivalna dvorana, Slovensko mladinsko gledališče, Pionirski in študentski dom. Spominski park Navje je bil pokopališče sv. Krištofa od 18. stoletja do leta 1936, ko so ga večino preselili na območje današnjih Žal. Gospodarsko razstavišče je kompleks zgradb in sejemskega prostora v Ljubljani. Tu je Hiša Evropske unije, ki si jo bomo ogledali skupaj z razstavo. **Več o zanimivostih bomo odkrivali skupaj. Srečanje bo trajalo do 13. ure. Prispevek znaša 15.00 €.** Prijave sprejema Olga Koblar, GSM 031 495 456, 1. 3. 2018 med 16.00 in 18.00. Dodatne informacije in prijave Irma Kiprijanovič, GSM 041 754 695, od 09.00 do 14.00.

Sekcija upokojenih medicinskih sester vabi na ogled
kopališča Ilirija, Železničarskega zdravstvenega doma in
muzeja Pivovarne Union

v **sredo, 4. aprila 2018, ob 9. uri**. Zberemo se pred
kopališčem Ilirija.

Kopališče Ilirija so zgradili in odprli maja 1929. Od leta 1929 je eno osrednjih mestnih kopališč ter jedro športnega plavanja v glavnem mestu. Prvotna železniška postaja Šiška je bila zgrajena leta 1870. Ko so potniški promet ukinili, so prvotno poslopje v neposredni bližini Pivovarne Union preuredili v del Železniškega zdravstvenega doma. Varjenje piva v Ljubljani pa sega v leto 1592. **Več o zanimivostih bomo odkrivali skupaj. Srečanje bo trajalo do 13. ure. Prispevek znaša 20.00 €.** Prijave sprejema Olga Koblar, GSM 031 495 456, 27. 3. 2018 med 16.00 in 18.00. Dodatne informacije in prijave Irma Kiprijanovič, GSM 041 754 695, od 09.00 do 14.00.

Predsednica Sekcije upokojenih medicinskih sester pri
DMSBZT Ljubljana:
Olga Marija Koblar, s. r.

Predsednica DMSBZT Ljubljana:
Đurđa Sima, s. r.

Društvo medicinskih sester, babic in zdravstvenih
tehnikov Ljubljana vabi na dvodnevno srečanje
z naslovom

BARVNA TERAPIJA GLEDE NA HRBTENIČNO KARTO

Delavnica bo potekala **v petek, 13. aprila, od 16.00 do 20.00 in v soboto, 14. aprila 2018, od 08.30 do 14.30** v društvenih prostorih na Poljanski cesti 14 v Ljubljani.

Hrbtenica je pomemben del našega telesa in se odziva na vse fizične obremenitve, manj pa je znano, da tudi vsakodnevni psihični pritiski delujejo nanjo. Zazna vsako odstopanje od zdrave naravnosti duše in telesa. S posebno analizo hrbtenice, t. i. hrbtenične karte, lahko glede na odzive vretenc dobimo informacije o svojih mislih, čustvih, metabolizmu in celo o duhovnih potrebah.

Na delavnici se bomo učili, kako preko barvne analize hrbtenice odkrijemo, kaj vse je vplivalo in še vpliva na naš organizem ter kako to spremeniti. Odkrili bomo, katere barve nam primanjkuje in potem z njo delovali z namenom, da bi povzročili fiziološke in psihološke spremembe. Barva je namreč elektromagnetno valovanje, ki ga zazna naše telo, možgani pa se nanj odzovejo in porajajo valovanje ustrezne barve. Tako se telo počasi naravna na frekvenco, organi pa začnejo vibrirati z zdravo energijo.

Vodila jo bo priznana strokovnjakinja na področju
komplementarnega zdravljenja

Milena Plut Podvršič, dr. med.

Prijave sprejemamo po elektronski pošti na spletni strani DMSBZT Ljubljana na www.drustvo-med-sester-lj.si do zapolnitve prostih mest (20) ali na telefonski številki 041 754 695 pri Irmu Kiprijanovič.

Osebn prispevek za člane DMSBZT Ljubljana znaša 35 €, za ostale udeležence pa 90 € z vključenim DDV. Člani Zbornice – Zveze, ki imajo poravnane članske obveznosti, so upravičeni do 50-odstotnega popusta (plačajo 45 € z vključenim DDV), razliko do polne cene pa krije društvo iz lastnih sredstev oziroma iz naslova plačanih članarin.

Predsednica DMSBZT Ljubljana
Đurđa Sima

Za komplementarno in naravno zdravilstvo v zdravstveni negi,
podpredsednica DMSBZT Ljubljana za interesne
dejavnosti Nada Sirnik

V spomin

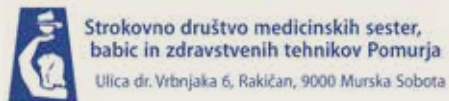
*Da rečem sestra ti,
si se trudila,
saj si zato, da si, kar si,
kar nekaj šolskih let rabila.
/ ... /*

*Če človek si, ki ima rad ljudi!
A tega v učbenikih ni,
ki za poklic si jih rabila,
to ti tebi zagotovo je,
saj za sestro si se sama
odločila.
Vera Štebe*

Draga Borka!

Trenutke radosti, trenutke, ki jih prinaša naš poklic in naša vsakdanost, si delila z nami. Tvoja delovna vne-ma, razigranost in vedrina ostaja še vedno med nami.

Sodelavci Porodnišnice Ljubljana

Dvajset let delovanja zunanjih skupin za samopomoč in medgeneracijsko sodelovanje pod okriljem SDMSBZT Pomurja

Skupina Večernice s predsednico
SDMSBZT Pomurja Dragico Jošar na
srečanju upokojenih MSBZT Pomurja

Emilija Kavaš, koordinator lokalne mreže

Pod okriljem SDMSBZT Pomurja že dvajset let deluje 14 skupin za samopomoč in kakovostno starost.

Skupine sekcija Beltinci delujejo tudi pod okriljem Župnijske Karitas Beltinci. V Beltincih deluje skupina Ljudskih pevk Večernice in skupina Orhideja. V Ižakovcih je skupina Lan in Majca, v Lipi Moč ljubezni, v Lipovcih Marija in Marjetice, v Dokležovju Jesensko listje, v Gančanih Gančke pevke, na Melincih Plamen ljubezni. Skupini Zdravje in Rosa delujeta v Murski Soboti, v Bakovcih deluje skupina Vrtnica. Skupine vodi 27 voditeljic in sovoditeljic, od tega je 15 medicinskih sester. Skupine za samopomoč, ki delujejo pod okriljem društva, so zunanje skupine, ki delujejo v lokalnih skupnostih.

Skupine obiskujejo pretežno starejši in upokojeni ter nekaj mlajših članov. Povprečno število udeležencev skupine je od 6 do 12 ljudi. V vseh skupinah je skupno 124 članov.

Namen delovanja skupin je izboljšati kakovost življenja starejših in invalidov ter s prostovoljnim delom pomagati članom skupin ter starejšim v lokalni skupnosti.

Poleg svojih srečanj razvijajo poseben čut do pomoči potrebnih ter s svojim delovanjem na različnih področjih pomagajo razvijati ter ohranjati etno kulturne običaje, zdrav način življenja, ohranjati kulinariko starih jedi ter različne tradicije praznikov in običajev. Kot prostovoljci in uporabniki si tako izboljšamo kakovost življenja ter s tem prispevamo k večjemu zdravju in socializaciji.

Skupine sodelujejo z RK v občini in krajevnih skupnostih ter z Župnijsko Karitas Beltinci, Dokležovje, s Strokovnim društvom medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Pomurja, z zdravstvenimi zavodi in lokalno skupnostjo.

Člani skupin sodelujejo pri mnogih aktivnostih v občini Beltinci ter ostalih lokalnih okoljih, društvih, organizacijah.

Skupini Zdravje in Rosa družita upokojene medicinske sestre. Skupina Zdravje deluje 13 let in poleg druženja izvaja še zdravstveno preventivno dejavnost za lokalno skupnost Murska Sobota. V okviru njihovega delovanja tečejo prizadevanja za promocijo zdravja in zdravega načina življenja. Za obiskovalce srečanja imajo vključeno svetovanje in meritve dejavnikov tveganja, kot so krvni tlak, telesna teža, indeks telesne mase, maščobe in holesterol. Skupina Rosa je začela delovati lansko leto. Skupine se sestajajo enkrat tedensko oziroma najmanj enkrat mesečno. Vsaka skupina ima svoj program dela.

Voditeljice se srečujejo na intervizijskih srečanjih, kjer si izmenjajo izkušnje ter koordinirajo delo skupin. Udeležujemo se raznih seminarjev za osebnostno rast, komunikacijo in skupinsko delo.

Poleg svojega rednega srečanja imajo skupine skupne dejavnosti.

V letu 2017 so se vse skupine srečale na skupnem srečanju v marcu, organizirali smo romanje, udeležili smo se 30-letnice skupin za samopomoč, ki je bila v Celju ter si ogledali znamenitosti okolice Celja, svoje aktivnosti smo predstavili na velikonočni razstavi na cvetno nedeljo in cel velikonočni teden v Domu Janka Škrabana, skupaj z Župnijsko Karitas Beltinci smo pripravili dve kulturni prireditvi in srečanje v Domu Janka Škrabana Beltinci, v adventnem času smo imeli skupno duhovno srečanje, udeležili smo se Klica dobrote v Celju, sodelovali smo na 5. dobrodelnem bazarju v Beltincih, na duhovnem srečanju in druženju adventnih sobot, ko smo pripravili adventne sveče ter ponudili čaj, vino, pecivo, obložene kruhke in zbirali prostovoljne prispevke, s koncertom Ljudskih pevk Večernice smo obeležili 20. obletnico delovanja Skupin za samopomoč sekcije Beltinci in Ljudskih pevk Večernice, posamezne skupine se družijo enkrat tedensko oziroma dvakrat mesečno in sodelujejo na prireditvah drugih društev v krajevni skupnosti ter na prireditvah Strokovnega društva medicinskih sester, babic, zdravstvenih tehnikov Pomurja, sodelovali smo na sejmu Medical v Gornji Radgoni s stojnico z langaši in petjem, pod okriljem Združenja za gerontologijo Slovenije smo se voditeljice udeležile delavnic za vodenje skupin.

Skupine za samopomoč so v lokalni skupnosti koristne samim udeležencem, članom skupin, saj jim izboljšujejo kakovost življenja in bivanja. Skupina postane udeležencem mesto in kraj sprejetosti, druženja in medsebojne pomoči, kjer smo strpni drug do drugega ter solidarni.

Skupine za samopomoč so v lokalni skupnosti koristne samim udeležencem, članom skupin, saj jim izboljšujejo kakovost življenja in bivanja. Skupina postane udeležencem mesto in kraj sprejetosti, druženja in medsebojne pomoči, kjer smo strpni drug do drugega ter solidarni.

Člani skupin pa so v pomoč in korist lokalni skupnosti na različnih področjih delovanja, prireditvah in pri aktivnostih, kjer bi brez njihove pomoči težko izpeljali marsikatero prireditev.

Pri svojem delu upoštevamo kodeks etičnih načel Zveze društev za socialno gerontologijo Slovenije: »načelo prostovoljstva, načelo smisla starosti, načelo sodelovanja vseh generacij, načelo med-

sebojne povezanosti in sloge v zvezi ter temeljne naklonjenosti navzven, načelo prilagoditve konkretnim razmeram v okolju«.

Skupina Ljudskih pevk Večernice delujemo od decembra 1997, torej že dvajset let in smo med najaktivnejšimi v sekciji skupin za samopomoč in medgeneracijsko sodelovanje Beltinci, predvsem v KS Beltinci. Tudi skupina Orhideja je začela delovati leta 1997, čeprav je v vmesnem obdobju prenehala z delovanjem, je ponovno znova aktivna. Skupina Marija deluje 20 let, skupina Jesensko listje ter Majca delujejo 19 let.

Na svečanosti ob 30-letnici
skupin za samopomoč v
Celju, dvorana Golovec

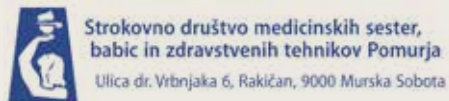
Redno sodelujemo z Zvezo društev za socialno gerontologijo Slovenije, smo tudi člani njihovega združenja. Iskrena hvala za vso nesebično pomoč in stike Danijeli Zimšek

Kralj. Prav tako hvala vodstvu DMSBZT Pomurja, ki podpira to dejavnost in omogoča izobraževanje novim voditeljcem, ki vodijo zunanje in domske skupine.

Iskrena hvala vsem 27 voditeljicam in sovoditeljicam, ki opravljajo to poslanstvo kot prostovoljke. Hvala vsem 124 članicam in članom, ki sooblikujejo skupine ter s svojo udeležbo dajejo neprecenljivo bogastvo skupini in drugim, ko so vključeni v mnoge aktivnosti.

Pomembno je, da v skupinah uresničujemo poslanstvo medgeneracijskega sodelovanja in samopomoči ter prostovoljstva starejšim in invalidom, sodelujemo z različnimi društvi, kjer našo aktivnost potrebujejo. Z delovanjem skupine prispevamo h kakovostnejši starosti sebe samih, zmanjšujemo socialno izoliranost, osamljenosti in pojav bolezni. Predvsem pa s svojimi aktivnostmi petja, rekreacije, langaša, s pomočjo pri aktivnostih projekta »Živimo zdravo« prispevamo k pozitivnemu in dobremu.

Za svoje delo so Ljudske pevke Večernice prejele priznanje Občine Beltinci.

Vokalna skupina Žarek

Žensko vokalno skupino Žarek smo obudili v življenje novembra 2014. Le nekaj mesecev po tem, ko se je po 20 letih delovanja prijateljsko razšel pevski zbor z enakim imenom. A ljubezen do petja je pognala globoke korenine v nas in nekaj pevk znova združila.

Pridružilo pa se nam je še nekaj novih pevk in vokalna skupina je bila rojena. Kakor prej pevski zbor tudi vokalna skupina deluje pod okriljem Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Pomurja. Predsednici društva Dragici Jošar ter stanovskim kolegicam in kolegom smo hvaležne za veliko podporo.

Pevske vaje imamo v petem nadstropju kirurškega bloka murskosoboške bolnišnice, kjer je ob torkih zvečer naš kotiček in od koder se po bolnišničnem dvorišču sliši pesem.

Večina nas je medicinskih sester, ki z veseljem najdemo čas za pesem. Pojemo s srcem – za dušo. Želimo si žareti v tem, kar rade pojemo,

Vokalna skupina Žarek

Med koncertom (Foto: Renata Vajndorfer)

kar nas vleče, nese in napolnjuje. Rade pojemo različne glasbene zvrsti, naše ljubljence pa so stare slovenske popevke. Naš zborovodja Matija Horvat nas pri tem usmerja, spodbuja in pomaga pri pevski rasti. In če je pesem zdravilo, si želimo, da bi ga bili vsaj nekaj kapljic deležni ob vsaki pesmi tudi naši poslušalci. Pojemo povsod, kamor nas povabijo. Tradicija pa je naš božični koncert v murskosoboški bolnišnici. Sicer pa pojemo na društvenih

Renata Vajndorfer

prireditvah, v domovih starejših in številnih prireditvah po Pomurju in drugje po domovini, gostujemo pa tudi v Pavlovi hiši v sosednji Avstriji.

8. novembra 2017 smo ponosno zapele na prvem večjem koncertu, ki smo ga poimenovali »Čujla de se takša muzika« po verzu iz prekmurske pesmi, ki jo rade prepevamo. Vesele smo bile, ko smo zrle v polno dvorano Gledališča Park v Murski Soboti. Same smo okrasile oder in povezovali program ter ob tem nadvse uživale. Neprecenljivo je bilo stati na odru in poslušati bučno ploskanje zadovoljnih poslušalcev.

S svojim nastopom so nas počastile gostje, stanovske kolegice iz Maribora, združene v pevskem zboru La Vita. Poleg skrbi za bolnike nas družijo tudi ljubezen do pesmi. Upamo,

da to ni bil naš zadnji skupni nastop. Želimo pa si, da bi k skupnemu nastopu pritegnile tudi druge stanovske pevske skupine iz vse Slovenije.

Veseli nas, da naša pesem čedalje glasneje odmeva v srcih naših poslušalcev in je v zadnjem času pritegnila v naše vrste nove kolegice, pevke. Žal se je za vedno poslovila od nas naša draga pevka Metka. A pele bomo naprej, tudi v njen spomin.

Polne pričakovanja smo vstopile v novo leto, ko se bomo z veseljem učile novih pesmi, celo pesmi, ki jo je mlada skladateljica priredila prav za nas. In tako se bo še naprej čez prekmursko ravnic »čujla naša muzika«.

V spomin na Marjeto Šemrl 1958–2017

»Je pesem za dobro jutro, je pesem za dober dan
in je pesem za lahko noč.

Tako te pesem lahko zbudi v novo jutro,
te popelje v nov dan in te zaziba v sladek san.
Pa naj bo ta pesem zapeta v katerem koli jeziku sveta,
seže njena melodija do srca.

Pesem je zdravilo, ki ga nihče ne predpiše,
lahko se ga jemlje kdajkoli in kolikor kdo hoče,
preveč je ne bo nikoli.

In na koncu ugotovimo,
da nas pesem spremlja od rojstva pa do smrti.«

To pesem je Marjeta, za vse, ki smo jo poznali in imeli radi Metka, napisala pred leti. V pevskem zboru Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Pomurja Žarek je pela 20 let. Ko je pevski zbor leta 2014 prenehal z delovanjem in se je kmalu zatem ustanovila vokalna skupina Žarek, je bila spet z veseljem aktivna članica. In prav njena pesem, ki jo je sama prebrala za uvod prvega koncerta vokalne skupine Žarek v novembru, je bila njeno slovo od nas.

Metka se je takoj po končani srednji šoli zaposlila v Domu starejših Rakičan, kjer je stanovalce in sodelavce osrečevala s svojo ljubeznijo do ljudi, dobro voljo in smislom za humor. Tam je predano delala vse do upokojitve. Le leto dni je uživala zaslužen pokoj. Vedno je rekla: »Jaz imam čas, jaz sem v penziji«. Če je le lahko, je bila pripravljena pomagati. Sodelovala je v društvenih aktivnostih, v vokalni skupini in še prej v pevskem zboru. Z izjemno natančnostjo in pripadnostjo je vodila kroniko dogodkov. Tako samoumevno je bilo, da je bila Metka vedno tu, z nami ... morda preveč samoumevno ... Prav nič samoumevno pa ni, da je zdaj ne bo več ... Ne! Metka bo ostala z nami, saj tisti, ki ga imaš rad in misliš nanj, nikoli zares ne umre. Živela bo še naprej v svojih in naših pesmih, v srcih in mislih vseh, ki smo jo imeli radi. In naša zaveza je Metkina želja, da moramo peti naprej.

Draga naša Metka, pele bomo tudi zate in vedno tudi v spomin nate.

Sopevke iz vokalne skupine Žarek

10. Dnevi Marije Tomšič – Zdravstvena nega v luči globalnih izzivov

Nič ni okoli nas, kar bi nas oviralo pri razvoju in spremembah. Soočamo se le z vprašanjem, ali bomo gospodarji teh sprememb ali njeni služabniki. Kako se bomo odločili, pa je odvisno le od naše sposobnosti. (Mo Im Kim)

Predsednica organizacijskega odbora, Simona Volf (na sredini), s predstavnicama Društva podeželskih žena Dolenjske Toplice, ki vsako leto poskrbijo za sladko obarvane dneve Marije Tomšič. (Foto: M. Srebrnjak)

Marjeta Berkopec

Sredi januarja so v Dolenjskih Toplicah potekali deseti dnevi Marije Tomšič. Dnevi Marije Tomšič od vsega začetka potekajo v soorganizaciji Splošne bolnišnice Novo mesto v sodelovanju z regijskim strokovnim DMSBZT Novo mesto ter Fakulteto za zdravstvene vede Novo mesto.

Že desetletje na strokovnem srečanju, posvečenem naši predhodnici, preteklost in prihodnost hodita z roko v roki. V znamenju števila deset obeležujemo tudi spomin na Marijo Tomšič. 10. decembra je namreč minilo 110 let od rojstva naše vzornice in pionirke zdravstvene nege na Dolenjskem, po kateri smo poimenovali naša, zdaj že tudi širši strokovni javnosti poznana, strokovna izobraževanja. Marija Tomšič je celo svoje življenje posvetila napredku stroke zdravstvene nege in vzgoji negovalnega kadra. Letos mineva natanko 70 let od prvega bolničarskega tečaja, ki ga je organizirala v naših krajih. Ti tečaji, ki so potekali vse do leta 1962, so v prvih povojnih letih izobraževali kader predvsem za potrebe bolnišnice. V naši regiji predstavljajo začetek kasnejšega izobraževanja v zdravstveni negi.

Danes zaposleni v zdravstveni in babiški negi predstavljamo pomemben del zdravstvenega sistema. Od nas se pričakuje, da zagotavljamo kakovostno, varno, učinkovito, časovno odzivno in na pacienta orientirano zdravstveno in babiško nego. Od medicinskih sester in babic se pričakuje proaktivno delovanje, prevzemanje novih nalog in odgovornosti. Na izzive, ki jih pred nas postavlja današnji čas, pa bomo znali odgovoriti le ob stalni skrbi za profesionalno rast in s kontinuiranim strokovnim izpopolnjevanjem.

Z namenom strokovnega napredka, širitve znanja in implementacije novih znanj v svoja delovna okolja smo leta 2009 na Dolenjskem organizirali prve dneve Marije Tomšič. Velika zahvala gre pobudnici in prvi predsednici organizacijskega odbora, gospe Zlati Rebolj. Z veliko voljo in zagnanostjo nas je navdušila z idejo o predstavitvi dobrih kliničnih praks v zdravstveni negi, ne samo v regiji, ampak tudi v širši strokovni javnosti in lokalni skupnosti. Združili smo moči, se povezali med seboj in danes so vsem nam dnevi Marije Tomšič v veliko čast. Z enakim žarom in zavzetostjo je načrtano pot, kot druga predsednica organizacijskega odbora, nadaljevala mag. Jožica Rešetič. S šopkom rož smo se ob prvem okroglem jubileju zahvalili obema predsednicama organizacijskega odbora.

Vsako leto izboru nosilne teme v organizacijskem odboru namenimo posebno pozornost. Skušamo izbrati aktualno in zanimivo področje v duhu časa, v katerem zaposleni v zdravstveni negi živimo in delamo. Temo, ki bo predstavila nova znanja, nove smernice in priporočila, dobre klinične prakse, nakazala konkretne probleme, spodbudila h kritičnemu razmišljanju, odpirala razpravo in nenazadnje porajala nova vprašanja. Pred desetimi leti smo začeli s predstavitvijo primerov dobrih kliničnih praks in vse do danes predstavili še informatiko v zdravstveni negi, se dotaknili vrednot, razmišljali o odgovornosti, opozorili na napake, nesoglasja in omejitve v našem poklicu ter namenili pozornost medsebojnim odnosom. Razpravljali smo tudi o kakovosti zdravstvenih storitev in skušali izmeriti razkorak med teorijo in prakso.

Za strokovni izziv torkratnih dni Marije Tomšič, smo izbrali globalne izzive, ki jih pred zdravstveno nego postavlja današnji čas. Globalizaciji, ki kot multidimenzionalni proces poteka na vseh področjih našega življenja, se tudi v zdravstvu ne moremo več izogniti. V dveh dneh se je enainvajset strokovnih prispevkov dotaknilo številnih področij delovanja zdravstvene

Udeleženci strokovnega srečanja
(Foto: M. Srebrnjak)

in babiške nege. Predavatelji so se tematike lotili na različne načine in pripravili zanimive predstavitve: *Koristi in pomen uvajanja kakovosti v zdravstvu, Opolnomočenje bolnikov – še en modni hit ali prava smer? Vpliv komunikacije z vidika uspešnosti delovanja tima v organizaciji, Aktualni problemi rada medicinskih sester u SR Njemačkoj, The impact of globalization on nurses of the 21st century, Varni in povezani na domu: e-oskrba, Vloga medicinske sestre v rehabilitacijski medicini nekoč in danes, E-dokumentiranje zdravstvene nege v zdravilišču, Digitalna tehnologija – blagoslov ali prekletstvo? E-medica, Izzivi okolja za zdravstveno nego, Globalni izzivi skozi prizmo sprejema v operacijski blok, Spremembe v babištvu – velik izziv*

globalnega pomena, Povezanost razvoja študijskih programov in razvoja stroke zdravstvene nege, Medgeneracijsko sodelovanje: mentor – mentorirane, Prostovoljstvo kot izziv globalizacije, Uspešnost uvajanja in izvajanja dolgotrajne oskrbe starih oseb v domačem okolju, Demenca v luči globalnih sprememb, Razvoj stanovanjske oskrbe na temelju modela mnogoterih pojemanj, Možnosti razvoja integrirane oskrbe starejših – primer prakse iz tujine, Globalna razširjenost diabetične retinopatije. Poleg domačih predavateljev iz Splošne bolnišnice, Fakultete za zdravstvene vede, Šolskega centra, Term Krka in različnih DSO v regiji, sta se vabilu k aktivni udeležbi odzvala tudi dva tuja predavatelja.

Za kulturni utrip jubilejnega strokovnega dogodka so v uvodnem delu poskrbeli nadarjeni mladi glasbeniki, prejemniki državnih in mednarodnih priznanj iz novomeške Glasbene šole Marjan Kozina. Oboista Sara Mihalič in Tevž Kupljenik ter pianistka Lučka Hrovat muzicirajo pod imenom Lotos. Počastili so nas s skladbo *Restos de alas*, avtorja Victorja Carbara in *Grajskim plesom*, ki ga je Ernest Miklič napisal prav zanje. Večerni del je slovesno obarvala mlada novomeška džezovska pevka in pianistka, Ana Čop.

Naša kolegica, upokojena medicinska sestra Tinka Šetina pa je v avli KKC Dolenjske Toplice pripravila razstavo svojih slik. Kljub hudi omejitvi, ki jo je v njeno življenje prinesla bolezenska izguba vida, si Tinka življenje bogati s številnimi hobiji. Med njimi je tudi slikanje. Že leta 2015 je naše srečanje polepšala s slikami petelinov. Tokrat je pripravila razstavo *Moje pupe*.

Zbornik predavanj je v celoti dostopen v pdf obliki na spletni strani DMSBZT Novo mesto, pod rubriko založništvo (<http://www.dmszt-nm.si>).

Za pomoč pri uspešni organizaciji strokovnega srečanja se moramo tudi letos zahvaliti vsem sponzorjem in donatorjem. S skupnimi močmi postajajo dnevi Marije Tomšič vsako leto boljši.

Matej Kocjančič je s svojimi pronicljivimi prispevki petkrat obogatil dneve Marije Tomšič. Tudi tokrat ni razočaral publike.
(Foto: S. Krnc)

Slavnostna podelitev najvišjih priznanj društva – srebrni znak in naziv častni član Društva MSBZT Gorenjske v letu 2017

Od leve proti desni: Monika Ažman,
Breda Papler, Alenka Bijol, Tomaž Tom
Mencinger, Jana Zupan, Saša Kadivec,
Darko Lončnar

Alenka Bijol, predsednica DMSBZT Gorenjske

Svečanost se je odvijala v Gledališču Toneta Čufarja na Jesenicah 9. decembra 2017. Najvišja priznanja nagrajujejo strokovni razvoj in dosežke na področju zdravstvene nege in babištva, krepitev vloge in pomena dela medicinskih sester, babic, zdravstvenih tehnikov in sodelavcev na področju oskrbe, ohranjanje in razvijanje profesionalnih in dobrih medsebojnih odnosov med sodelavci v negovalnem in zdravstvenem timu ter pripadnost poklicni skupini.

Prejemniki priznanj **srebrni znak** za leto 2017 so **Breda Papler, Darko Lončnar, Saša Kadivec, Mateja Bahun**. Prejemnica najvišjega priznanja, naziva **častni član društva** v letu 2017 je **Jana Zupan**.

Breda Papler

Poklicni izzivi so Bredo vodili praktično skozi vse bolniške oddelke Univerzitetne klinike za pljučne bolezni in alergijo Golnik. Znanje za delo je nadgrajevala tudi z obiski klinik v Baslu in Amsterdamu. V obdobju od leta 1994 do 1997 je bila Breda članica izvršnega odbora Sekcije medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v pulmologiji. Z delom na različnih področjih je pridobila veliko znanja, delovnih spretnosti in sposobnost hitrega odločanja. Zaveda se pomena nadgrajevanja in obnavljanja znanja za področje dela medicinske sestre. Vsako dilemo o oskrbi pacienta vedno deli s sodelavci ter išče odgovore z namenom, da bi bilo njeno ravnanje pravilno in v korist pacienta. Je aktivna izvajalka Šole za bolnike s KOPB ter članica skupine za standarde. Aktivno sodeluje v programu izobraževanja novozaposlenih in je mentorica študentom. Je izvajalka različnih predavanj o zdravstveni negi pulmološkega bolnika. S svojo strokovnostjo in »dobroto« želi, da bi bilo pacientu bivanje v bolnišnici lažje, manj boleče ter da bi čim lažje prenesel preiskave

in načrtano zdravljenje. Vse to nakazuje na to, da je Breda močan člen tima bolniškega oddelka 700, saj njeno znanje veje na vsakem koraku. Je izredno timsko naravnana in med sodelavci velja za natančno in vestno medicinsko sestro, kar zahteva tudi od svojih sodelavcev.

Predlagatelj: Služba zdravstvene nege in oskrbe, Univerzitetna klinika za pljučne bolezni in alergijo Golnik

Darko Lončnar

je po uspešno zaključenem izobraževanju spoznal svojo poklicno usmeritev v psihiatrični zdravstveni negi, kjer je vpet v delo s pacienti še danes. Zaključil je tudi magistrski študij managementa v zdravstvu in socialnem varstvu. V 2017 je prejel najvišje priznanje univerze – rektorjevo nagrado. Istega je vpisal doktorski študij na Fakulteti za organizacijske vede v Kranju. Od leta 2006 do 2013 je opravljal različna odgovorna dela znotraj Psihiatrične bolnišnice Begunje. Od leta 2013 je strokovni vodja zdravstvene nege na moškem oddelku, je namestnik koordinatorice za kadre v zdravstveni negi in od februarja 2016 tudi nadomešča pomočnika direktorja za zdravstveno nego in oskrbo. V bolnišnici izobražuje zaposlene s področja večšin reanimacijskih postopkov in uporabe posebnih varovalnih ukrepov ter večšin obvladovanja agresivnega pacienta. Kot vodja tima zdravstvene nege velja za visoko strokovno in zanesljivo osebo, vredno zaupanja. V bolnišnici je notranji presojalec in aktiven član delovne skupine za mednarodne akreditacije. Štiri leta je bil aktiven član izvršilnega odbora DMSBZT Gorenjske, kjer je bil tudi član komisije za priznanja. Bil je član IO Sekcije MS in ZT v psihiatriji, marca 2017 je bil izvoljen za predsednika sekcije. V procesu izobraževanja ga vodi načelo enakosti in velika potreba po zmanjševanju stigme v odnosu do pacientov z duševno motnjo. Empatičen odnos, razvite tako verbalne kot neverbalne veščine mu dajejo moč, vztrajnost, vestnost, da lahko uresničuje zastavljene cilje, saj se zaveda, da je kakovostna in varna obravnava edina prava pot pri iskanju rešitve za doseganje kakovostnega življenja tudi po ozdravitvi oziroma doseženi remisiji pacienta z duševno motnjo.

Predlagatelj: za kolegij medicinskih sester Psihiatrične bolnišnice Begunje Marjan Žagar, dipl. zn., QM, pomočnik direktorja za zdravstveno nego in oskrbo Psihiatrične bolnišnice Begunje

Saša Kadivec

se je zaposlila v Univerzitetni kliniki za pljučne bolezni in alergijo Golnik na intenzivnem oddelku leta 1988. Med delom je nadaljevala študij na Pedagoški fakulteti in si pridobila naziv profesorica zdravstvene vzgoje. Zaključila je magisterij iz managementa kakovosti in na Pedagoški fakulteti v Ljubljani doktorirala s področja socialne pedagogike. Leta 2004 je prevzela delovno mesto pomočnice direktorja za področje zdravstvene nege. Je koordinatorica študentom Fakultete za zdravstvo Angele Boškin. Na FZAB si je pridobila naziv docentka in je nosilka predmetov Diagnostično terapevtski program in Procesna metodologija dela kakovost v zdravstvu in zdravstveni negi. Že drugi mandat vodi Sekcijo medicinskih sester v managementu. Od začetka poklicne poti je članica Zbornice – Zveze in Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Gorenjske. Leta 2004 je prejela zlati znak Zbornice – Zveze. Je predsednica Stalne delovne skupine vodilnih medicinskih sester slovenskih bolnišnic pri Zbornici – Zvezi. Od leta 2014 je članica strateškega sveta za področje zdravstvene in babiške nege pri Ministrstvu za zdravje in izvajalka strokovnih nadzorov pri Zbornici – Zvezi. Je avtorica številnih znanstvenih in strokovnih člankov, mentorica in somentorica pri diplomskih in magistrskih delih. Je cenjena predavateljica na številnih strokovnih srečanjih in organizatorica srečanj v okviru Sekcije medicinskih sester v managementu in Golniškega simpozija. Je začetnica izvajanja notranjih nadzorov in spremljanja kazalnikov kakovosti v zdravstveni negi in najbolj zaslužna za uvajanje standardov kakovosti. Kot pomočnica direktorja za področje zdravstvene nege v Kliniki Golnik deluje profesionalno. Saša energijo za delo pridobi v domačem okolju, v krogu svoje družine in v naravi.

Predlagatelj: članice kolegija SZNO, Univerzitetna klinika za pljučne bolezni in alergijo Golnik

Mateja Bahun je svojo poklicno pot začela v Splošni bolnišnici Jesenice leta 1998 kot višja medicinska sestra na kirurškem oddelku. Še isto leto je poklicno delo nadaljevala kot medicinska sestra v takratni Centralni intenzivni terapiji. Želja po širitvi svojega znanja jo je v letu 1999 pripeljala do diplome na Pedagoški fakulteti – smer zdravstvena vzgoja, s tem si je pridobila naziv profesorica zdravstvene vzgoje,

nato pa leta 2016 do zaključka magistrskega študija na Fakulteti za zdravstvo Angele Boškin. Leta 2001 je prevzela vodenje zdravstvene nege v tej enoti. Ker je Mateja predvsem in s srcem profesorica zdravstvene vzgoje, je leta 2004 prevzela pedagoško področje v Splošni bolnišnici Jesenice. Njeno ožje delovanje je usmerjeno v edukacijo hospitalnih in ambulantnih pacientov s sladkorno boleznijo. Je koordinatorka zdravstveno-vzgojnega tima, koordinatorka promocije zdravja in notranja presojevalka za sistem kakovosti ISO. Njeno delo je opazno na področju standardov kakovosti v zdravstveni negi, v projektni skupini za oblikovanje in uvažanje negovalnih diagnoz v prakso ter v skupini za redne in izredne strokovne nadzore. Mateja Bahun je tudi nepogrešljiva pri organizaciji in izvedbi strokovnega srečanja Angele Boškin. Je članica skupine za raziskovanje v zdravstveni negi. Aktivno sodeluje tudi v Kolegiju zdravstvene nege in oskrbe. Drugi mandat je članica izvršnega odbora sekcije v endokrinologiji in je predavateljica za predmetno področje zdravstvena nega na FZAB.

Mateja je s svojo predanostjo, znanjem in izkušnjami pomemben člen sodobne zdravstvene nege v Splošni bolnišnici Jesenice. Morda ji pri tem pomaga tudi to, da je v zasebnem življenju navdušena mama dveh nadobudnikov in navdušena svetovna popotnica.

Predlagatelj: Tanja Pristavec, pomočnica direktorja za zdravstveno nego, s kolegijem službe zdravstvene nege in oskrbe Splošne bolnišnice Jesenice

Jana Zupan

je leta 1972 maturirala na Srednji zdravstveni šoli na Jesenicah in se istega leta zaposlila v Psihiatrični bolnišnici Begunje. Nadaljevala je s študijem ob delu in diplomirala na Višji šoli za zdravstvene delavce v Ljubljani, leta 1982 pa še na Visoki šoli za organizacijske vede v Kranju.

Že v zgodnjih devetdesetih letih ji je z negovalnim timom Psihiatrične bolnišnice Begunje uspelo, da je pri pacientkah s psihiatrično simptomatiko dvignila kakovost zdravstvene nege. V prakso je vpeljala timsko metodo dela. Iskala je nove pristope in aktivnosti, ki bi pacientkam pomagale na poti doseganja zastavljenih ciljev. Vodja negovalnega tima na oddelku za podaljšano zdravljenje in rehabilitacijo je bila kar 22 let.

Kot nosilka pedagoške dejavnosti v Psihiatrični bolnišnici Begunje je del svojega časa posvetila organiziranemu zdravstveno-vzgojnemu delu s pacienti. Pripravila je interni program pripravništva za poklic zdravstvenega tehnika, večkrat izvajala naloge neposredne mentorice, bila nadzorna mentorica in predsednica izpitne komisije.

V Psihiatrični bolnišnici Begunje je bila kar nekaj let predsednica komisije za kakovost. Pod njenim vodstvom tega področja je bilo opredeljenih več dokumentov in orodij. Bila je namestnica glavne medicinske sestre. Od leta 2004 je bila zaposlena na delovnem mestu medicinske sestre v urgentni ambulanti. Leta 2005 je z višjo delovno terapevtko začela voditi ambulantno skupino z zdravstveno-vzgojnim programom Pot k dobremu počutju.

Jana se je leta 2010 po bogati strokovni karieri v Psihiatrični bolnišnici Begunje upokojila. Še naprej deli svoje znanje v različnih društvih. V Društvu upokojencev Žirovnica deluje kot strokovna sodelavka v sekciji za kulturo in izobraževanje. V obdobju od leta 1990 do leta 1991 je bil sedež Društva medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov Gorenjske v Begunjah, predsednica društva pa je bila ravno Jana Zupan. V okviru društvenih aktivnosti je prizadevanja usmerjala tudi v ustanavljanje Zbornice zdravstvene nege in Sindikata delavcev v zdravstveni negi. Na njeno pobudo je bil leta 1991 ustanovljen Aktiv upokojenih medicinskih sester na Gorenjskem. V letu 2013 je prevzela vodstvo sekcije upokojenih članic in članov društva. Kot članica izvršnega odbora je vrsto let zadolžena za delovanje v statutarni komisiji. Jana je nepogrešljiva v organizacijskem in izvršnem odboru MSBZT gorenjskega društva ter kot vodja upokojenih medicinskih sester nepogrešljiv člen. Zaradi svojih osebnostih vrlin, življenjske energije in optimizma je povsod priljubljena in spoštovana. Nosi pomemben delež pri dvigu, ugledu in prepoznavnosti zdravstvene nege v Psihiatrični bolnišnici Begunje in v širšem prostoru Zbornice – Zveze.

Predlagatelj: člani izvršnega odbora DMSBZT Gorenjske

S svojim znanjem in trudom so prejemniki priznanj pomembno prispevali h kakovosti v zdravstveni in babiški negi ter tako sooblikovali zgodovino društva. Slovesnost se je nadaljevala v sproščenem vzdušju ob ogledu gledališke igre Petelinji zajtrk, ki je požela navdušenje.

Uniforme medicinskih sester skozi čas

♦
Marija Račič

Ob praznovanju zaključka leta 2017, natančneje 10. decembra, na dan rojstva učiteljice zdravstvene nege na Dolenjskem Marije Tômšič, smo na Šolskem centru Novo mesto odprli stalno razstavo z naslovom
Uniforme medicinskih sester skozi čas.

Odprtje razstave na Šolskem centru Novo mesto (Foto: Mateja Kržičnik)

Odprtju razstave sta se pridružila direktor ŠC Novo mesto David Štefan in ravnateljica Srednje zdravstvene in kemijske šole Damjana Papež.

Najprej smo prisluhnili glasbeni točki dijakinj Srednje zdravstvene in kemijske šole. Nato sem o pomenu spoštovanja do zgodovine zdravstvene nege in spoštovanja do znanja ter do šole, ki predstavlja kraj za rojevanje ljudi, spregovorila tudi jaz, Marija Račič, pobudnica in avtorica omenjene razstave. Slovesnost so obogatili tudi dijaki 3. c ZN ter 4. b ZN in nam tako dokazali kakovost znanja, moralo in praktičnih sposobnosti na naši šoli.

Ravnateljica Srednje zdravstvene in kemijske šole Damjana Papež je s ponosom povedala, da je lepo delati v službi človeka za človeka. Skupaj z dijakom Kristjanom Horženom je za svetlo prihodnost in delo nato prižgala lučko, ki predstavlja poleg svetlobe, toplote in upanja tudi pomen sestrstva – predvsem nam je po njej znana podoba Florence Nightingale.

O veličastnosti poklica, vseh njegovih lepotah in privilegijih je spregovoril tudi David Štefan, direktor Šolskega centra Novo mesto, ki je nato skupaj z Damjano Papež in mano prerezal trak in uradno odprl stalno razstavo *Uniforme medicinskih sester skozi čas*.

Zaključili smo z zimsko pravljico Prva snežinka, si nato zaželeli vse dobro ob zaključku koledarskega leta, izrazili lepe želje za prihajajoče leto 2018 in nadaljevali z ogledom zdravstvenih kabinetov ter pogostitvijo. Prav zagotovo

Uniforme medicinskih sester skozi čas (Foto: Marija Račič)

lahko trdimo, da smo uživali prav vsi, profesorji in dijaki, zato si želimo nadaljevanja zgodbe, s srcem.

Razstavo smo pripravili: Damjana Papež, Marija Račič, Janja Florjančič, Marjanca Velkavrh in Manca Medle.

Svetovni dan paliativne in hospic oskrbe

Ana Mlakar, Srednja zdravstvena in kozmetična šola Maribor, s sodelavkama iz hospica, Nado Wolf in Boženo Mastinšek

Druga sobota v mesecu oktobru je vsako leto posvečena svetovnemu dnevu paliativne in hospic oskrbe. To je poseben dan, ki nosi prav posebno sporočilo, vsako leto drugačno. Moto letošnjega leta je bil »Ne spreglejmo tistih, ki trpijo« (»Do not overlook those who suffer«).

V slovenskem prostoru je s paliativno oskrbo začelo Slovensko društvo Hospic leta 2010. Bolezen, žal, včasih tako napreduje, da medicina ne more storiti ničesar več. Za tako bolnega človeka je potreben celostni pristop. Zdravniki in svojci morajo znati poiskati pravo pot, pot, ki bo bolnemu ali umirajočemu v največje olajšanje. Takrat se vključimo mi, zato je eden od ciljev izobraževanja na Srednji zdravstveni in kozmetični šoli Maribor pri bodočih zdravstvenih delavcih prav poudarek na odnosu do bolnih ljudi, posebej do tistih, ki se srečujejo z neozdravljivo boleznijo.

Na šoli že vrsto let sodelujemo s Slovenskim društvom Hospic, Območnim odborom Maribor (SDH OO MB). V okviru obveznih izbirnih vsebin vsako leto organiziramo delavnice z naslovom »Sočutna oskrba težko bolnih in umirajočih« za dijake po končanem drugem letniku izobraževanja. Namen delavnic je pripraviti dijake tudi na prvo srečanje s težko bolnimi in umirajočimi, saj je to lahko zanje težka življenjska preizkušnja.

Delavnice so za dijake pozitivna izkušnja, kar izražajo v pisnih evalvacijskih vprašalnikih. Nekaj citatov iz vprašalnikov:

»Delavnice so mi pomagale, da me ni več strah pristopiti k praktičnemu pouku.«

»Lahko sem spregovorila o izgubi, o smrti.«

»S sošolci smo se lahko pogovarjali o zelo težkih temah.«

»S sošolci smo se v tej delavnici zelo zblížali.«

Učitelji strokovno-teoretičnih predmetov si prizadevamo, da izobraževanje popestrimo tudi z neformalnimi izobraževanji. V ta namen se udeležimo različnih dogodkov s strokovno vsebino, ki jih organizira SDH OO MB.

17. oktobra 2017 smo se v okviru mednarodnega dneva paliativne in hospic oskrbe in dneva odprtih vrat udeležili predstavitve programov dela hospica s poudarkom na celostni oskrbi težko bolnih, umirajočih in žalujočih. Dijaki so z velikim zanimanjem prisluhnili predstavitvi celotnega tima in njihovim izkušnjam pri delu. V pogovoru o odnosih med zdravstvenimi delavci in bolniki so zelo kritično ocenili nekatere tudi lastne izkušnje v vlogi bolnika.

Mladi si želijo dobro opravljati svoje poklicno delo, vzpostaviti želijo dober odnos do bolnika, le-ta pa se lahko poruši z rutino in s prevelikimi obremenitvami zdravstvenih delavcev. Želijo si pridobiti veščine komunikacije, saj je prav komunikacija osnova pri delu z bolniki.

V zaključnem delu smo dijake nagovorili, da razmislijo ter v besedi ali stavku na plakat napišejo, kako lahko sami pomagajo pri lajšanju trpljenja bolnim. Na plakat so zapisali, da je pomemben del pomoči prav v dobri komunikaciji, zagovorništvu, prisotnosti, empatiji, poslušanju ...

Na takšnih srečanjih vedno znova dobimo potrditev, da je sodelovanje med teorijo in prakso nekaj, kar lahko doda vrednost našemu skupnemu delu.

Bodi močen, reci ne!

Anita Mazij, Bernarda Kričej

V Srednji šoli Zagorje smo v projektnem tednu z dijaki 3. letnika raziskali področje zasvojenosti. Podrobneje smo se želeli seznaniti z različnimi oblikami zasvojenosti, koliko ljudi se s tem srečuje, predvsem pa smo želeli spregovoriti o tej temi, kajti ozaveščanje se nam zdi pomembna preventiva.

Obiskali smo terapevtski center v Višnji Gori, kjer nudijo pomoč zasvojenim in njihovim svojcem. Spoznali smo, kako potekajo priprave kandidatov za vstop v komuno. Srečali smo se s kandidati, ki se na vstop v komuno pripravljajo, zelo nas je presenetilo pričevanje ozdravljenega odvisnika od prepovedanih drog, ki je z nami delil svojo osebno zgodbo v celovečernem druženju. Povedal nam je, kako se je z drogo prvič srečal, kakšna je bila pot v odvisnost in kako težka je bila pot iz nje, saj je moral temeljito spremeniti način življenja in oblikovati pozitivno samopodobo ter na novo odkriti svoje sposobnosti.

Priprava zgodbe za lutkovno predstavo Bodi močen, reci ne!

(Foto: Anita Mazij)

Od desne proti levi: Jan Simončič, Aljana Smajlovič, Vanja Stanojevič
(Foto: Anita Mazij)

Da bi izvedli še več, smo na šolo povabili informatorje iz združenja DrogArt, ki so nas informirali o svojem delovanju. Izvedeli smo, da so glavni nameni te organizacije:

zmanjševati škodljive posledice uporabe alkohola in drugih drog, informiranje in svetovanje, terensko delo na prireditvah elektronske glasbe, izvajanje delavnic Izberi sam z namenom zmanjševanja škode na področju alkohola med mladimi ...

Med dijaki naše šole smo izvedli anketo, s pomočjo katere smo izvedeli, kako o alkoholu, tobaku in drogah razmišljajo srednješolci, s čim vse se srečujejo, kakšen odnos imajo do zasvojenosti in kako rešujejo težave na tem področju.

Na podlagi vseh novih znanj in ugotovitev smo pripravili predavanja za dijake, starše in Mladinski center Zagorje.

Seveda nismo pozabili tudi na preventivo najmlajših, zato je v tem projektu nastala zgodba z naslovom Bodi močen, reci ne, ki opisuje, da ni pomembno, kako se odzovemo na hotenja drugih, ki nas nagovarjajo v slaba dejanja, ampak moramo ostati zvesti svojemu prepričanju, kaj je prav in kaj ne. Z zgodbico smo želeli, da bi bili otroci odgovorni do sebe in do ljudi v okolici. Pomembno je, da otroci spoznajo, da so odgovorni za svoja dejanja tudi takrat, ko naredijo nekaj narobe in da to zaupajo svojim staršem. Nauk te zgodbe je, da je treba reči ne tudi prijatelju, če ugotovimo, da ne dela prav. Zgodbico bomo v obliki lutkovne predstave prikazali otrokom v Vrtcu Zagorje.

Za nami je zanimiv projekt, s katerim smo se naučili veliko novega in upamo, da smo s svojim znanjem o tej problematiki pomagali še komu, saj je že George Marshall dejal: »Drobna dejanja, ki jih naredimo, so boljša kot velika, ki jih samo načrtujemo.«

Neskončna belina nedolžnosti prodajalcev megle

Jože Lavrinec

Pisati o glivičnem vnetju ali kandidi je v tem letnem času malce vprašljivo, saj ne moremo pričakovati, da bo letošnjo pomlad, kot že tolikokrat, znova postala aktualna. Enkrat bi bil že čas, da se ta pesem izpoje, mar ne.

Ker pa so v ozadju veliki zasluži, se bo, vsaj sodeč po nekaterih internetnih straneh, zgodba iz preteklosti ponovila. Mogoče ne s tako agresivnim oglaševanjem, a vendarle.

V zdravstvu smo že kar vajeni glivičnih okužb. Medtem ko se v pediatriji spopadajo s sorom, se ginekologi soočajo s povsem drugačnimi oblikami porasta kandidate. Glivica *Candida albicans* je pač stalno prisotna v našem telesu in v nekem trenutku izkoristi zanjo ugodne pogoje (imunsko nedozorel sistem pri dojenčku, terapija z antibiotiki, oslavljen imunski sistem) in se razraste. Terapija je dobro znana in dokaj preprosta – protiglivična zdravila in higiena, kar predpiše pediater ali ginekolog, pač odvisno od primera.

Ker pa številni ljudje s preprostimi, logičnimi, predvsem pa uspešnimi tehnikami, ki seveda vključujejo farmakološko zdravljenje, niso zadovoljni, so se pojavili s svojo ponudbo prodajalci megle, ki svoje produkte ponujajo zavite v bleščeč glamur psevdoznanosti in garancijo absolutne uspešnosti. No, če s prvo kuro ravno ne uspete, jo preprosto ponovite pa bo. Ampak uspeh je zagotovljen! Najprej je zanimivo, da ima večina alternativnih terapij svoje močno subjektivno definirane diagnostične postopke, osnovni terapevtski del pa je pri vseh sorazmerno soroden. Kandida ljubi sladko, zato jo zdravimo s strogo dieto brez sladkorjev, brez glutena, brez kvasa, brez alkohola in brez kofeina. Strogost omejevanja sladkorja je celo tako velika, da se prepove uživanje mleka, večino vrst sadja in celo nekaterih vrst zelenjave. Strogo omejevalna dieta traja več mesecev, vendar to sploh ni problem. Prav vsak od alternativnih terapij ponuja svojo opcijo za pospešitev uspešnosti diete: specialni vulkanski prah, prebiotike in probiotike, mešanice antioksidantov ali pa obisk v njihovi ambulanti za bioresonanco ali »karkoli že«. Cena: malenkost. Zdravje je pač največja dragocenost, ki jo moramo negovati.

Kaj o uspešnosti diete pri zdravljenju kandidate pravijo dokazi? Tisti pravi seveda.

Za začetek se bomo morali preseliti v preteklost, v leto 1988 in se pozabavati z vprašanjem, ki v bistvu ni povezano s kandido, pardon je povezano. Kaj zdaj? Je ali ni? Tega leta je namreč Main s sodelavci objavil, da ima kar 5 % zdravih oseb v serumu prisotna protitelesa proti pivovarniškem oz. prehranskemu kvasu (*Saccharomyces cerevisiae*). Ta protite-

lesa so izolirali kar pri 60–70 % bolnikov s Crohnovo boleznijo. Edina težava je bila, da se raven protiteles ni zmanjšala niti ob popolni odstranitvi pivskega, pekovskega ali prehranskega kvasa iz prehrane bolnikov s Crohnovo boleznijo niti se ni izboljšalo stanje bolezni. Raziskovalci so bili v dilemi: na kakšne način je nastal takšen imunski odgovor na kvas? Gre za spremenjen odgovor bolnikov s Crohnovo boleznijo? Ali pa gre za navzkrižno reakcijo z drugimi vrstami glivic ali kar preprosto za lažno pozitivno reakcijo? Pet dolgih let nena- navadne negotovosti je moralo preteči, preden je Barclays

s sodelavci (1992) posumil, da gre po vsej verjetnosti za navzkrižno reakcijo s *Candida Albicans*, ki pač pridno naseljuje naša telesa in razen redkih izjem težav ne povzroča. Ampak ko gre za Crohnovo bolezen, je vrag odnesel šalo in prav nič ni več nedolžno. Torej je kandida kriva za porast protiteles in celo za nastanek Crohnove bolezni? Ali pa so dejansko res krivi prvotno osumljeni pivski in pekovski kvas, ki ju zaužijemo z raznimi živili? In spet je preteklo veliko časa, tokrat kar 30 let. Zdravniki, dietetiki po celem svetu

so iskali idealno dieto, ki bi morebiti ne le ublažila neprijetno simptomatiko Crohna, temveč tudi preprečila novo vzbrst. Vsi, ki so prisegali na krivdo pivskega/pekovskega kvasa, so obupali sorazmerno hitro. Veljalo je prepričanje, da iz prehrane izločiš vsa živila in vse napitke, ki ta kvas vsebujejo in zmaga je tu. Če ne danes, pa jutri! A do zmage na tako prepro- st način ni hotelo priti niti po letu niti po dveh ... Seveda so nastajale tudi diete, ki naj bi preprečile razraščanje kandidate. Brez uspeha. In stroka se je prenehala igrati z dietami, ampak se je dodatno posvetila razreševanju problemov. Še posebej, ker je medicina imela in še ima zadosti uspešnih antimikotikov v svoji shrambi, ki ravno tako niso razrešili ter pozdravili Crohnove bolezni. Ugotovitve sodobnega časa pravijo, da gre pri visokem titru protiteles za nekoliko nena- vaden imunski odziv na kandido in s tem povedo vse in ... nič!

Kaj pa sodobna epidemija kandidate? Najprej se moramo vprašati ali so vsa tista poročila o zelo obsežnem razrastu *Candi- de Albicans* dejansko realna? Kdo je postavil diagnozo in kdo jo je zdravil? Vprašamo se lahko tudi v sedanjiku: kdo postavi diagnozo in kdo jo zdravi? Razen dokumentiranih diagnoz v pediatriji in ginekologiji in so bile obravnavane po standardni medicinski rutini, so vse druge diagnoze postavili alternativni

zdravilci ali kar bolniki sami. Po prvih objavah, da se v krvi nekaterih posameznikov, še posebej pa Crohnovih bolnikov nahaja veliko protiteles na kvasovke in možnosti, da je temu kriva kandida, so dobesedno zacvetele garažne ambulate alternativnih terapij. Takšne nejasnosti, kot so se do- gajale okoli teh nesrečnih protiteles, so pravo gojišče vseh vrst šarlatanov. Kdor le more, gre ribarit denarce za vsaj pet minut. Saj ni nobene potrebe, da zna, zadostuje, da prebere kakšno knjigo (teh je dovolj), zna prepričljivo govoriti ter da vsaj od daleč pozna koga, ki ga javnost pozna (na primer naš terapevt je dober prijatelj od XX in se z njim redno posvetu- je v težjih primerih). Dodatno gorivo na ogenj priliva uradna medicina, ki priznava, da je popolno iztrebljenje *Candide A.* z antimikotiki povsem nemogoče. Štiri do pet dni po zaključku terapije se kandida znova razraste kot del normalne črevesne flore. Vsemogočna alternativa zdravi in odpravlja seveda tudi to! Ravno ta uspeh protiglivične diete bi moral marsiko- ga zaskrbeti. Sam koncept diete je dokaj preprost. Kandida za svoj obstoj in razmnoževanje potrebuje ogljikove hidrate, zato jih izključimo iz prehrane. Čim bolj toliko bolje in toliko prej lahko pričakujemo uspeh. Pri tem pa ni pomembno, da kandida v glavnem naseljuje debelo črevo, prav vsi ogljikovi hidrati pa se vsrkajo v krvni obtok že v tankem črevesu in bi bile glivice že tako ali tako »brez hrane«. Seveda so se želeli prepričati tudi v tej smeri. Tako Weig s sodelavci že 1999 leta poroča, da po obdelavi obsežnega vprašalnika o prehranskih navadah ni prav nobenega dokaza, da bi se težave s kandi- do pogostje pojavljale pri ljudeh, ki dnevno zaužijejo veliko enostavnih sladkorjev (do 14 žličk), kot pri tistih, ki sladkor v prehrani omejujejo. Ravno tako ni bilo nobene povezave s starostjo, spolom ali s telesno težo. Seveda so se za do- ločevanje »okuženosti« s kandido uporabljale mikrobiološke tehnike. Drugače povedano: število glivic je bilo statistično primerljivo ne glede na spol, starost, težo in prehranske na- vade posameznika. Razen tega zbrani podatki niso pokazali na nobeno povezavo med številom glivic v ustih in v blatu ter količino zaužitih ogljikovih hidratov. Sočasno so ugotovili tudi, da ostaja število glivic v ustih enako tudi po pogostem izpiranju ustne votline z raztopino sladkorja. Ja, čeprav naj bi bili enostavni sladkorji odlična hrana za glivice, te niso bile nič številnejše. Ista raziskava je dala tudi podatek, da strogo izvajanje »alternativne diete« za zdravljenje kandidate ni zago- toвило prav nobenega uspeha.

In že je čas za kontroverznost. Čeprav je dieta povsem bre- zuspešna, alternativni in šarlatanom posel cveti. Renfro in

sodelavci so že 1989 leta ugotovili, da je vsaj 8 % sicer zdra- vih osebkov prepričanih, da je za njihovo slabo počutje kriva obsežna kandidiaza in vsaj sedem od osmih jih je imelo že potrjeno psihiatrično diagnozo. Predvsem bolniki z depresijo in motnjami čustvovanja naj bi se radi skrivali za kandidiazio. Toda to je le del prepoznane problematike. Nekaj bolnikov poskušajo alergologi stlačiti v t. i. sindrom preobčutljivosti na kandido, toda sam koncept je za zdaj bolj špekulacija na področju nepreverljivega, saj do zdaj še ni objavljenih poro- čil, da bi bila kandida kriva česa na področju alergologije, ni objavljenih poročil, da bi se takšna preobčutljivost vsaj malo popravila po zdravljenju z znanimi antimikotiki; ni poročil, ni poročil ... je samo nekaj »eminence based« trditvev. In to v času, ko vse poskušamo razumeti s pomočjo dokazov.

Candida albicans je tu, v vsakem izmed nas. Vendar nam razen v redkih primerih ne povzroča težav. Se pa moramo vsekakor malce zamisliti nad lastnim zdravjem, če smo prepričani, da se slabše počutimo, da se nam je spremenil tek, da nas muči napenjanje v trebuhu ipd. zaradi nenadne- ga razrasta kandidate. In namesto neuspešne in do neke mere celo škodljive diete ter nekoristnih prehranskih dopolnil bi bilo bolj smiselno poskrbeti za počitek, redno rekreacijo in splošno zdravo, uravnoteženo prehrano.

Literatura:

Barclay, GR., McKenzie, H., Pennington, J., Parratt, D., Pennington, CR., 1992. *The effect of dietary yeast on the activity of stable chronic Crohn's disease. Scand J Gastroenterol*, 27(3), pp. 196–200.

Lacour, M., Zunder, T., Huber, R., Sander, A., Daschner, F. & Frank, U., 2002. *The pathogenetic significance of intestinal Candida colonization – a systematic review from an interdisciplinary and environmental medical point of view. Int J Hyg Environ Health*, 205(4), pp. 257–268.

Main, J., McKenzie, H., Yeaman, GR., Kerr, MA., Robson, D., Pennington, CR. & Parratt, D., 1988. *Antibody to Saccharomyces cerevisiae (bakers' yeast) in Crohn's disease. BMJ*, 297(6656), pp. 1105–1106.

Renfro, L., Feder, HM Jr., Lane, T.J., Manu, P. & Matthews, DA., 1989. *Yeast connection among 100 patients with chronic fatigue. Am J Med*, 86(2), pp. 165–168.

Suhr, M.J., Hallen-Adams, HE., 2015. *The human gut microbiome: pitfalls and potentials--a mycologist's perspective. Mycologia*, 107(6), pp. 1057–1073.

Stewart, DE., 1990. *Emotional Disorders Misdiagnosed as Physical Illness: Environmental Hypersensitivity, Candidiasis Hypersensitivity, and Chronic Fatigue Syndrome. International Journal of Mental Health*, 19 (3), pp. 56–68.

Weig, M., Werner, E., Frosch, M., Kasper, H., 1999. *Limited effect of refined carbohydrate dietary supplementation on colonization of the gastrointestinal tract of healthy subjects by Candida albicans. Am J Clin Nutr*, 69(6), pp. 1170–1173.

DA S KRIŽEM NE BO KRIŽ oziroma bolečin v križu: nadaljevanje

Mag. Darija Ščepanović

- 1. Naj bo sedenja čim manj, če pa je le ta nujni del dneva, naj bo na stabilni površini in NE na gimnastičnih žogah ali stolih z vzmetjo.
- 2. NE nosite obutve z zaobljenim podplatom ali obutve z vzmetjo.

Slike so simbolične!

Zakaj je tako?

Da s križem ne bo križ, mora biti hrbtenica stabilna (govorimo o intersegmentalni stabilnosti). Pri osebah z bolečino v križu je prisotna intersegmentalna nestabilnost hrbtenice. Sedenje na nestabilnih površinah, nošenje nestabilne obutve povzroča nestabilnost hrbtenice, pri osebah z bolečino v križu pa **nestabilnost**².

UTRIP	PISMENI IZDELEK UČENCA	ZELO BOGAT ČLOVEK	ODLO- ŽITEV ZAPADLE TERJAVE	KENAN EVREN	ŽELEZ- NIŠKA KOMPO- ZICIJA	VRSTA ŽITA, KI DA SIVO MOKO								
NIZKO JUŽNO DREVO		3												
MANJUŠI HIŠNI PES. KODER					11									
DESNİ PRITOK RENA V AVSTRILI				ALENKA DOVŽAN PEVEC COCKER										
KOVINSKA OPORA V RUDIKU														
REŠEVANJE KRIŽANK BISTRI UM	PESNIK GRUDEN CILINDER PRI MOTORJU				KONJSKA BOLEZEN, KOŽNO VNETJE NOG	ITALIJAN- SKI PESNIK ARETINO								
VANESSA MAE			AVSTRIJ. REŽISER (LEON) SIROTA, UBOŽEC		9									
VZDEVEK JORDANA MENJA- VANJE GLASU				OLIMPIJ- SKE IGRE SPODNJA OKONČINA										
POMOČ: ALLENDE, MEIT, CORTONA	OSEBA, KI NADO- MEŠČA DRUGEGA	NEPOGREŠ- LJIVA DOBRINA V HIŠI	GRŠKI OTOK V EGEJSKEM MORJU	VRHOVNO PAPEŠKO SODIŠČE	ANDREJ HIENG	OTOŽEN TONOVSKI NAČIN	AMERIŠKI IGRALEC WALLACH	ČIL. PISA- TELJICA (ISABEL) LJUBLJAN- ČAN		7				
LASTNOST ČLOVEKA, KI NE ČUTI SRAMU														
SPOJINA ALKOHOLA S KOVINO	5								LOVEC (POGO- VORNO) ROBERT ERJAVEC					
NEMŠKI KIPAR IN REZBAR (CONRAD)					NOGOME- TAŠ V OBRAMBI SLIKAR SAMOUK			1		OPERNI PEVEC DARIAN KRAJ PRI BREŽICAH				
TV ZASLON						JAMAJŠKA ZVRST GLASBE	BORIŠČE V CIRKUSU NEKD. TV VODITELJ (MATJAŽ)				NAŠ NO- GOMETAŠ (DAMJAN)	INDIJSKI ŠAH. VELE- MOJSTER (VIŠVA- NATAN)	AVTOR: MARKO DREŠČEK	
ŠTEVILO Z DVEMA NIČLAMA			2	OKRASNA VRTNA CVETICA ODBOJKA URNAUT					STARO IME ZA OTOK RAB MAMIN PARTNER		4		ANTIČNO IME ITALI- JANSKE REKE ANIENE	
MOČVIR- SKA RASTLINA Z VISOKIM STEBLOM						13		IT. MESTO V PROVINCI AREZZO RAZJEDA NA KOŽI						
SIMBOL ZA NIKELJ			SL. SKLA- DATELJ (AMANDUS) OSEBNI ZAIMEK					12		KRAJ PRI DOMŽA- LAH VLAŠTA FELC				
SLIČICE PROGRA- MOV NA RAČU- NALNIKU					8	PREBI- VALCI GLAVNEGA MESTA UKRAJINE								
ZELO MAJHNA KOLIČINA		10				BRITAN- SKA PEVKA (RITA)			SLIKAR VESEL		14			
OZNAČE- NE ČRKE RAZPORE- DITE V LOK	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14

avtor: Marko Drešček

Brez skrbi v bazen

Higienski tamponi iz Tosame **Jasmin sport aqua** so namenjeni ženskam, ki imajo pomisleke glede plavanja v bazenu, morju ali jezeru. To so prvi tamponi z dvojno funkcijo: vpijajo menstrualno kri in obenem ščitijo nožnico pred vstopom vode. Tamponi so patentirani – imajo posebno medicinsko hidrofobno zaporo, ki preprečuje, da bi voda od zunaj preprijala tampon. Za plavanje jih priporočajo tudi v času, ko ženske nimajo menstruacije.

Pravilne rešitve - geslo nagradne križanke nam posreduje do 20. marca na naslov Zbornica – Zveza, Ob železnici 30 A, 1000 Ljubljana ali po e-pošti na naslov clanarina@zbornica-zveza.si in izžrebali bomo 5 nagrajencev. Med pravičnimi rešitvami bomo izžrebali 5 nagrad, ki jih prispeva Tosama d. o. o. Vrednost dveh prvih nagrad predstavlja storitev ali izdelek v okvirni vrednosti 30,00 evrov za posamezno nagrado, vrednost dveh drugih nagrad predstavlja storitev ali izdelek v okvirni vrednosti 20,00 evrov za posamezno nagrado, vrednost tretje nagrade pa predstavlja storitev ali izdelek v okvirni vrednosti 10,00 evrov.

ZBORNICA ZDRAVSTVENE IN BABIŠKE NEGE SLOVENIJE –
ZVEZA STROKOVNIH DRUŠTEV MEDICINSKIH SESTER, BABIC IN ZDRAVSTVENIH TEHNIKOV SLOVENIJE
DELOVNA SKUPINA RSKZN ZA NEGOVALNE DIAGNOZE – SLONDA

vabi na delavnice

Uporaba negovalnih diagnoz NANDA – International v praksi

Potek delavnice:

- I. DEL: Predstavitev knjige *Negovalne diagnoze NANDA-I: definicija in klasifikacija 2015-2017*
- II. DEL: Delo v skupinah na praktičnem primeru
- III. DEL: Poročanje skupin in evalvacija

Ciljni udeleženci:

Zaposleni v zdravstveni in babiški negi, v pedagoški dejavnosti ter študentje zdravstvene in babiške nege.

Termini in čas delavnic:

dan	Datum	ura
Sreda	28. 2. 2018	16.00–18.30
Četrtek	22. 3. 2018	16.00–18.30
Četrtek	19. 4. 2018	16.00–18.30
Četrtek	17. 5. 2018	16.00–18.30
Četrtek	21. 6. 2018	16.00–18.30

Vse delavnice bodo potekale v prostorih Zbornice – Zveze.

Predsednica delovne skupine SLONDA
Tamara Lubi

Organizator:

Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije

Število udeležencev:

15 udeležencev na delavnico

Kotizacija, nakazilo:

Kotizacija z vštetim DDV znaša 80,00 EUR (članom Zbornice – Zveze, ki imajo poravnane članske obveznosti, se prizna 50-odstotni popust in znaša 40,00 EUR). Nakažete jo na transakcijski račun Zbornice – Zveze 02015-0258761480, sklic na številko 00 0432-DDMMLLLL. Podjetja in zavodi lahko znesek poravnajo tudi po prejetju računa.

Licenčne in pedagoške točke:

Udeležba na delavnici je priznana kot strokovno izobraževanje. Delavnice so v postopku vrednotenja za LT in PT pri Zbornici – Zvezi.

Prijava na delavnico:

Prijavite se lahko na spletni strani Zbornice – Zveze (e-prijava) do dva delovna dni pred izvedbo posamezne delavnice.

Predsednica Zbornice – Zveze:
Monika Ažman

KAKOVOST ŽIVLJENJA PACIENTA Z RANO

dvodnevno mednarodno strokovno srečanje z učnimi delavnicami:

Petek, 9. 3. 2018

- 8.00 – 9.00 **Registracija udeležencev**
- 9.00 – 9.10 Dragica Tomc, viš. med. ses., ET predsednica društva: **Pozdravni govor**
- 9.10 – 9.30 Anita Jelen, mag. zdr. nege: **Raziskave o kakovosti življenja pacienta s kronično rano**
- 9.30 – 10.10 Marjeta Keršič Svetel, mag. Ajda Jelenc: **Kulturne razlike in zdravstvena oskrba**
- 10.10 – 10.30 Helena K. Halbwacs, viš. med. ses., univ. dipl. org.: **Predstavitev izobraževalnega projekta na področju oskrbe ran, certifikat TUV Reinhard**
- 10.50 – 11.00 **Razprava**
- 11.00 – 11.30 **Odmor**
- 11.30 – 12.30 **OKROGLA MIZA: Življenje pacienta s kronično rano danes**
- Moderatorica: Marija Petek**

Sodelujejo pacient in svojci, strokovnjak za prehrano, klinični psiholog, družinski zdravnik, patronažna med. sestra, zdravnik iz bolnišnice, dermatolog, ZZZS, predstavnik ministrstva za zdravje.

12.30 – 14.30 **Odmor za kosilo (v lastni režiji)**

UČNE DELAVNICE od 14.30 do 17.30 – menjaje

- Učna delavnica »A«, kontaktna oseba Mojca Bajec**
- 14.30–15.15 mag. Franka Kulaš, dipl. m. s., univ. dipl. org., Anja Muhvič, dipl. m. s. univ. dipl. org.: **Kompresijsko povijanje z dolgo-elastičnim povojem**

- Učna delavnica »B«, kontaktna oseba Branka Kokalj**
- 15.15 – 16.00 Vesna Silenković, dipl. m. s., Sonja Trobec, dipl. m. s.: **Ocenjevanje in obvladovanje bolečine**

- Učna delavnica »C«, kontaktna oseba Nataša Čermelj**
- 16.00 – 16.45 Vanja Vilar, viš. med. ses., dipl. ekon., ET, Oti Mertelj, mag. zdr.-soc. manag.: **Ocena kronične rane**

- Učna delavnica »D«, kontaktna oseba Marjeta Matoh**
- 16.45 – 17.30 Dragica Tomc, viš. med. ses., ET: **Sodobne obloge za oskrbo ran**

- 18.00 – 19.00 **Občni zbor članov DORS**
- 20.00 **Skupna večerja (Hotel Terme)**

Sobota, 10. 3. 2018

- 8.00 – 09.00 **Registracija**
- 9.10 – 9.30 prim. Gorazd Požlep, dr. med.: **Zakaj nastane kronična bolečina?**
- 9.30 – 9.50 doc. dr. Neli Vintar, dr. med.: **Zdravljenje kronične bolečine pri pacientu z rano**

- 9.50 – 10.10 Vesna Svilenković, dipl. m. s., Sonja Trobec, dipl. m. s.: **Vloga medicinske sestre pri obravnavi pacienta s kronično rano**
- 10.10 – 10.30 Viki Kotar, mag. zdr. nege: **Ali je možno kronično bolečino zdraviti tudi drugače?**
- Razprava**
- 10.40 – 10.50 **Odmor**
- 10.50 – 11.20 prof. Sebastian Probst: **Predstavitev evropskih smernic oskrbe venske golenje razjede**
- 11.30 – 12.00 prim. Tanja Planinšek Ručigaj, dr. med., svetnica: **Priporočila za zdravljenje ran, ki ne celijo**
- 12.00 – 12.20 Rasima Košič, dipl. m. s.: **Čiščenje kompleksnih ran s tekočo pitno vodo**
- 12.20 – 12.40 **Razprava**
- 12.50 – 13.00 **Preverjanje znanja**
- 13.00 – 13.30 **Zaključek strokovnega srečanja**

Strokovni odbor: Nataša Čermelj, Lucija Matič, Vanja Vilar, Anita Jelen, Dragica Tomc

Organizacijski odbor: Mojca Bajec, Branka Kokalj, Dragica Jošar, Marjetka Matoh

Splošne informacije:

- Kotizacija vključno z DDV:
- 50 EUR študenti medicine in zdravstvene nege,
- 130 EUR člani DORS,
- 190 EUR nečlani,
- v primeru udeležbe zdravnika in medicinske sestre ali 2 izvajalcev zdravstvene nege iz iste organizacijske enote znaša kotizacija 320 EUR.

Kotizacijo nakažite na transakcijski račun: Društvo za oskrbo ran Slovenije, Cigaletova ulica 9, Ljubljana
Številka TR: 02012 0254085451, sklic na številko 00 002016, odprt pri NLB.

Prijave pošljite najkasneje do 7. 3. 2018 na:

- e-naslov: bajecmojca@gmail.com ali
- naslov društva: Društvo za oskrbo ran Slovenije, Cigaletova ulica 9, 1000 Ljubljana.

Ob registraciji je treba predložiti potrdilo o plačani kotizaciji (virman). Seminar je v postopku dodelitve licenčnih točk pri Zbornici zdravstvene in babiške nege Slovenije in pri Zdravniški zbornici Slovenije.

Hotelska namestitvev: Hotel Terme, z navedbo: Društvo za oskrbo ran Slovenije (DORS), Rezervacija sob po e pošti: info@terme-catez.si ali na telefon: +386 7 62 07 092.

Vljudno vabljeni!
Dragica Tomc, predsednica Društva za oskrbo ran Slovenije

Organizator
DMSBZT Ljubljana
TEMA SREČANJA
KAKOVOST IN VARNOST V ZDRAVSTVU – Obvladovanje z zdravstvom povezanih okužb – obvezna vsebina
Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija
Četrtek, 24. 5. 2018, Onkološki inštitut Ljubljana, predavalnica stavba - C. Začetek ob 10.00 uri. Registracija udeležencev od 09.30 do 10.00 ure.
Program izobraževanja
Program izobraževanja je objavljen na spletni strani www.zbornica-zveza.si
Kotizacija, nakazilo, število udeležencev
Kotizacija za udeležbo na strokovnem izpopolnjevanju znaša 120 EUR z vključenim DDV za posameznega udeleženca. Člani Zbornice - Zveze, ki imajo poravnane članske obveznosti, so upravičeni do 50 % popusta (plačajo 60 EUR z vključenim DDV), razliko do polne cene pa društvo krije iz lastnih sredstev.
Licenčne in pedagoške točke
Program je v postopku za pridobitev licenčnih in pedagoških točk pri Zbornici - Zvezi.
Dodatne informacije in prijava
Prijava preko prijavnice na spletni strani DMSBZT Ljubljana: www.drustov-med-sester-lj.si do 15. 5. 2018, oziroma do zasedenosti mest (60). Dodatne informacije: Irma Kiprijanović (041 754 695) - irma.kiprijanovic@gmail.com

Organizator
DMSBZT Ljubljana
TEMA SREČANJA
NASILJE NA DELOVNIH MESTIH ZAPOSLENIH V ZDRAVSTVENI IN BABIŠKI NEGI IN OSKRBI
Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija
Četrtek, 29. 3. 2018 v prostorih DMSBZT Ljubljana
Program izobraževanja
Program izobraževanja je objavljen na spletni strani www.zbornica-zveza.si
Kotizacija, nakazilo, število udeležencev
Kotizacije za člane DMSBZT Ljubljana NI, izvedbo delavnice društvo krije iz lastnih sredstev.
Licenčne in pedagoške točke
Program je namenjen zaposlenim v zdravstveni in babiški negi in oskrbi in je ovrednoten z licenčnimi in pedagoškimi točkami.
Dodatne informacije in prijava
Prijava preko prijavnice na spletni strani DMSBZT Ljubljana: www.drustvo-med-sester-lj.si do 29. 3. 2018, oziroma do zasedenosti mest (30). Dodatne informacije: Irma Kiprijanović (041 754 695) - irma.kiprijanovic@gmail.com

Organizator
DMSBZT Ljubljana
TEMA SREČANJA
OBČUTEK KRIVDE IN JEZA NA SAMEGA SEBE
Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija
Petek, 9. 3. 2018, DMSBZT Ljubljana, Poljanska 14. Pričetek ob 16.00 uri. Registracija udeležencev med 15.45 in 16.00.
Program izobraževanja
Program izobraževanja je objavljen na spletni strani www.zbornica-zveza.si
Kotizacija, nakazilo, število udeležencev
Kotizacijo članom društva krije iz lastnih sredstev oziroma iz naslova plačanih članarin. Kotizacija znaša 20 € z vključenim DDV. Člani Zbornice - Zveze, ki imajo poravnane članske obveznosti, so upravičeni do 50% popusta (plačajo 10 € z vključenim DDV). Število udeležencev je omejeno do 30.
Licenčne in pedagoške točke
Program izobraževanja je v postopku za pridobitev licenčnih točk.
Dodatne informacije in prijava
Prijava preko prijavnice na spletni strani DMSBZT Ljubljana: www.drustvo-med-sester-lj.si (plačnik/zavod, davčna številka, številka članske izkaznice, številka licence) do 3. 3. 2018, oziroma do zasedenosti mest. Dodatne informacije: Irma Kiprijanović (041 754 695) - irma.kiprijanovic@gmail.com

Organizator
DMSBZT Ljubljana
TEMA SREČANJA
OPOLNOMOČENJE ZAPOSLENIH V ZDRAVSTVU IN SOCIALNEM VARSTVU
Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija
Petek, 22. 3. 2018, DMSBZT Ljubljana, Poljanska cesta 14. Začetek ob 08.30 uri. Registracija udeležencev od 08.00 do 08.30 ure.
Program izobraževanja
Program izobraževanja je objavljen na spletni strani www.zbornica-zveza.si
Kotizacija, nakazilo, število udeležencev
Kotizacija za udeležbo na strokovnem izpopolnjevanju znaša 60 € z vključenim DDV za posameznega udeleženca. Člani Zbornice - Zveze, ki imajo poravnane članske obveznosti, so upravičeni do 50 % popusta (plačajo 30 € z vključenim DDV), razliko do polne cene pa društvo krije iz lastnih sredstev.
Licenčne in pedagoške točke
Program je v postopku za pridobitev licenčnih in pedagoških točk pri Zbornici - Zvezi.
Dodatne informacije in prijava
Prijava preko prijavnice na spletni strani DMSBZT Ljubljana: www.drustov-med-sester-lj.si do 25. 2. 2018, oziroma do zasedenosti mest (30). Dodatne informacije: Irma Kiprijanović (041 754 695) - irma.kiprijanovic@gmail.com

Organizator

DMSBZT Ljubljana
TEMA SREČANJA
PET KLJUČNIH DEJAVNIKOV DO BOLJŠIH MEDSEBOJNIH ODNOSOV
Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija
Ponedeljek, 9. 4. 2018, DMSBZT Ljubljana, Poljanska 14. Pričetek ob 16.00 uri. Registracija udeležencev med 15.45 in 16.00.
Program izobraževanja
Program izobraževanja je objavljen na spletni strani www.zbornica-zveza.si
Kotizacija, nakazilo, število udeležencev
Kotizacijo članom društvo krije iz lastnih sredstev oziroma iz naslova plačanih članarin. Kotizacija znaša 30 € z vključenim DDV. Člani Zbornice - Zveze, ki imajo poravnane članske obveznosti, so upravičeni do 50% popusta (plačajo 15 € z vključenim DDV). Število udeležencev je omejeno do 30.
Licenčne in pedagoške točke
Program izobraževanja je v postopku za pridobitev licenčnih točk.
Dodatne informacije in prijava
Prijava preko prijavnice na spletni strani DMSBZT Ljubljana: www.drustvo-med-sester-lj.si (plačnik/zavod, davčna številka, številka članske izkaznice, številka licence) do 30. 3. 2018, oziroma do zasedenosti mest. Dodatne informacije: Irma Kiprijanovič (041 754 695) - irma.kiprijanovic@gmail.com

Organizator

DMSBZT Ljubljana
TEMA SREČANJA
POKLICNA ETIKA V DOMOVIH ZA STAREJŠE OBČANE
Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija
Petek, 1. 3. 2018, DMSBZT Ljubljana, Poljanska 14. Pričetek ob 08.30 uri. Registracija udeležencev od 08.00 do 08.30.
Program izobraževanja
Program izobraževanja je objavljen na spletni strani www.zbornica-zveza.si
Kotizacija, nakazilo, število udeležencev
Kotizacija za udeležbo na strokovnem izpopolnjevanju znaša 40 € z vključenim DDV za posameznega udeleženca. Člani Zbornice - Zveze, ki imajo poravnane članske obveznosti, so upravičeni do 50 % popusta (plačajo 20 € z vključenim DDV), razliko do polne cene pa društvo krije iz lastnih sredstev.
Licenčne in pedagoške točke
Program izobraževanja je v postopku za pridobitev licenčnih točk.
Dodatne informacije in prijava
Prijava preko prijavnice na spletni strani DMSBZT Ljubljana: www.drustvo-med-sester-lj.si (plačnik/zavod, davčna številka, številka članske izkaznice, številka licence) do 22. 2. 2018, oz. do zasedenosti mest (30). Dodatne informacije: Irma Kiprijanovič (041 754 695) - irma.kiprijanovic@gmail.com

Organizator

DMSBZT Ljubljana
TEMA SREČANJA
STANOVALEC Z DEMENCO - NEGOVANJE IN SKRB
Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija
Petek, 20. 4. 2018, DMSBZT Ljubljana, Poljanska cesta 14. Začetek ob 08.30 uri. Registracija udeležencev od 08.00 do 08.30 ure.
Program izobraževanja
Program izobraževanja je objavljen na spletni strani www.zbornica-zveza.si
Kotizacija, nakazilo, število udeležencev
Kotizacija za udeležbo na strokovnem izpopolnjevanju znaša 40 € z vključenim DDV za posameznega udeleženca. Člani Zbornice - Zveze, ki imajo poravnane članske obveznosti, so upravičeni do 50 % popusta (plačajo 20 € z vključenim DDV), razliko do polne cene pa društvo krije iz lastnih sredstev.
Licenčne in pedagoške točke
Program je v postopku za pridobitev licenčnih in pedagoških točk pri Zbornici - Zvezi.
Dodatne informacije in prijava
Prijava preko prijavnice na spletni strani DMSBZT Ljubljana: www.drustvo-med-sester-lj.si do 12. 4. 2018, oziroma do zasedenosti mest (30). Dodatne informacije: Irma Kiprijanovič (041 754 695) - irma.kiprijanovic@gmail.com

Organizator

DMSBZT Ljubljana
TEMA SREČANJA
TEMELJNI POSTOPKI OŽIVLJANJA Z VKLJUČENIM AED
Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija
Ponedeljek, 23. 4. 2018, DMSBZT Ljubljana, Poljanska cesta 14. Začetek ob 08.30 uri. Registracija udeležencev od 08.00 do 08.30 ure.
Program izobraževanja
Program izobraževanja je objavljen na spletni strani www.zbornica-zveza.si
Kotizacija, nakazilo, število udeležencev
Kotizacija za udeležbo na strokovnem izpopolnjevanju znaša 160 € z vključenim DDV za posameznega udeleženca. Člani Zbornice - Zveze, ki imajo poravnane članske obveznosti, so upravičeni do 50% popusta (plačajo 80 € z vključenim DDV), razliko do polne cene pa društvo krije iz lastnih sredstev.
Licenčne in pedagoške točke
Program je namenjen zaposlenim v zdravstveni in babiški negi in oskrbi in je usklajen z obveznimi vsebinami.
Dodatne informacije in prijava
Prijava preko prijavnice na spletni strani DMSBZT Ljubljana: www.drustvo-med-sester-lj.si do 13. 4. 2018, oziroma do zasedenosti mest (32). Dodatne informacije: Irma Kiprijanovič (041 754 695) - irma.kiprijanovic@gmail.com

Organizator

DMSBZT Ljubljana
TEMA SREČANJA
TEMELJNI POSTOPKI OŽIVLJANJA Z VKLJUČENIM AED
Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija
Ponedeljek, 26. 3. 2018, DMSBZT Ljubljana, Poljanska cesta 14. Začetek ob 08.30 uri. Registracija udeležencev od 08.00 do 08.30 ure.
Program izobraževanja
Program izobraževanja je objavljen na spletni strani www.zbornica-zveza.si
Kotizacija, nakazilo, število udeležencev
Kotizacija za udeležbo na strokovnem izpopolnjevanju znaša 160 € z vključenim DDV za posameznega udeleženca. Člani Zbornice - Zveze, ki imajo poravnane članske obveznosti, so upravičeni do 50% popusta (plačajo 80 € z vključenim DDV), razliko do polne cene pa društvo krije iz lastnih sredstev.
Licenčne in pedagoške točke
Program je namenjen zaposlenim v zdravstveni in babiški negi in oskrbi in je usklajen z obveznimi vsebinami.
Dodatne informacije in prijava
Prijava preko prijavnice na spletni strani DMSBZT Ljubljana: www.drustov-med-sester-lj.si do 16. 3. 2018, oziroma do zasedenosti mest (32). Dodatne informacije: Irma Kiprijanović (041 754 695) - irma.kiprijanovic@gmail.com

Organizator

DMSBZT Ljubljana
TEMA SREČANJA
TEMELJNI POSTOPKI OŽIVLJANJA Z VKLJUČENIM AED
Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija
Ponedeljek, 5. 3. 2018, DMSBZT Ljubljana, Poljanska cesta 14. Začetek ob 08.30 uri. Registracija udeležencev od 08.00 do 08.30 ure.
Program izobraževanja
Program izobraževanja je objavljen na spletni strani www.zbornica-zveza.si
Kotizacija, nakazilo, število udeležencev
Kotizacija za udeležbo na strokovnem izpopolnjevanju znaša 160 € z vključenim DDV za posameznega udeleženca. Člani Zbornice - Zveze, ki imajo poravnane članske obveznosti, so upravičeni do 50% popusta (plačajo 80 € z vključenim DDV), razliko do polne cene pa društvo krije iz lastnih sredstev.
Licenčne in pedagoške točke
Program je namenjen zaposlenim v zdravstveni in babiški negi in oskrbi in je usklajen z obveznimi vsebinami.
Dodatne informacije in prijava
Prijava preko prijavnice na spletni strani DMSBZT Ljubljana: www.drustov-med-sester-lj.si do 23. 2. 2018, oziroma do zasedenosti mest (32). Dodatne informacije: Irma Kiprijanović (041 754 695) - irma.kiprijanovic@gmail.com

Organizator

DMSBZT Ljubljana
TEMA SREČANJA
TUDI BESEDA JE ZDRAVILO
Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija
Torek, 6. in sredo, 7. 3. 2018, DMSBZT Ljubljana, Poljanska cesta 14. Začetek ob 07.45 uri. Registracija udeležencev od 07.45 do 08.00 ure.
Program izobraževanja
Program izobraževanja je objavljen na spletni strani www.zbornica-zveza.si
Kotizacija, nakazilo, število udeležencev
Dvodnevna delavnica je namenjena samo članom DMSBZT Ljubljana, prispevek člana je 25 € brez DDV, razliko do polne cene pa društvo krije iz lastnih sredstev oz. iz naslova plačanih članarin.
Licenčne in pedagoške točke
Program je v postopku vrednotenja licenčnih in pedagoških točk pri Zbornici - Zvezi.
Dodatne informacije in prijava
Prijava preko prijavnice na spletni strani DMSBZT Ljubljana: www.drustov-med-sester-lj.si do 25. 2. 2018, oziroma do zasedenosti mest (20). Dodatne informacije: Irma Kiprijanović (041 754 695) - irma.kiprijanovic@gmail.com

Organizator

DMSBZT Ljubljana
TEMA SREČANJA
OBVEZNA IN PRIPOROČENA VSEBINA: ZAKONODAJA S PODROČJA ZDRAVSTVA
Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija
Petek, 6. 4. 2018, v predavalnici »Uradnega lista Ljubljana«, Dunajska cesta 167, Ljubljana. Pričetek ob 08.00 uri. Registracija udeležencev od 07.30 do 08.00 ure.
Program izobraževanja
Program izobraževanja je objavljen na spletni strani www.zbornica-zveza.si
Kotizacija, nakazilo, število udeležencev
Kotizacija za udeležbo na strokovnem izpopolnjevanju znaša 120 EUR z vključenim DDV za posameznega udeleženca. Člani Zbornice - Zveze, ki imajo poravnane članske obveznosti, so upravičeni do 50 % popusta (plačajo 60 EUR z vključenim DDV), razliko do polne cene pa društvo krije iz lastnih sredstev.
Licenčne in pedagoške točke
Program je namenjen zaposlenim v zdravstveni in babiški negi ter oskrbi in je usklajen z obveznimi vsebinami.
Dodatne informacije in prijava
Prijava preko prijavnice na spletni strani DMSBZT Ljubljana: www.drustov-med-sester-lj.si do 29. 3. 2018, oziroma do zasedenosti mest (80). Dodatne informacije: Irma Kiprijanović (041 754 695) - irma.kiprijanovic@gmail.com

Organizator
 DMSBZT Maribor
TEMA SREČANJA
KAKOVOST IN VARNOST V ZDRAVSTVU: OBVEZNE IN PRIPOROČENE VSEBINE
Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija
Petek, 23. februar 2018 ob 8.00 uri, v prostorih društva, Ulica heroja Jevtiča 5 (Maribor - Melje).
Program izobraževanja
Program je v celoti objavljen na spletni strani društva: www.dmsbzt-mb.si
Kotizacija, nakazilo, število udeležencev
Kotizacija znaša 120 EUR z vključenim DDV za posameznega udeleženca. Člani Zbornice - Zveze, ki imajo poravnane članske obveznosti, so upravičeni do 50 % popusta (plačajo 60 EUR z vključenim DDV), razliko do polne cene pa društvo krije iz lastnih sredstev oziroma iz naslova plačanih članarin.
Licenčne in pedagoške točke
Program je namenjen zaposlenim v zdravstveni in babiški negi ter je usklajen z obveznimi in priporočenimi vsebinami, ki jih mora vsebovati strokovno izpopolnjevanje za izpolnjen pogoj obveznih vsebin s področja »Kakovost in varnost v zdravstvu« v licenčnem obdobju.
Dodatne informacije in prijava
Kotizacija se poravna po izstavljenem računu. Dodatne informacije in prijave na strokovno srečanje z učno delavnico potekajo na spletni strani društva www.dmsbzt-mb.si , PRIJAVA NA IZOBRAŽEVANJE. Vljudno vabljeni.

Organizator
 DMSBZT Maribor
TEMA SREČANJA
REDNI LETNI IN VOLILNI OBČNI ZBOR DRUŠTVA SPODBUJANJE AKTIVNE VLOGE PACIENTA IN NJEGOVE DRUŽINE V PATRONAŽNI OBRAVNAVI
Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija
Četrtek, 15. februar 2018, od 16.00 do 19.00, v prostorih DMSBZT Maribor (Ulica heroja Jevtiča 5), Melje.
Program izobraževanja
Strokovno izpopolnjevanje je namenjeno zaposlenim v zdravstveni in babiški negi ter oskrbi. Predavatelji sklopa: Mag. Andreja Krajnc, Danica Hriberšek, dipl. m. s., Stanka Krajnc, dipl. m. s.
Kotizacija, nakazilo, število udeležencev
Članom društva so stroški kotizacije poravnani iz članarine. Kotizacija znaša 50 EUR z vključenim DDV za posameznega udeleženca. Člani Zbornice - Zveze, ki imajo poravnane članske obveznosti, so upravičeni do 50 % popusta. Kotizacija se poravna po izstavljenem računu.
Licenčne in pedagoške točke
Program je namenjen zaposlenim v zdravstveni in babiški negi in je vpisan v register strokovnih izpopolnjevanj pri Zbornici - Zvezi pod številko 2018 - 58 - 58.
Dodatne informacije in prijava
Prijave na strokovno izpopolnjevanje potekajo na spletni strani društva, www.dmsbzt-mb.si pod: PRIJAVA NA IZOBRAŽEVANJE. Vljudno vabljeni.

Organizator
 DMSBZT Maribor
TEMA SREČANJA
SODOBNI PRISTOPI MEDICINSKE SESTRE PRI ZDRAVLJENJU MULTIPLE SKLEROZE
Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija
Četrtek, 15. marec 2018, od 16.00 do 19.00, v prostorih DMSBZT Maribor (Ulica heroja Jevtiča 5), Melje.
Program izobraževanja
Strokovno izpopolnjevanje je namenjeno zaposlenim v zdravstveni in babiški negi ter oskrbi. Predavatelji sklopa: Melita Kokol, dipl. m. s., Olga Žunkovič, mag. zdr. nege
Kotizacija, nakazilo, število udeležencev
Članom društva so stroški kotizacije poravnani iz članarine. Kotizacija znaša 50 EUR z vključenim DDV za posameznega udeleženca. Člani Zbornice - Zveze, ki imajo poravnane članske obveznosti, so upravičeni do 50 % popusta. Kotizacija se poravna po izstavljenem računu.
Licenčne in pedagoške točke
Program je namenjen zaposlenim v zdravstveni in babiški negi in je vpisan v register strokovnih izpopolnjevanj pri Zbornici - Zvezi pod številko 2018 - 58 - 58.
Dodatne informacije in prijava
Prijave na strokovno izpopolnjevanje potekajo na spletni strani društva, www.dmsbzt-mb.si pod: PRIJAVA NA IZOBRAŽEVANJE. Vljudno vabljeni.

Organizator
 DMSBZT Maribor
TEMA SREČANJA
Za zdravje in dobro počutje: KAKO DOBITI 1000 KRAT VEČ OD ZDRAVILNIH RASTLIN? Sanja Lončar, Skupaj za zdravje človeka in narave
Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija
Petek, 9. marec 2018 od 16. do 18. ure, prostori društva, Ulica heroja Jevtiča 5, Maribor. Registracija poteka od 15.30 do 16. ure.
Program izobraževanja
Izobraževanje je namenjeno zaposlenim v zdravstveni in babiški negi ter oskrbi. Več o programu preberite na spletni strani društva: www.dmsbzt-mb.si
Kotizacija, nakazilo, število udeležencev
Članom društva so stroški kotizacije poravnani iz članarine. Kotizacija znaša 50 EUR z vključenim DDV za posameznega udeleženca. Člani Zbornice - Zveze, ki imajo poravnane članske obveznosti, so upravičeni do 50 % popusta. Kotizacija se plača po izstavljenem računu.
Licenčne in pedagoške točke
Strokovno izobraževanje je vpisano v register strokovnih izpopolnjevanj Zbornice – Zveze pod številko 2018 – 59 – 59.
Dodatne informacije in prijava
Prijave na strokovno izpopolnjevanje potekajo na spletni strani društva, www.dmsbzt-mb.si pod: PRIJAVA NA IZOBRAŽEVANJE. Vljudno vabljeni.

Organizator
 DMSBZT Maribor
TEMA SREČANJA
Za zdravje in dobro počutje: SEVANJA, KI SMO JIM V MEDICINI IZPOSTAVLJENI IN KAKO SE OBVAROVATI Sanja Lončar, Skupaj za zdravje človeka in narave
Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija
Petek, 30. marec 2018 od 16. do 18. ure, prostori društva, Ulica heroja Jevtiča 5, Maribor. Registracija poteka od 15.30 do 16. ure.
Program izobraževanja
Izobraževanje je namenjeno zaposlenim v zdravstveni in babiški negi ter oskrbi. Več o programu preberite na spletni strani društva: www.dmsbzt-mb.si
Kotizacija, nakazilo, število udeležencev
Članom društva so stroški kotizacije poravnani iz članarine. Kotizacija znaša 50 EUR z vključenim DDV za posameznega udeleženca. Člani Zbornice - Zveze, ki imajo poravnane članske obveznosti, so upravičeni do 50 % popusta. Kotizacija se plača po izstavljenem računu.
Licenčne in pedagoške točke
Strokovno izobraževanje je vpisano v register strokovnih izpopolnjevanj Zbornice – Zveze pod številko 2018 – 59 – 59.
Dodatne informacije in prijava
Prijave na strokovno izpopolnjevanje potekajo na spletni strani društva, www.dmsbzt-mb.si pod: PRIJAVA NA IZOBRAŽEVANJE. Vljudno vabljeni.

Organizator
 DMSBZT Maribor
TEMA SREČANJA
OBVEZNE IN PRIPOROČENE VSEBINE: TEMELJNI POSTOPKI OŽIVLJANJA z vključenim AED
Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija
Petek, 9. marec . (1. skupina) in sobota, 10. marec 2018 (2. skupina, v primeru večjega števila udeležencev) ob 8.00 uri, v prostorih društva (Ulica heroja Jevtiča 5), Melje.
Program izobraževanja
Enodnevno strokovno izpopolnjevanje z učnimi delavnicami je namenjeno zaposlenim v zdravstveni in babiški negi. Število udeležencev je omejeno na 35. Več o programu preberite na spletni strani društva: www.dmsbzt-mb.si
Kotizacija, nakazilo, število udeležencev
Kotizacija znaša 160 EUR z vključenim DDV za posameznega udeleženca. Člani Zbornice - Zveze, ki imajo poravnane članske obveznosti, so upravičeni do 50 % popusta (plačajo 80 EUR z vključenim DDV), razliko do polne cene pa društvo krije iz lastnih sredstev oziroma iz naslova plačanih članarin.
Licenčne in pedagoške točke
Program je namenjen zaposlenim v zdravstveni in babiški negi in je usklajen z obveznimi in priporočenimi vsebinami, ki jih mora vsebovati strokovno izpopolnjevanje za izpolnjen pogoj obveznih vsebin s področja »TPO« v licenčnem obdobju.
Dodatne informacije in prijava
Kotizacija se nakaže na TR DMSBZT Maribor, številka 0451 5000 0111 670, sklic 00 90 pri Nova KBM d. d., po prejetem računu. Prijave na strokovno izpopolnjevanje potekajo na spletni strani društva, www.dmsbzt-mb.si pod: PRIJAVA NA IZOBRAŽEVANJE.

Organizator
 DMSBZT Maribor, izvajalec Zavod Bisernica in Petr Zupan, s. p.
TEMA SREČANJA
iVitalis tečaj
Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija
27. 2., 6. 3., 13. 3., 20. 3., 27. 3., 3. 4., 10. 4. in 17. 4. 2018, na sedežu društva, Ulica heroja Jevtiča 5, Maribor (Melje). Pričetek ob 16.00 uri.
Program izobraževanja
Tečaj praktičnih, zdravju prijaznih vaj iVitalis vadbe in teoretične osnove Uporabne kineziologije. Program je objavljen na spletni strani društva: www.dmsbzt-mb.si
Kotizacija, nakazilo, število udeležencev
Delavnice so namenjene članom društva. Stroški kotizacije bodo poravnani iz članarin.
Licenčne in pedagoške točke
Program je namenjen zaposlenim v zdravstveni in babiški negi ter oskrbi in je v postopku vpisa v register strokovnih izpopolnjevanj pri Zbornici - Zvezi.
Dodatne informacije in prijava
Več informacij je objavljenih na spletni strani www.dmsbzt-mb.si Vljudno vabljeni.

Organizator
 Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v urgenci
TEMA SREČANJA
9. seminar “PREPOZNAVA ŽIVLJENJSKO OGROŽENEGA PACIENTA IN REANIMACIJA” Program je namenjen zaposlenim v zdravstveni in babiški negi in je usklajen z vsebinami za strokovno izpopolnjevanje iz obveznih vsebin s področja TPO v licenčnem obdobju.
Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija
13. 4. 2018 Izola, Hotel Delfin, Tomažičeva ulica 10 Registracija 8.00 - 8.50.
Program izobraževanja
Temeljni postopki oživljanja odraslih in otrok, uporaba AED, ukrepi pri tujkih v dihalni poti, motnje srčnega ritma, kdaj in koga oživljamo drugače, etične dileme, komunikacija,. Program bo v obliki predavanj in učnih delavnic s preverjanjem znanja in je objavljen na spletni strani Zbornice - Zveze.
Kotizacija, nakazilo, število udeležencev
Kotizacija znaša 190 EUR z vključenim DDV. Člani Zb - Zv, ki imajo poravnane članske obveznosti, so upravičeni do 50 % popusta (plačajo 95 EUR z DDV), razliko do polne cene pa Sekcija krije iz lastnih sredstev. Kotizacijo nakažite na TR 02015 – 0258761480, sklic 00 0224 -13042018.
Licenčne in pedagoške točke
Program je v postopku vpisa v v register strokovnih izpopolnjevanj pri Zbornici – Zvezi in vrednotenja za licenčne ter pedagoške točke.
Dodatne informacije in prijava
Prijave preko e-prijavnice, ki se nahaja na spletni strani Zbornice - Zveze ali na tina.gros@gmail.com . Organizator bo poskrbel za gradivo predavanj, osvežitev ter kosilo. Število udeležencev je omejeno, upošteval se bo vrstni red prijav. Dodatne informacije pri ga. Bračko na tel. št.: 041 909 328.

Organizator

Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov na internistično – infektološkem področju
TEMA SREČANJA
SODELOVANJE RAZLIČNIH STROK PRI OBRAVNAVI BOLNIKA Z OKUŽBO
Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija
13. 3. 2018, Dolenjske toplice. Pričetek ob 8.50. uri, registracija od 8.00 do 8.50.
Program izobraževanja
Program izobraževanja je objavljen na spletni strani Zbornice-Zveze: www.zbornica-zveza.si
Kotizacija, nakazilo, število udeležencev
Kotizacija znaša 190 EUR z DDV za posameznega udeleženca. Člani Zbornice-Zveze, ki imajo poravnane članske obveznosti, so upravičeni do 50% popusta (plačajo 95 EUR z DDV). Več na: www.zbornica-zveza.si
Licenčne in pedagoške točke
Program strokovnega srečanja je v postopku vpisa v register strokovnih izpolnjevanj in vrednotenja za pridobitev licenčnih in pedagoških točk.
Dodatne informacije in prijava
Prijavite se lahko preko e-prijavnice na strani Zbornice-Zveze ali po e-pošti na: veronika.jagodic@gmail.com

Organizator

Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v pediatriji
TEMA SREČANJA
ZNANJE OMOGOČA MEDICINSKI SESTRI PRAVILNE ODLOČITVE IN ODGOVORNO RAVNANJE
Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija
Zreče, 9. in 10. 3. 2018
Program izobraževanja
Strokovno srečanje je namenjeno pridobitvi novih strokovnih znanj iz področja obravnave otrok in mladostnikov na področju dajanja zdravil, cepljenja in svetovanja za zdravo življenje. Udeleženci bodo imeli možnost pridobiti aktualna strokovna znanja ter praktične veščine v učnih delavnicah.
Kotizacija, nakazilo, število udeležencev
Kotizacija z vštetim DDV je 320 €, (za člane Zbornice-Zveze se prizna 50 % popust in znaša 160 €) Kotizacijo nakažite na TR Zbornice - Zveze 02015-0258761480, sklic na številko 00 0209-09032018 ali jo poravnate po izstavljenem računu.
Licenčne in pedagoške točke
Program je v postopku vpisa v register strokovnih izpolnjevanj pri Zbornici - Zvezi in vrednotenja za licenčne ter pedagoške točke.
Dodatne informacije in prijava
Elektronske prijave so možne preko spletne strani Zbornice - Zveze: http://www.zbornica-zveza.si/sl (e-prijavnica). V kolikor imate težave, nam lahko postavite vprašanje ali se prijavite po e-pošti: dobercvet@gmail.com pri Andreji Doberšek.

Organizator

Sekcija medicinskih sester in zdravstvenih tehnikov v rehabilitaciji in zdraviliški dejavnosti Sekcija medicinskih sester v enterostomalni terapiji
TEMA SREČANJA
SPECIALNA ZNANJA S PODROČJA ZDRAVSTVENE NEGE PACIENTOV Z MOTNJAMI V URINIRANJU
Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija
Datum: 27 - 29. 3.; 4 - 5. 6. 2018 in praktični del (5 - 6 dni po dogovoru). Kraj: Dom sv. Jožef, Plečnikova 29, 3000 Celje. Registracija udeležencev 26. 3. od 8h do 9h. Pričetek ob 9h. Potekal bo elektronski način registracije, zato imejte s seboj člansko izkaznico.
Program izobraževanja
Izobraževanje zajema 100 ur, od tega 50 ur teoretičnih vsebin ter 50 ur praktičnega usposabljanja. Program izobraževanja je objavljen na spletni strani Zbornice - Zveze: www.zbornica-zveza.si in strokovne sekcije http://sekcija-ms-v-rehabilitaciji-in-zdraviliški-dejavnosti.si
Kotizacija, nakazilo, število udeležencev
Kotizacija znaša 550 EUR z vključenim DDV za posameznega udeleženca. Kotizacijo nakažite na TRR Zbornice - Zveze pri NLB d. d. številka 02015-0258761480, sklic 00 0213-27032018. Število udeležencev je omejeno do 30.
Licenčne in pedagoške točke
Program je v postopku vpisa v register strokovnih izobraževanj in vrednotenja z licenčnimi in pedagoškimi točkami pri Zbornici - Zvezi. Udeleženci, ki bodo uspešno zaključili pisni in praktični preizkus znanja bodo prejeli potrdilo o pridobitvi specialnih znanj.
Dodatne informacije in prijava
Prijave potekajo na spletni strani Zbornice - Zveze: www.zbornica-zveza.si , pod e-prijavnica, do 20. 3. 2018. Dodatne informacije: Bojana Hočevnar Posavec (041 896 760) bojana.hopo@gmail.com . Vljudno vabljeni.

Organizator

Sekcija MS in ZT na internistično-infektološkem področju Sekcija MS in ZT v pediatriji Sekcija MS v vzgoji in izobraževanju Sekcija MS v promociji zdravja in zdravstveni vzgoji
TEMA SREČANJA
DVIG ZNANJA IN OZAVEŠČENOSTI ZDRAVSTVENIH DELAVCEV O CEPLJENJU
Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija
Četrtek, 5. 4. 2018 od 8.15 do 16. ure v Ljubljani – lokacija bo sporočena naknadno. Registracija udeležencev bo potekala od 8.15 do 9.00 ure.
Program izobraževanja
Program izobraževanja z okroglo mizo bo objavljen na spletni strani strani Zbornice – Zveze www.zbornica-zveza.si
Kotizacija, nakazilo, število udeležencev
Kotizacija za udeležbo na strokovnem izpopolnjevanju znaša 180 EUR z vključenim DDV za posameznega udeleženca. Člani Zbornice - Zveze, ki imajo poravnane članske obveznosti, so upravičeni do 50 % popusta (plačajo 95 EUR z vključenim DDV), razliko do polne cene pa sekcije krijejo iz lastnih sredstev oziroma iz naslova plačanih članarin. Kotizacijo nakažite na transakcijski račun Zbornice - Zveze št. 0201 5025 8761 480, sklic na številko 00 0226-05042018. Udeležba na dogodku je omejena na 130 udeležencev.
Licenčne in pedagoške točke
Strokovno izobraževanje je vpisano v register strokovnih izpopolnjevanj Zbornice – Zveze pod številko 2018 – 59 – 59.
Dodatne informacije in prijava
Prijave potekajo preko elektronske prijavnice na spletni strani Zbornice - Zveze. Prijava je možna do torka, 3. 4. 2018 oz. do zasedbe prostih mest. Dodatne informacije dobite na e-naslovih: Veronika Jagodic: veronika.jagodic@gmail.com Majda Smit: majda.smit@gmail.com Majda Oštir: majda.ostir@siol.net

Organizator

Sekcija MS in ZT v dermatovenerologiji
TEMA SREČANJA
ŠOLA POVIJANJA
Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija
13. 4. 2018, Maribor, Ulica heroja Jevtiča 5, 2000 Maribor, sedež Društva medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Maribor.
Program izobraževanja
Teoretični in praktični del: od 8.30 do 14.00: - dolgoelastični povoji (Tosama Vivavene) - kratkoelastični povoji (kompresijski sistemi Tosama Vivaneovene, L&R Rosidal Sys) - kompresijski pripomočki Dokončen program bo objavljen na spletni strani Zbornice - Zveze.
Kotizacija, nakazilo, število udeležencev
Kotizacija znaša 190 EUR z DDV za posameznega udeleženca. Člani Zbornice - Zveze, ki imajo poravnane članske obveznosti, so upravičeni do 50% popusta (plačajo 95 EUR z DDV). Kotizacijo nakažite na TRR 02015-0258761480, sklic na številko 00 0225-13042018.
Licenčne in pedagoške točke
Program je v postopku vpisa v register strokovnih izpopolnjevanj Zbornice - Zveze in pridobitve licenčnih ter pedagoških točk pri Zbornici - Zvezi.
Dodatne informacije in prijava
Prijave na spletni strani Zbornice - Zveze, dodatne informacije na e-mail: mojca.vrecko@kclj.si

Organizator

Sekcija MS in ZT v endoskopiji in gastroenterologiji
TEMA SREČANJA
PERKUTANA ENDOSKOPSKA GASTROSTOMA – učna delavnica
Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija
Ponedeljek, 26. 2. 2018, UKC Ljubljana, KO za gastroenterologijo, Japljeva 2. Registracija udeležencev od 15.00 do 15.30, pričetek delavnice ob 15.30 uri.
Program izobraževanja
Program učne delavnice je objavljen na spletni strani Zbornice Zveze
Kotizacija, nakazilo, število udeležencev
Kotizacija znaša 120€ z DDV, članom Zbornice - Zveze, ki imajo poravnane obveznosti se prizna 50% popust in znaša 60€ z DDV. Znesek nakažite na transakcijski račun Zbornice - Zveze 02015-0258761480, sklic 0218-26022018. Število udeležencev je omejeno na 25, prijave do zasedbe prostih mest.
Licenčne in pedagoške točke
V postopku pridobitve licenčnih točk pri Zbornici - Zvezi.
Dodatne informacije in prijava
Prijava preko e-prijavnice na spletni strani Zbornice - Zveze. Dodatne informacije pri predsednici, Tatjani Gjergek: gjergek.tatjana@gmail.com.

Organizator

Sekcija MS in ZT v sterilizaciji
TEMA SREČANJA
VPLIV GLOBALIZACIJE NA SLOVENSKE STERILIZACIJE
Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija
22. in 23. 3 2018. Terme Zreče
Program izobraževanja
Program bo objavljen na spletni strani Zbornice – Zveze: www.zbornica-zveza.si
Kotizacija, nakazilo, število udeležencev
Kotizacija z DDV znaša 320€ za dva dni, 190€ za en dan. Članom Zbornice – Zveze se prizna 50% popust. Kotizacijo poravnate na TR: 02015-0258761480, sklic 0222-22032018. Aktivni udeleženci so oproščeni plačila kotizacije.
Licenčne in pedagoške točke
Program je v postopku vpisa v register strokovnih izpopolnjevanj pri Zbornici – Zvezi in vrednotenja za licenčne ter pedagoške točke.
Dodatne informacije in prijava
Dodatne informacije so vam na voljo pri predsednici sekcije Nataši Piletič, e naslov natasa.piletic@sb-nm.si . Prijavo na strokovno srečanje oddajte preko e portala Zbornice – Zveze.

Organizator

Sekcija MS v enterostomalni terapiji
TEMA SREČANJA
INKONTINENCA IN RANE – od preventive do kurative
Datum, kraj, lokacija dogodka in registracija
6. in 7. 4 2018, v Termah Zreče.
Program izobraževanja
Program bo objavljen na spletni strani Zbornice – Zveze: www.zbornica-zveza.si
Kotizacija, nakazilo, število udeležencev
Kotizacija za udeležbo na strok. srečanju znaša 320 EUR (2 dni) in 190 EUR (1 dan) z vključenim DDV za posameznega udeleženca. Člani Zbornice - Zveze, ki imajo poravnane članske obveznosti, so upravičeni do 50 % popusta (plačajo 160 EUR - za 2 dni; 95 EUR - za 1 dan z vključenim DDV .
Licenčne in pedagoške točke
Udeležba na seminarju se šteje za strokovno izobraževanje. Seminar je v postopku pridobivanja licenčnih in pedagoških točk.
Dodatne informacije in prijava
Ob registraciji potrebujete člansko izkaznico. Kotizacijo poravnate na TRR ZZBNS – ZSDMSBZTS: 02015-0258761480, sklic na št. 00 0215-06042018 s pripisom za Sekcijo MS v enterostomalni terapiji. Informacije Dragica Jošar: dragica.josar@gmail.com

Srce in **pljuča**

Zadihajmo s srcem.

Kongresni center Brdo pri Kranju
10. marec 2018

Program, informacije in spletna prijava:
www.edumedic.si

